

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту
(повна назва факультету)

Кафедра економіки та фінансів
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

Магістр

(назва освітнього ступеня)

на тему: Інтеграція інноваційних рішень фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану (на прикладі ПрАТ СК «ПЗУ України»)

Виконав(ла): студент(ка) 6 курсу, групи ПФмз-61
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок
(шифр і назва спеціальності)

(підпис)

Гнатюк Л.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник

(підпис)

Тимошик Н.С.

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль

(підпис)

Крупка А.Я.

(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри

(підпис)

Ганухник О.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент

(підпис)

Шпилик С.В.

(прізвище та ініціали)

Тернопіль
2024

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет

Економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра

Економіки та фінансів

(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ЕФ

(підпис)

Олена ПАНУХНИК

(прізвище та ініціали)

« »

2024 р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття освітнього ступеня

магістр

(назва освітнього ступеня)

за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

(шифр і назва спеціальності)

студенту

Гнатюк Лідії Василівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Інтеграція інноваційних рішень фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану (на прикладі ПрАТ СК «ПЗУ України»)

Керівник роботи к.е.н., доцент Тимошик Наталія Степанівна

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від «30» вересня 2024 року № 4/7-960

2. Термін подання студентом завершеної роботи 20.12.2024

3. Вихідні дані до роботи фахові наукові публікації, статистична звітність, результати самостійних авторських досліджень, матеріали галузевих Інтернет-сайтів, статична звітність страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ У СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ КОМПАНІЯМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ (НА ПРИКЛАДІ ПРАТ СК «ПЗУ УКРАЇНИ»)

РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМИ ІНТЕГРУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРАТ СК «ПЗУ УКРАЇНИ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ У СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ ПРАТ СК «ПЗУ УКРАЇНИ»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів)

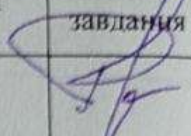
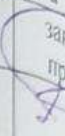
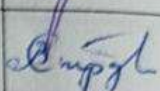
Рисунок 1.1. Основні функції фінансів страхової компанії;

Таблиця 1.1 Загальні та специфічні принципи організації фінансів страховика;

Рисунок 1.2. Схема фінансової діяльності страхових компаній;

Рисунок 1.5. Чинники, що впливають на фінансову надійність страховика

6. Консультанти розділів роботи

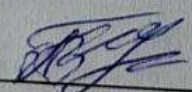
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Охорона праці	Радинський С.В., к.е.н., доцент		
Безпека в надзвичайних ситуаціях	Стручок В.С., старший викладач кафедри ОХ		

7. Дата видачі завдання «01» жовтня 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Прим.
1	Вибір та затвердження теми кваліфікаційної роботи	30.09.2024	виконано
2	Робота над планом, затвердження плану	08.11.2024	виконано
3	Пошук та підбір літератури, відповідно до затвердженого плану	15.11.2024	виконано
4	Робота над першим (теоретичним) розділом	22.11.2024	виконано
5	Робота над другим (аналітичним) розділом	29.11.2024	виконано
6	Робота над третім (проектно-рекомендаційним) розділом	06.12.2024	виконано
7	Робота над четвертим розділом «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях». Підписання розділу в консультантів	13.12.2024	виконано
8	Проходження нормоконтролю	14.12.2024	виконано
9	Підготовка керівником відгуку та отримання зовнішньої рецензії	15.12.2024	виконано
10	Попередній захист кваліфікаційної роботи	16.12.2024	виконано
11	Робота ЕК. Захист кваліфікаційної роботи	23.12.2024	виконано

Студент


 (підпис)

Гнатюк Л.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи


 (підпис)

Тимошик Н.С.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Гнатюк Л.В. Інтеграція інноваційних рішень фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану (на прикладі ПрАТ СК «ПЗУ України»). - Рукопис

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». ТНТУ ім. І. Пулюя. Тернопіль, 2024.

Об'єктом дослідження є фінансова діяльність страхової компанії як складова її загальної системи фінансового управління, що забезпечує ефективну організацію фінансових ресурсів та управління ризиками страховика.

Предметом дослідження виступають інноваційні механізми та інструменти фінансового управління, які можна застосувати до діяльності страхової компанії в умовах високої невизначеності та ризиків, пов'язаних із воєнним станом в Україні.

Метою дослідження є розробка та обґрунтування інноваційних рішень для підвищення ефективності фінансового управління страховими компаніями, зокрема ПрАТ СК «ПЗУ України», в умовах воєнного стану, що передбачає аналіз актуальних викликів у сфері фінансів, зумовлених нестабільною економічною ситуацією, та пошук механізмів адаптації та стійкого розвитку компанії.

У даній кваліфікаційній роботі здійснено дослідження теоретичних підходів реалізації фінансового управління у страхових компаніях, подано практичні аспекти фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану на ПрАТ СК «ПЗУ України», запропоновано механізми інтегрування інноваційних рішень фінансового управління ПрАТ СК «ПЗУ України» в умовах воєнного стану.

Ключові слова: фінансове управління, страховий ринок, страхова діяльність, страховий продукт, інноваційна діяльність, ERP-системи.

SUMMARY

Hnatiuk L.V. Integration of Innovative Financial Management Solutions in Insurance Companies under Martial Law (PJSC Insurance Company "PZU Ukraine" as a case study). - Manuscript

Research for the Master's Degree in specialty 072 “Finance, Banking, Insurance and Stock Market”. Ternopil Ivan Puluj National Technical University. Ternopil, 2024.

The object of the study is the financial activities of the insurance company as a component of its general financial management system, which ensures the effective organization of financial resources and risk management of the insurer.

The subject of the study is innovative mechanisms and tools of financial management that can be applied to the activities of an insurance company in conditions of high uncertainty and risks associated with martial law in Ukraine.

The purpose of the study is to develop and substantiate innovative solutions to increase the efficiency of financial management by insurance companies, in particular PJSC IC “PZU Ukraina”, under martial law, which involves the analysis of current challenges in the field of finance caused by the unstable economic situation, and the search for mechanisms for adaptation and sustainable development of the company.

This qualification work studies theoretical approaches to the implementation of financial management in insurance companies, presents practical aspects of financial management by insurance companies under martial law at PJSC IC “PZU Ukraina”, proposes mechanisms for integrating innovative solutions for financial management of PJSC IC “PZU Ukraina” under martial law.

Keywords: financial management, insurance market, insurance activity, insurance product, innovative activity, ERP systems.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ У СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ.....	9
1.1 Фінансова діяльність страхової компанії як елемент управління.....	9
1.2 Основні форми та особливості реалізації фінансового управління страхової компанії.....	14
1.3 Механізми фінансового управління страховими компаніями в умовах невизначеності та нестабільності.....	18
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ КОМПАНІЯМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ (НА ПРИКЛАДІ ПРАТ СК «ПЗУ УКРАЇНИ»).....	26
2.1 Загальна-організаційно-економічна характеристика діяльності страхової компанії.....	26
2.2 Основні підходи реалізації фінансового управління у страховій компанії.....	32
2.3 Аналіз ефективності реалізації фінансового управління страхової компанії.....	41
Висновки до розділу 2.....	49
РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМИ ІНТЕГРУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРАТ СК «ПЗУ УКРАЇНИ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	51
3.1 Побудова математичної моделі формування збалансованого страхового портфеля ПрАТ СК «ПЗУ України» на основі операцій перестрахування.....	51
3.2 Прогнозування показників ефективності реалізації страхових операцій та оптимізації портфелю страхових продуктів ПрАТ СК «ПЗУ України».....	57
3.3 Активізація інноваційних рішень в системі фінансового управління страховою компанією.....	63
Висновки до розділу 3.....	69
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ У СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ ПРАТ СК «ПЗУ УКРАЇНИ».....	72
4.1 Охорона праці у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»...	72
4.2 Страхування ризиків надзвичайних ситуацій у воєнний час.....	74
Висновки до розділу 4.....	76
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82
ДОДАТКИ.....	89

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах повномасштабної війни України з РФ фінансове управління страхових компаній набуває нових стратегічних акцентів та викликів. Сучасні ризики, пов'язані з економічною нестабільністю, воєнними діями та значною мірою дестабілізації ринку, зумовлюють необхідність адаптації страхових послуг та інноваційних підходів до управління фінансами. Воєнний стан посилює потребу у впровадженні ефективних методів управління капіталом, підвищення операційної ефективності та забезпечення стабільності страхових продуктів, здатних витримати нові умови та виклики.

Особливо актуальною стає інтеграція інноваційних рішень у фінансові процеси, що дозволить не лише підтримувати поточну діяльність страхових компаній, але й забезпечувати додатковий захист клієнтів, покращуючи їхній доступ до страхових виплат та сервісів.

Складна економічна ситуація, викликана війною, потребує вдосконалення механізмів управління ризиками та адаптації до змін, що виникають у соціально-економічному середовищі. В умовах воєнної економіки зростає потреба у прозорості та оперативності фінансових процесів, а також впровадженні цифрових технологій, що покращують гнучкість і швидкість прийняття рішень.

Крім того, війна загострила потребу у фінансовій трансформації страхового сектору, спрямованій на зміцнення його стійкості та посилення довіри клієнтів до страхових продуктів. Інноваційні рішення, такі як використання штучного інтелекту, блокчейну та аналітики великих даних, можуть суттєво посилити управлінський потенціал компаній у контексті прогнозування ризиків та оптимізації фінансових потоків. Зокрема, застосування аналітики великих даних сприятиме розробці страхових продуктів, більш точно орієнтованих на актуальні потреби та ризики українського населення.

Таким чином, інтеграція інновацій у фінансове управління страхових компаній стає ключовим фактором, що сприятиме їхній стійкості та адаптивності у період воєнного стану. Ефективне використання сучасних методів фінансового менеджменту дозволить компаніям підвищити рівень фінансової безпеки та забезпечити надійний страховий захист для клієнтів. В умовах складної економічної ситуації надзвичайно важливим є зосередження на побудові довгострокової стратегії, що допоможе українським страховим компаніям подолати труднощі та створити умови для майбутнього відновлення.

Метою дослідження є розробка та обґрунтування інноваційних рішень для підвищення ефективності фінансового управління страховими компаніями, зокрема ПрАТ СК «ПЗУ України», в умовах воєнного стану, що передбачає аналіз актуальних викликів у сфері фінансів, зумовлених нестабільною економічною ситуацією, та пошук механізмів адаптації та стійкого розвитку компанії.

Завданнями даної кваліфікаційної (магістерської) роботи є вивчення наступних питань:

- дослідження сутності та особливостей реалізації фінансової діяльності страхової компанії як елементу управління;
- визначення основних форм та особливостей реалізації фінансового управління страхової компанії;
- розгляд механізмів фінансового управління страховими компаніями в умовах невизначеності та нестабільності;
- загально-організаційно-економічна характеристика діяльності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»;
- оцінювання якості основних підходів реалізації фінансового управління у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»;
- аналіз ефективності реалізації фінансового управління страхової компанії;
- побудова математичної моделі формування збалансованого

страхового портфеля ПрАТ СК «ПЗУ України» на основі операцій перестрахування;

- прогнозування показників ефективності реалізації страхових операцій та оптимізації портфелю страхових продуктів ПрАТ СК «ПЗУ України»;
- пропонування заходів активізація інноваційних рішень в системі фінансового управління страховою компанією;
- дослідження особливостей охорони праці та безпеки життєдіяльності у ПрАТ СК «ПЗУ України».

Об’єктом дослідження є фінансова діяльність страхової компанії як складова її загальної системи фінансового управління, що забезпечує ефективну організацію фінансових ресурсів та управління ризиками страховика.

Предметом дослідження виступають інноваційні механізми та інструменти фінансового управління, які можна застосувати до діяльності страхової компанії в умовах високої невизначеності та ризиків, пов’язаних із воєнним станом в Україні.

Методи дослідження включають: методи теоретичного аналіз для вивчення існуючих концепцій фінансового управління у страхових компаніях; методи фінансового аналізу (коефіцієнтний аналіз, трендовий аналіз) для оцінки фінансової результативності ПрАТ СК «ПЗУ України»; методи порівняння для аналізу ефективності різних підходів до управління в умовах нестабільності; економіко-статистичні методи для дослідження тенденцій та прогнозування фінансового стану страховика; аналіз і синтез для вивчення сутності та структури фінансової діяльності страхової компанії; порівняльний аналіз для оцінки ефективності різних підходів до фінансового управління; метод економіко-математичного моделювання для оцінки динаміки фінансової результативності; метод аналітичних групувань для дослідження впливу зовнішніх факторів на фінансовий стан страховика.

Інформаційна база кваліфікаційної роботи містить нормативно-правові

акти України, статистичні дані державних органів, звіти ПрАТ СК «ПЗУ України», аналітичні огляди ринку страхових послуг, наукову літературу з питань фінансового управління та управління ризиками.

Наукова новизна дослідження полягає у розробці математичної моделі для формування збалансованого страхового портфеля ПрАТ СК «ПЗУ України» з урахуванням операцій перестрахування, що дозволяє прогнозувати ефективність страхових операцій та оптимізувати портфель страхових продуктів компанії. Запропонована модель сприяє підвищенню фінансової стійкості шляхом активізації інноваційних підходів у системі фінансового управління, що забезпечує можливості якісного управління активами та нівелювання фінансових ризиків.

Практичне значення результатів полягає у можливості впровадження рекомендацій у фінансову діяльність ПрАТ СК «ПЗУ України» для інтеграцій інноваційних рішень фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану, що, як наслідок, сприятиме підвищенню рентабельності, фінансової стійкості та конкурентоспроможності компанії на ринку страхових послуг України.

Апробація результатів реалізована через участь у наукових конференціях, які проведені кафедрою економіки та фінансів ТНТУ. В контексті участі у наукових конференціях були представлені ключові висновки та пропозиції щодо удосконалення фінансового управління в страхових компаніях.

Структура кваліфікаційної (магістерської) роботи. Представлена кваліфікаційна робота має вступ, чотири взаємопов'язаних розділи, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел та додатки (6 додатків). В контексті представленого дослідження побудовано 26 рисунків та діаграм, 21 таблицю, які якісно доповнили та висвітлили основні результати кваліфікаційної (магістерської) роботи.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ У СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ

1.1. Фінансова діяльність страхової компанії як елемент управління

Зростання соціально-економічних ризиків, що впливають на суспільне життя, вимагає ефективної діяльності страхових компаній, орієнтованої на надання широкого спектра послуг у сфері майнового та особистого страхування. За допомогою стратегічного позиціонування і просування своїх послуг на ринку, страхові компанії формують дохідну частину та здійснюють видатки в межах операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Підвищення активності у фінансовій сфері страхових компаній сприяє вирішенню низки ключових завдань, таких як стимулювання залучення капіталу, нарощування обсягів довгострокових інвестицій, оптимізація напрямів використання фінансових ресурсів. Це також відкриває нові можливості для страховиків у здійсненні інвестиційної діяльності та реалізації інвестиційної політики.

У наукових джерелах поняття фінансової діяльності страхових компаній трактується як «комплекс заходів, розроблених і реалізованих компанією з метою виконання як поточних, так і стратегічних завдань її розвитку, накопичення фінансових ресурсів для забезпечення операційної діяльності, управління ними, а також для повного та своєчасного виконання зобов'язань» [13, с. 228]. Це означає, що фінансова діяльність охоплює процеси використання, розміщення і формування власного капіталу, виплату відсотків за кредитами, використання та залучення зовнішніх фінансових ресурсів, отримання доходів у вигляді депозитних відсотків, дивідендів тощо [40, с. 153]. Проте, фінансову діяльність частіше визначають як систему певних методів та форм, призначених для фінансового забезпечення функціонування страхових компаній та досягнення ними визначених цілей [45, с.6], або як діяльність, що пов'язана з організацією фінансових ресурсів компанії

відповідно до стратегічних цілей економічного розвитку суб'єкта господарювання [27, с. 57].

Відповідно до Господарського кодексу України, фінансова діяльність страхових компаній охоплює фінансове, грошове та інше посередництво, страхування, а також надання послуг у сфері фінансів і страхування [14].

Отже, фінансова діяльність страхової компанії являє собою комплексну діяльність, що включає планування, залучення, розміщення і управління фінансовими ресурсами, спрямовану на забезпечення стабільності та ефективного розвитку компанії. Фінансова діяльність страхових компаній охоплює операції, пов'язані з формуванням і використанням як власного, так і залученого капіталу, управлінням інвестиціями, виконанням зобов'язань та іншими фінансовими операціями.

З огляду на це, можна визначити особливості фінансової діяльності та фінансових відносин страхових компаній, що виникають між [60, с.256]:

1) страховою компанією та споживачами її послуг (страхувальниками) щодо забезпечення страхового захисту та оплати за нього;

2) страховиками та страховими посередниками (агентами, брокерами) щодо виконання останніми певних завдань страховика, таких як укладання договорів страхування, збір страхових премій, та відповідної компенсації за їхні послуги у вигляді комісійної винагороди;

3) страховиками та перестраховиками щодо передачі ризиків у перестраховування згідно з чинним законодавством для забезпечення фінансової стабільності й надійності як окремих страхових операцій, так і всієї компанії;

4) головним офісом страховика та його відокремленими підрозділами (філіями, представництвами) стосовно фінансування витрат, розподілу і використання прибутку;

5) страховою компанією та її працівниками щодо оплати праці, стимулювання (преміювання, участь у прибутку), виплати дивідендів та застосування фінансових санкцій (штрафів);

6) страховою компанією та державою, представленою податковими

органами, а також позабюджетними цільовими соціальними та економічними фондами, з приводу сплати податків і зборів, надання податкових пільг, застосування штрафів, надходження коштів із соціальних фондів, а також державного фінансування.

Оскільки фінанси страхових компаній є частиною фінансового сектору підприємств, можна провести певну аналогію з функціями корпоративних фінансів. Науковці визначають авторські функції корпоративних фінансів, що зумовлено різними підходами до розуміння сутності фінансів та їх ролі у формуванні грошових потоків компаній. Проте загальноприйнято вважати, що фінанси підприємств виконують дві ключові функції — розподільчу та контрольну (рис. 1.1).

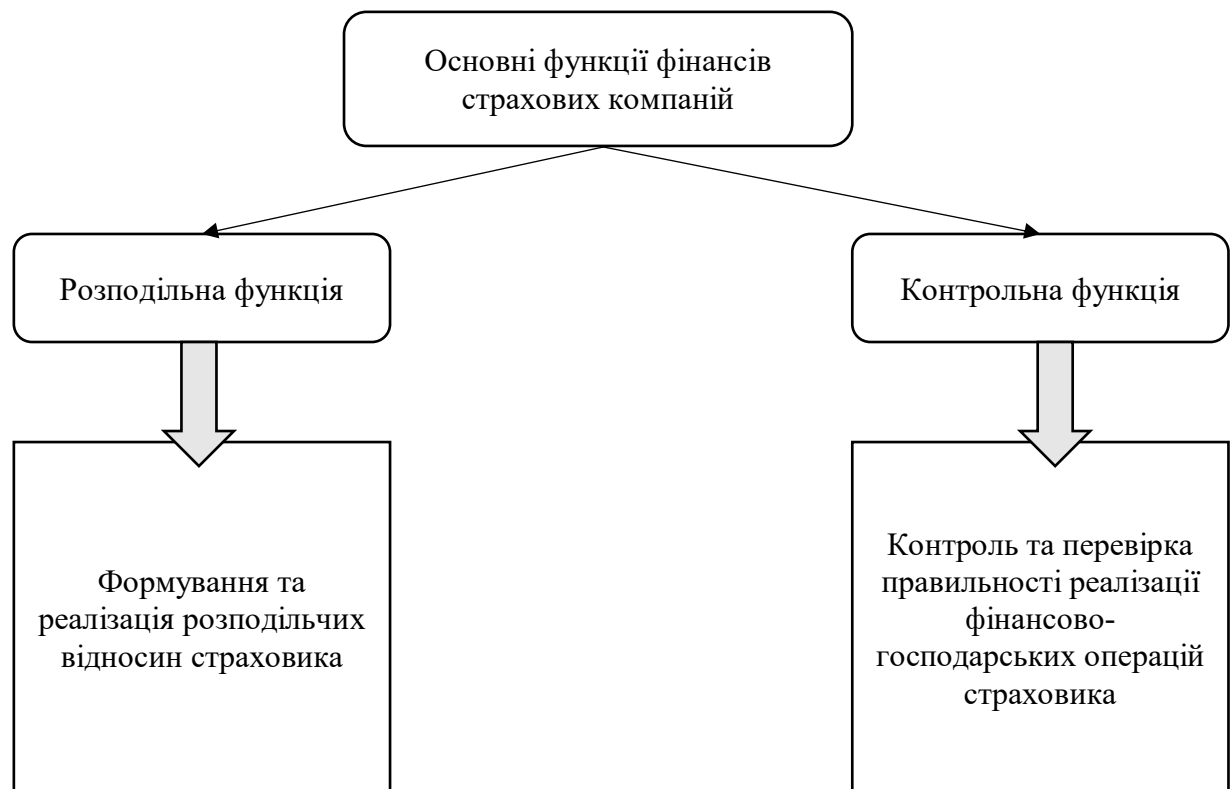


Рисунок 1.1. Основні функції фінансів страхової компанії

Джерело : складено автором на основі [54]

Сутність розподільної функції використання фінансових ресурсів страховика полягає у перерозподільних відносинах. Страховій діяльності властиві різноманітні замкнені перерозподільні відносини між його

основними учасниками, що зумовлено спільною відповідальністю за ризики; об'єктом дії цієї функції фінансів виступає страховий фонд. Окрім розподільної, фінансам страховика, як, безпосередньо, фінансам підприємств, властива також і контрольна функція. Її сутність полягає в жорсткому контролі за точністю розрахунку внесків кожного із страхувальників при формуванні страхового фонду та їх відповідністю обсягу прийнятих зобов'язань. Фінансова діяльність страховика також ґрунтується на певних організаційних принципах, що відповідають його сфері економічної діяльності, організаційно-правовій формі та різновиду реалізації операцій.

Страхування як вид підприємництва, має власну внутрішню логіку, яка відображається у визначених принципах, при цьому вони являють собою основні засади, реалізація яких у системі соціально-економічних відносин забезпечує захист інтересів усіх учасників страхового процесу. Прийнято виділяти як загальні так і специфічні принципи організації фінансової діяльності страхової компанії (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Загальні та специфічні принципи організації фінансів страховика

Загальні	Специфічні
Господарська та фінансова незалежність	Замкнута розкладка можливих збитків між зацікавленими особами
Плановість	Перерозподіл страхових премій в часі та просторі
Фінансова відповідальність	Солідарна розкладка збитку між зацікавленим колом осіб
Самоокупність	Створення цільового грошового фонду
Раціональність і оптимізація (забезпечення ефективності)	Принцип фінансової еквівалентності
Оперативність та гнучкість	Фінансова стійкість і безпека
Матеріальна зацікавленість	Повернення мобілізованих страхових премій

Джерело : складено автором на основі [51, с.152]

Детальніше розглянемо специфічні принципи організації фінансів

страхової компанії, дотримання яких сприяє досягненню запланованих результатів діяльності [38, с.63]:

1. Принцип формування цільового грошового фонду передбачає використання коштів, накопичених із страхових премій учасників, виключно для компенсації збитків.

2. Принцип замкнутої розкладки збитків серед зацікавлених сторін означає, що учасники, які беруть участь у створенні цільового фонду, не мають права вимагати повернення внесених коштів.

3. Принцип солідарності підкреслює, що повна сплата внесків не гарантує кожному учаснику використання прав, які забезпечені страхуванням.

4. Принцип повернення мобілізованих страхових премій є схожим до кредитних операцій.

5. Принцип перерозподілу страхових премій у часі та просторі дозволяє діяти страхуванню за межами календарного року, враховуючи ймовірнісний характер настання страхового випадку.

6. Принцип фінансової еквівалентності передбачає, що всі кошти, отримані за певний період від учасників страхових відносин і призначені для відшкодування збитків, повинні бути виплачені у формі страхових компенсацій.

7. Принцип фінансової стійкості та безпеки підкреслює, що страхові компанії як специфічні фінансові установи створюються з метою отримання прибутку для своїх власників.

Усі зазначені принципи тісно взаємодіють і не можуть розглядатися окремо один від одного. Недотримання або порушення будь-якого з них може суттєво вплинути на стан фінансових ресурсів страхової компанії, що призводить до змін у її фінансових показниках.

На основі цього можна зробити висновок, що фінанси страхової компанії — це сукупність економічних відносин, пов'язаних з рухом грошових коштів, формуванням, розподілом і використанням доходів і фондів компанії. Ці відносини забезпечують страхову підтримку страхувальників, прибуток

засновникам та достатнє фінансове забезпечення для належного функціонування страховика.

1.2. Основні форми та особливості реалізації фінансового управління страхової компанії

Фінансова діяльність є важливим компонентом функціонування страхових організацій. Вона охоплює такі процеси, як випуск акцій, їх повторне придбання, а також виплату дивідендів акціонерам. До фінансової діяльності також належить залучення коштів через позики і погашення боргових зобов'язань. Надходження від фінансової діяльності складаються з грошових потоків від реалізації акцій та отриманих боргових зобов'язань. Витрати, у свою чергу, пов'язані з погашенням заборгованостей, зокрема податкових платежів, викупом акцій та виплатою дивідендів. Особливістю фінансових відносин у страхових організаціях є специфіка організації грошового обігу, що включає два самостійні грошові потоки (рис. 1.2):

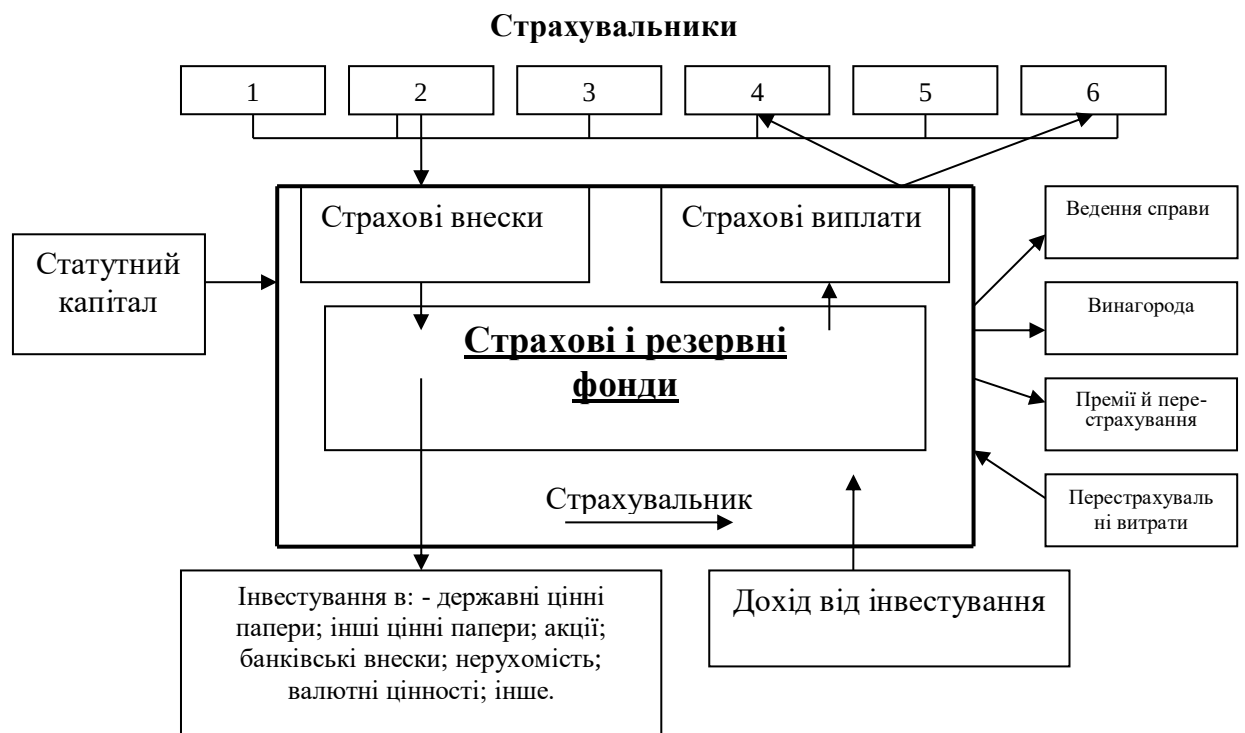


Рисунок 1.2. Схема фінансової діяльності страхових компаній

Джерело : складено автором на основі [22, с.64]

1. Страхові виплати представляють собою обіг коштів, що забезпечують

страхову захищеність для страхувальників. Спочатку формуються страхові резерви та фонди страховиків, після чого частина вільних фінансових ресурсів інвестується в неризикові рентабельні проекти, фінансові організації, такі як банки (у вигляді депозитних внесків), а також у цінні папери (акції, векселі, облігації тощо) з метою отримання додаткового доходу у вигляді дивідендів.

2. Кошти, необхідні для забезпечення функціонування страхової організації.

3. Основний дохід страхових організацій формується переважно за рахунок страхових платежів (внесків) страхувальників. Окрім основних джерел доходу, пов'язаних із страховими внесками, інвестиціями та банківськими вкладеннями, страхова організація також може отримувати доходи від спонсорської діяльності, управлінських послуг, консалтингу, навчання кадрів та інших видів діяльності [17, с.102].

Прибуток від страхових операцій визначається як позитивний фінансовий результат, що виникає внаслідок перевищення доходів над витратами, пов'язаними із забезпеченням страхового захисту страхувальників. Важливо зазначити, що в більшості розвинених країн основним джерелом прибутку для страхової організації є не стільки збір страхових платежів, скільки інвестиційна діяльність. Ця діяльність реалізується шляхом інвестування частини тимчасово вільних коштів резервного страхового фонду в прибуткові науково-технічні проекти, комерційні ініціативи, цінні папери, короткострокові державні облігації, депозити та інші фінансові інструменти. [2]

Резерви та фонди формуються шляхом щоквартальних відрахувань від страхових платежів, отриманих за договорами страхування та перестрахування впродовж відповідного кварталу. Резерви представляють собою тимчасово вільні спеціалізовані оборотні ресурси страховика і не вважаються його доходом. Варто підкреслити, що кошти страхових резервів не слід плутати з внутрішньогосподарським резервним фондом, створення якого, відповідно до законодавства, є обов'язковим для всіх суб'єктів

господарювання. У відповідності до чинного законодавства України, страхові резерви поділяються на кілька категорій (рис. 1.3).

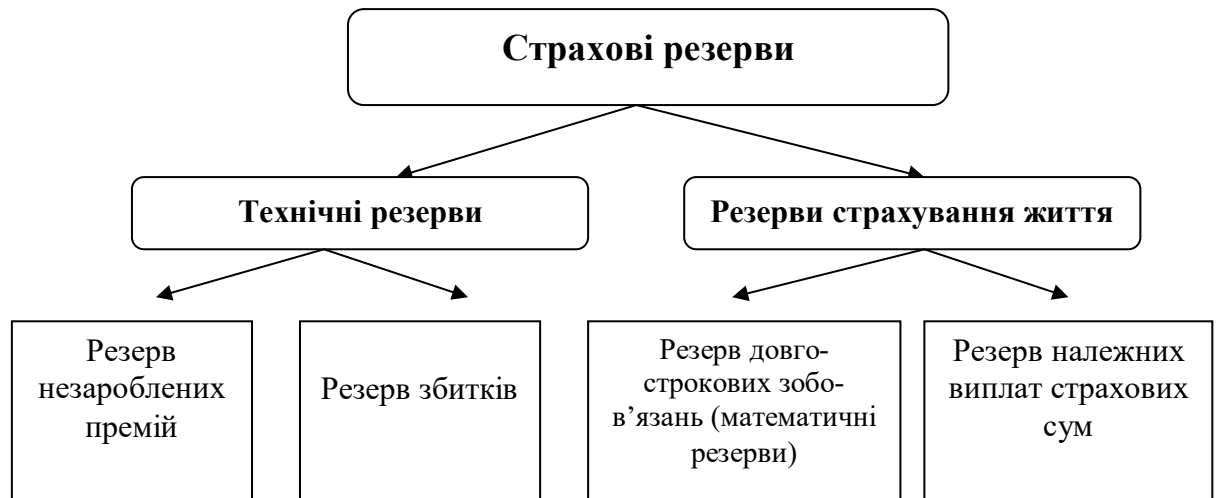


Рисунок 1.3. Види страхових резервів

Джерело : складено автором на основі [25, с.102]

Резерви перебувають у власності, користуванні та управлінні страховика. Вони можуть бути використані страховиком як інвестиційні ресурси для отримання додаткового доходу, що, в свою чергу, сприяє зниженню витрат на ведення страхової діяльності, підвищенню конкурентоспроможності страховика та покращенню рівня ліквідності страхової організації. Специфіка фінансової діяльності страховика визначає характер страхового процесу, в рамках якого на вході та виході знаходяться грошові кошти, які лише тимчасово залишаються у розпорядженні страховика і сплачуються страхувальниками заздалегідь. Фінансова надійність характеризує здатність страховика виконувати свої зобов'язання за договорами страхування та перестрахування. Отже, для страхової компанії критично важливо мати фінансову надійність (рис. 1.4).

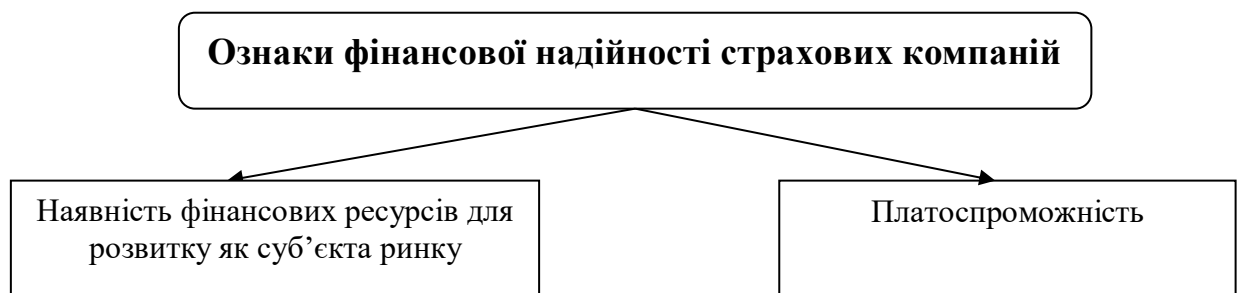


Рисунок 1.4. Ознаки фінансової надійності страхових компаній

Джерело : складено автором на основі [25, с.104]

Фінансова надійність страховика забезпечується наступними чинниками (рис. 1.5):



Рисунок 1.5. Чинники, що впливають на фінансову надійність страховика

Джерело : складено автором на основі [25, с.105]

Окрім фінансової надійності, для ефективного функціонування фінансової діяльності страховика істотну роль відіграє забезпечення платоспроможності, що визначається як здатність страховика виконувати свої зобов'язання. Зобов'язання страховика поділяються на дві основні групи [22, с.63]: 1) внутрішні зобов'язання, котрі також охоплюють різні види зобов'язань перед представництвами, філіями, засновниками, а також працівниками компанії; 2) зовнішні зобов'язання, котрі включають зобов'язання перед бюджетними органами, фінансовими установами, страхувальниками та перестраховиками.

Досвід іноземних страховиків свідчить про те, що страховика можна вважати платоспроможним у випадку, коли його власні кошти перевищують зовнішні зобов'язання. До складу власних коштів страховика входять:

нерозподілений прибуток, вільні резерви, які не пов'язані із зобов'язаннями та які формуються за рахунок прибутку, статутний капітал. Власні кошти страховика формують також і запас платоспроможності (маржу), котра виступає важливою фінансовою основою для виконання поточних зобов'язань.

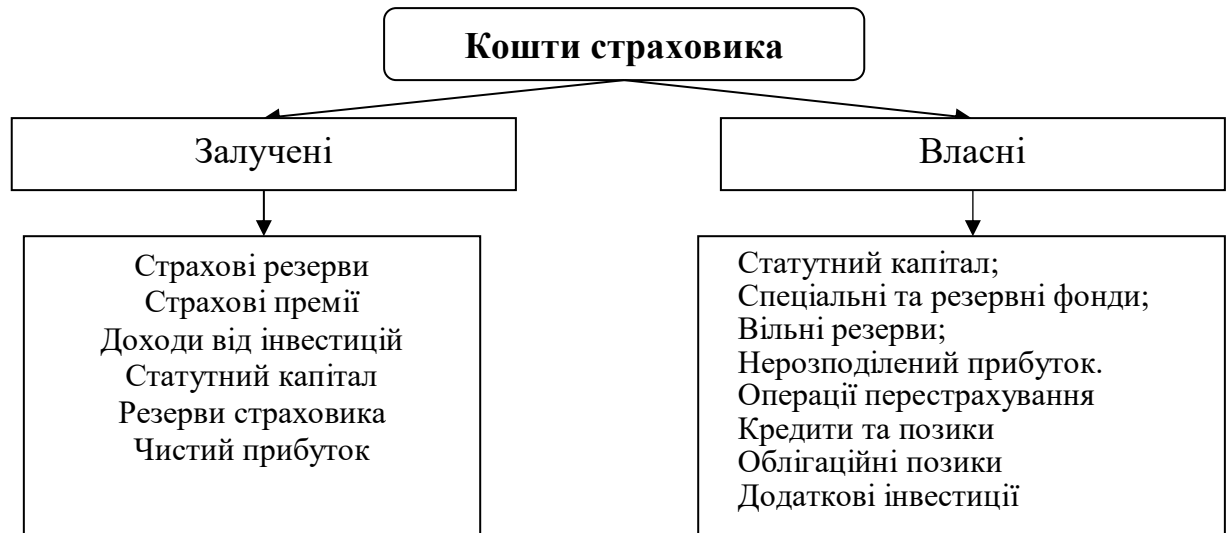


Рисунок 1.6. Джерела коштів страховика

Джерело : складено автором на основі [34, с.122]

Фінансова надійність страховика значною мірою залежить від коректного розрахунку тарифних ставок та збалансованості страхового портфеля. Ці фактори відображають реальну ціну ризику з урахуванням збитковості страхової суми, спираючись на сформований страховий портфель та статистичні дані про настання страхових подій за кілька років.

Страховий портфель характеризується наступними параметрами: видом прийнятих на страхування ризиків та очікуваною ймовірністю їх настання; обсягом сукупної страхової суми; кількістю укладених страхових договорів; кількістю активних страхових договорів; числом застрахованих об'єктів; терміном дії договорів; а також розміром страхових сум.

1.3. Механізми фінансового управління страховими компаніями в умовах невизначеності та нестабільності

Фінансове управління страховими компаніями в умовах невизначеності та

нестабільності є критично важливим аспектом їхньої діяльності, оскільки страхові організації стикаються з численними ризиками, які можуть суттєво вплинути на їх фінансові результати. Зміни в економічному середовищі, коливання ринку та непередбачені катастрофи вимагають від страховиків впровадження ефективних механізмів управління фінансами. Ці механізми повинні забезпечувати не лише стабільність, але й адаптивність до швидко змінюваних умов. Важливою складовою фінансового управління є оптимізація страхових портфелів та управління ризиками, що допомагає зменшити ймовірність збитків. Успішна реалізація таких механізмів сприяє підвищенню фінансової стійкості страхових компаній та їх здатності виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Що стосується фінансового управління в страховій компанії, то це поняття охоплює підсистему, яка регулює управління фінансовими ресурсами страховика. Система управління фінансами в даному контексті охоплює ухвалення рішень, пов'язаних з управлінням фінансовими ресурсами страховика, а також фінансовими відносинами, що виникають під час переміщення цих ресурсів. Таким чином, обидві категорії є взаємопов'язаними і входять до сфери страхового менеджменту. Процес фінансового управління в страхових компаніях можна систематизувати, як показано на рис. 1.7.



Рисунок 1.7. Процес фінансового управління в страхових компаніях

Джерело : складено автором на основі [44]

Значна кількість зарубіжних страхових компаній дотримуються стратегій, що включають органічне зростання шляхом покращення андеррайтингу та впровадження нових продуктів, стратегічні придбання, а також вдосконалення управління капіталом і інвестиціями, включаючи викуп акцій та альтернативні інвестиційні стратегії. У світлі повільного зростання та м'якого ціноутворення, підвищення ефективності та прибутковості операцій

стає одним з основних пріоритетів.

Фінанси займають ключову позицію у формулюванні цих стратегій. Фінансовий відділ має розглядати ряд аспектів, виконуючи функцію управителя, надаючи точну звітність про фінансову та операційну інформацію компанії, а також сприяючи дотриманню всіх регуляторних вимог.

Ефективність фінансових процесів також підлягає дедалі суворішій оцінці, оскільки компанії шукають можливості для скорочення витрат, особливо в тих функціональних сферах, які не забезпечують прибутку. Для підвищення ролі фінансового відділу він повинен розширити свій фокус, щоб стати цінним партнером для бізнесу.

Фінансовий відділ має можливість створювати додаткову цінність, використовуючи аналітичні дані для надання корисних інсайтів, що сприяють формуванню бізнес-стратегії, а також надаючи аналітику, яка покращує прогнози щодо ефективності бізнесу. Страхові компанії повинні пріоритизувати різні ролі, які можуть бути виконані фінансовими службами, і оцінити, які з цих можливостей потребують посилення. Це передбачає відповіді на низку запитань, поданих у чек-листі (рис. 1.8).

Чи має фінансова служба страховика ясне уявлення про власні вимоги та обов'язки, котрі ставляться до неї клієнтами в компанії?	
Чи має фінансова служба добре налагоджене управління та чітко визначену організаційну структуру?	
Чи існують інтегровані, стандартизовані та ефективні бізнес-процеси у страховій компанії?	
Чи забезпечена технологічна інфраструктура для ефективного управління фінансовим контролем та звітністю, а також для надання аналітичних даних, які підтримують процес прийняття бізнес-рішень?	

Рисунок 1.8. Checklist перевірки відділу фінансового управління
страхової компанії

Джерело : складено автором на основі [51, с.153]

Здійснивши самоаналіз, страхова компанія може визначити ключові напрями для удосконалення та розробити план дій, орієнтований на фінансову трансформацію її фінансового управлінського відділу. В умовах сучасної невизначеності бізнес-середовища працівники фінансового відділу страхової

компанії мають можливість не лише традиційно здійснювати аналіз фінансової звітності через систему показників, але й завдяки вдосконаленню аналітики даних сприяти прийняттю обґрунтованих рішень та ефективному управлінню капіталом. Для реалізації свого потенціалу доданої вартості страхова компанія повинна розглянути можливість виходу за межі поступових покращень, розробити стратегічне бачення, як фінансова функція може стати надійним бізнес-партнером, а потім здійснити трансформацію, щоб перетворити це бачення на реальність. Відповідно, можна структурувати та узагальнити систему фінансового управління в страхових компаніях у додатку А.

Фінансове управління в страхових компаніях ґрунтується на забезпеченні фінансової стійкості та безпеки. Страхова компанія вважається фінансово стабільною, якщо вона здатна витримувати значні коливання ризиків та вимог, що виникають у процесі страхової діяльності, без втрати здатності виконувати свої фінансові зобов'язання перед клієнтами. Таким чином, забезпечення фінансової стійкості страхової компанії потребує комплексного підходу до управління ризиками та фінансами, а також дотримання високих стандартів і нормативних вимог галузі. У додатку Б представлено систематизацію основних напрямків та шляхів удосконалення управління фінансами в страхових компаніях на основі комплексного та системного підходу. Компанія має можливість трансформувати свою систему фінансового управління не лише всебічно за всіма напрямками, а й визначати пріоритетні області для трансформації на основі самодіагностики, якщо деякі з них вже досягли належного рівня удосконалення.

У контексті несприятливої економічної та політичної ситуації, зумовленої пандемією та війною, значущість управління фінансовою діяльністю страховика зростає, оскільки підвищується ризиковість діяльності в секторі страхування. Відповідно, страховики стикаються з проблемою мінімізації фінансових ризиків та підтримання балансу між рівнем прибутковості і довірою клієнтів до страхових послуг. У цих умовах своєчасні управлінські рішення повинні забезпечувати фінансову стабільність та запобігати втраті конкурентних переваг на страховому ринку. Україна, подібно до інших країн,

підлягає впливу різноманітних зовнішніх ризиків, таких як економічні кризи, природні катастрофи та геополітичні події. Аналіз даних, наданих Національним банком України за 2022 рік та перший квартал 2023 року, виявляє різні тенденції та виклики в страховій сфері України, з яких можна виділити наступні, представлені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Аналіз основних тенденцій ринку страхування в Україні за 2022 рік та перший квартал 2023 року

Показник	2022 рік	1 квартал 2023 рік
Економічна ситуація	Війна в Україні та економічна нестабільність негативно вплинули на ринок страхування, що призвело до зниження активності.	Спостерігається деяка стабілізація під час війни, проте економічний спад продовжується.
Зміни в структурі страхування	Відзначається загальний спад у зборі страхових премій, зокрема в сегментах страхування майна, вантажів та фінансових ризиків.	Спостерігається зменшення страхових премій у сфері страхування життя та ризикового страхування, в той же час зростають премії за програмою «Зелена картка».
Основні сегменти ринку	Автомобільне страхування (КАСКО, ОСЦПВ) займає 40% ринку, в той час як особисте страхування (медичне, життя) становить 30%.	Структура ринку залишається незмінною: 40% займає автомобільне страхування, 30% - особисте страхування.
Зміни в перестраховуванні	Внутрішнє перестраховування майже повністю зупинилося.	Відновлено можливості платежів за перестраховуванням із зарубіжними партнерами, а також збільшено обсяги передачі премій у перестраховування.
Вплив геополітичних подій	Війна та геополітичні чинники суттєво вплинули на ринок.	Геополітичні нестабільності продовжують чинити вплив на ринок страхування.

Джерело : складено автором на основі [49, с.170]

Серед основних тенденцій, що визначили ринок страхування у 2022 році, слід виділити зменшення кількості страховиків, спад обсягу страхових премій, а також зменшення страхових виплат і зміни в структурах страхових премій за окремими видами страхування. Зниження кількості зареєстрованих страхових компаній вказує на процеси консолідації в галузі та усунення недієздатних учасників ринку. Багато з цих компаній припинили свою діяльність, а їх ліцензії

були анульовані раніше, що свідчить про підвищення пильності регуляторних органів у сфері страхування.

Упродовж 2022 року відзначалася стабілізація активів ризикових страховиків. Варто зазначити, що обсяги активів страховиків, які продовжують свою діяльність, залишилися практично без змін. Це може свідчити про прагнення страхових компаній зберігати фінансову стабільність у складних умовах. Загальний обсяг валових страхових премій зазнав скорочення внаслідок повномасштабної війни та економічного спаду, що призвело до зниження активності на ринку. Виплати за страховими випадками зменшилися ще суттєвіше, що може бути наслідком зменшення кількості страхових подій або більш обережної практики виплат. Спостерігається зниження страхових премій для більшості видів страхування, зокрема для страхування майна, вантажів і фінансових ризиків. Скорочення надходжень премій за полісами КАСКО свідчить про зниження попиту на цей вид страхування [41].

У контексті загального спаду на ринку страхування, страхові премії «Зеленої картки» зазнали зростання, що можна пояснити виїздом значної кількості громадян України через війну. Це відображає вплив геополітичних подій на діяльність страхового сектору. Транспортне та медичне страхування залишалися найбільшими сегментами ринку за обсягом отриманих премій, незважаючи на загальний спад обсягів страхових премій у галузі. Загалом 2022 рік характеризувався зниженням активності на ринку страхування, обумовленим впливом геополітичних та економічних факторів. Страхові компанії стикалися з викликами, пов'язаними зі зниженням попиту та зростанням ризиків, що вимагало адаптації та стратегічного планування для підтримки конкурентоспроможності. Наприкінці року ринок продемонстрував певну стабілізацію, і в цілому страховики завершили його з прибутком [4].

Аналіз даних за перший квартал 2023 року у сфері страхування в Україні виявляє ряд суттєвих тенденцій. Обсяг активів страховиків життя демонструє зростання, тоді як число ризикових страховиків скоротилося внаслідок виходу з ринку шести страхових компаній у 2022 році. Це вказує на певну стабільність у

сегменті страхування життя та консолідацію ринку. Водночас спостерігається подальше зниження страхових премій у сфері страхування життя, які зменшилися на 15% у порівнянні з попереднім періодом та на 13% у порівнянні з першим кварталом 2022 року. Проте виплати страховиків життя збільшилися на 8% за квартал та на 65% порівняно з I кварталом 2022 року. Зафіксовано зростання відношення виплат до премій у сегменті страхування життя протягом п'яти кварталів поспіль, що вказує на збільшення виплат та потенційний ризик для страхових компаній. Обсяги валових премій ризикового страхування зменшилися на 6% за квартал, але зросли на 7% у порівнянні з I кварталом 2022 року, що може свідчити про незначне відновлення попиту на цей вид страхування. Відновлення можливості здійснення платежів за перестраховуванням з нерезидентами сприяло зростанню обсягів премій, переданих у перестраховування нерезидентам, до рівня, що спостерігався до початку повномасштабного вторгнення [39, с.170].

Загалом, аналіз першого кварталу 2023 року вказує на значний вплив різноманітних чинників на ринок страхування в Україні, серед яких особливо виділяються геополітичні події та зміни в попиті на різні види страхових послуг. Ринок страхування продовжує відчувати наслідки зовнішніх впливів, внаслідок чого страхові компанії повинні адаптувати свої стратегії для ефективного функціонування в цих умовах. В цілому, українська економіка демонструє відновлення, яке відбувається швидше, ніж прогнозував Національний банк України. Інфляційні показники в Україні значно знизилися, з 26% у січні до майже 11% у липні 2023 року. Очікується, що дезінфляційний тренд збережеться й надалі. Зокрема, прогнозується подальше зниження інфляції до 10,6% у 2023 році, 8,5% у 2024 році та 6,0% у 2025 році [37, с.48-49].

Прогнози Національного банку України щодо подальшого зниження інфляції свідчать про поступове зростання економіки та оптимістичний погляд на стабільність фінансової ситуації. Проте важливо зазначити, що позитивна динаміка інфляції вимагає регулярного контролю та обґрунтованої монетарної політики, щоб забезпечити її тривалий та стійкий спад.

В цілому слід відмітити те, що управління фінансами в страхових компаніях

в сучасних умовах виконує надзвичайно важливу функцію, оскільки багато страховиків намагаються досягти прибуткового органічного зростання, реалізувати стратегічні придбання, підвищити операційну ефективність та покращити управління капіталом.

Висновки до 1 розділу

В першому розділі даної кваліфікаційної роботи розглянуто теоретичні підходи реалізації фінансового управління у страхових компаніях. За результатами дослідження представлено наступні висновки до розділу:

1. Фінансова діяльність страхових компаній - це цілеспрямований план заходів, що здійснюється для досягнення стратегічних завдань розвитку, збільшення фінансових ресурсів, управління ними та виконання зобов'язань. Ця діяльність охоплює генерування, розміщення та використання капіталу, залучення зовнішніх коштів, а також отримання і виплату відсотків, дивідендів тощо.

2. Фінансова діяльність є важливою складовою роботи страхових організацій, яка включає випуск і викуп акцій, виплату дивідендів акціонерам, залучення позикових коштів, погашення боргів, та управління грошовими потоками. Основні надходження від фінансової діяльності складаються з продажу акцій та прийняття боргових зобов'язань, а витрати пов'язані з виплатами боргів, податків, викупом акцій та виплатою дивідендів.

3. Управління фінансовими ресурсами в страхових компаніях відіграє важливу роль, оскільки чимало страхових установ орієнтовані на забезпечення прибуткового органічного зростання, проведення стратегічних придбань, досягнення операційної ефективності та вдосконалення управління капіталом. Страхові компанії, які впроваджують сучасні методи фінансового менеджменту та здійснюють фінансову трансформацію відповідно до цих підходів, можуть отримати суттєві переваги в зазначених сферах. Ці переваги, залежно від завдань компанії, можуть включати посилений контроль, підвищення операційної продуктивності, поліпшення управління компетенціями персоналу та внесення значнішого вкладу у бізнес-стратегію завдяки використанню аналітики.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ КОМПАНІЯМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ (НА ПРИКЛАДІ ПРАТ СК «ПЗУ УКРАЇНИ»)

2.1 Загальна-організаційно-економічна характеристика діяльності страхової компанії

Дослідження практичних аспектів фінансового управління страховими компаніями нами буде здійснено на прикладі приватного акціонерного товариства страхової компанії «ПЗУ України» (скорочена назва – ПрАТ СК «ПЗУ України»), яка є одним з провідних гравців ринку страхових послуг в Україні. Компанія була заснована в Києві в 1993 році і на сьогодні пропонує різноманітні програми страхування для юридичних та фізичних осіб.

Сьогодні досліджуваній страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» в Україні довіряє більше півмільйона клієнтів. Компанія швидко зростає і навіть за умов загального падіння ринку в період кризи більш ніж на 20%, ПрАТ СК «ПЗУ України» досягла приросту в 18% [60].

Задля зручності клієнтів філії та представництва в Україні розташовані в усіх регіонах України. Регіональна мережа компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» представлена в більш ніж 200 містах України, а агентська мережа нараховує більше 1200 агентів [42].

На сьогоднішній день 72% клієнтів задоволені якістю обслуговування в ПрАТ СК «ПЗУ України» в Україні. При цьому компанії групи проводять подальшу роботу з удосконалення своїх бізнес-процесів.

ПрАТ СК «ПЗУ України» підтвердила свою надійність на ринку ОСЦПВ. Так, Моторне (транспортне) страхове бюро України (МТСБУ) опублікувало рейтинг страхових компаній-членів бюро за рівнем врегулювання страхових випадків з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (ОСЦПВ) у 2010 році.

За даними МТСБУ, у 2023 році ПрАТ СК «ПЗУ України» врегулювала

52490 заяв про страхові події з 54823 отриманих, що є одним із найкращих показників на ринку ОСЦПВ: рівень врегулювання заяв потерпілих у ДТП становить у компанії 93,1%, при цьому середній показник на ринку - 82,4%.

Далі відобразимо організаційну структуру ПрАТ СК «ПЗУ України» (розгорнута) (рис 2.1).

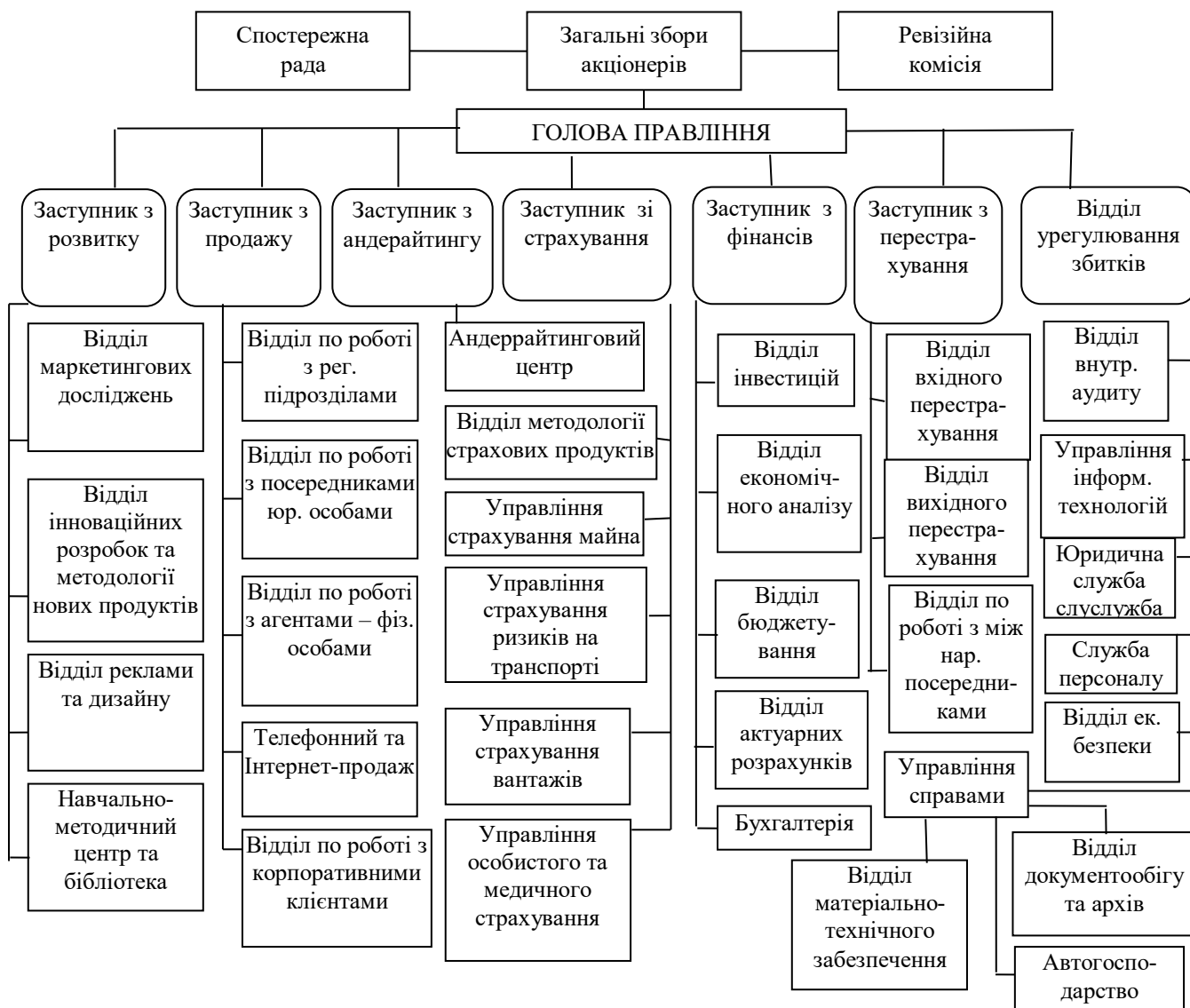


Рисунок 2.1. Організаційна структура страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Джерело : складено автором на основі [42]

Правління даної страхової компанії виступає виконавчим органом, який реалізує керівництво діяльністю страховика у відповідності до повноважень, визначених її статутом та положенням про правління. Робота правління

реалізується із урахуванням принципу колегіальності. Коло питань, котрі вирішуються правлінням страхової компанії, охоплює широкий спектр аспектів, зокрема затвердження керівників та формування кошторису, розподіл відповідальності серед кадрового складу, планування діяльності, а також визначення інвестиційної політики (стратегії) розвитку компанії.

Керівник компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» відповідає за ефективність функціонування фірми, слідкує за роботою усіх відділів, діє згідно посадової інструкції.

Керівник реалізовує кадрову політику страховика, відповідно він призначає та звільняє за погодженням загальних зборів акціонерів свого заступника, керівників усіх підрозділів. Прерогатива призначення головного бухгалтера фірми належить зборам акціонерів.

Заступники керівника ПрАТ СК «ПЗУ України» допомагають керівникові по реалізації фінансової стратегії страховика. Відповідає за роботу відділів маркетингу та страхування. Звільняється та призначається керівником фірми за погодженням зборів акціонерів товариства.

До штатних належать: президент, віце-президент (головний економіст), генеральний директор, виконавчий директор (менеджер), головний бухгалтер, референти, експерти, інспектори, робітники обчислювального центру, співробітники відділів, що обслуговують персонал (загальний відділ, секретар-референт та ін.). До позаштатних належать: страхові агенти, представники (посередники), медичні експерти та ін.

Всі штатні співробітники компанії (більше 470 чоловік) є високо кваліфікованими фахівцями й мають вищу економічну або фахову освіту, практичний досвід у сфері страхування. Компанія розвивається, з огляду на традиції й практику провідних західних страхових компаній.

Серйозна увага приділяється постійному підвищенню професійного рівня співробітників ПрАТ СК «ПЗУ України», із цією метою проводиться навчання їх як в Україні, так і за кордоном. Інноваційні рішення в сфері мотивації праці поряд з постійним ростом професіоналізму співробітників є запорукою

динамічного розвитку компанії.

Наступним етапом стане дослідження показників фінансово-економічної та комерційної діяльності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України», основні результати дослідження представимо у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Основні показники фінансово-економічної та комерційної діяльності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр.

Показник	Роки					Відхилення (+;-)	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023-2022	2023-2019
Активи	3490351	3647106	4018378	3971511	4283279	311768	792928
Необоротні активи	929469	994438	1340983	1004186	1414093	409907	484624
Оборотні активи	2560882	2652668	2677395	2967325	2869186	-98139	308304
Власний капітал	671701	406137	755594	942896	1270240	327344	598539
Довгострокові зобов'язання	2351318	2405678	2797899	2634243	2798301	164058	446983
Короткострокові зобов'язання	467332	835291	464885	394372	214738	-179634	-252594
Чисті зароблені страхові премії	1464230	1374096	1604203	1504873	1657807	152934	193577
Валовий прибуток	1126070	1032006	1160348	1061033	1129062	68029	2992
Адміністративні витрати	208908	234610	274803	262580	302571	39991	93663
Витрати на збут	782704	701833	789446	498673	511795	13122	-270909
Чистий прибуток	161447	261911	84127	150247	161895	11648	448

Джерело : складено автором на основі фінансової звітності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» представленої в додатках В-К

Проведений аналіз основних показників фінансово-економічної та комерційної діяльності ПрАТ СК «ПЗУ України» за 2022-2023 рр. засвідчив наступне. У 2023 році активи компанії зросли на 311768 тис. грн порівняно з 2022 роком, що свідчить про зростання інвестицій та збереження стабільності навіть у період економічної нестабільності, при цьому від 2019 року активи страховика зросли на 792928 тис. грн, що показує загальну тенденцію до накопичення ресурсів.

Динаміка активів страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період

2019-2023 рр. представлена на рис. 2.2.

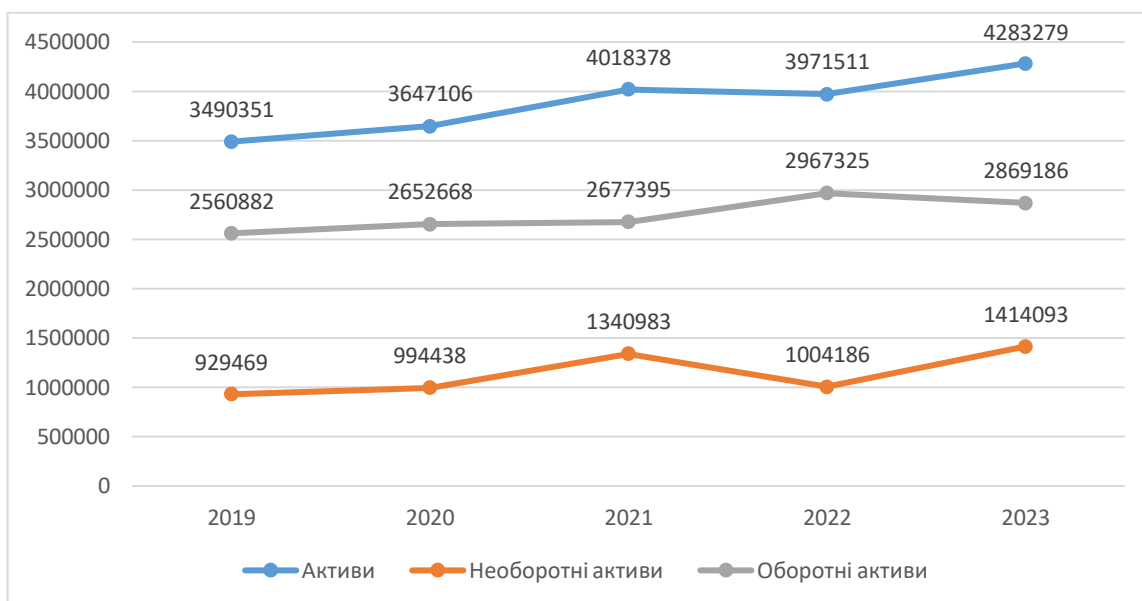


Рисунок 2.2. Динаміка активів страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр.

Джерело : складено автором на основі фінансової звітності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» представленої в додатках В-К

Збільшення необоротних активів на 409907 тис. грн у 2023 році порівняно з 2022 роком, та на 484624 тис. грн з 2019 року може свідчити про вкладення в довгострокові інвестиції, такі як нерухомість, обладнання або нематеріальні активи, що є позитивним сигналом щодо перспективи подальшого розвитку компанії.

Оборотні активи знизилися на 98139 тис. грн у 2023 році порівняно з 2022 роком. Незважаючи на зростання у порівнянні з 2019 роком, зменшення в останньому році може свідчити про витрати на підтримання поточних зобов'язань або на покриття операційних потреб.

Зростання власного капіталу на 327344 тис. грн у 2023 році порівняно з 2022 роком (і на 598539 тис. грн з 2019 року) свідчить про успішність компанії в накопиченні капіталу. Це може бути наслідком ефективного управління прибутком або залучення додаткових інвестицій, що підвищує фінансову стабільність.

Зростання довгострокових зобов'язань на 164058 тис. грн у 2023 році порівняно з 2022 роком свідчить про залучення довгострокових позик або кредитів для підтримки капіталовкладень або розширення діяльності компанії.

Зменшення короткострокових зобов'язань на 179634 тис. грн у 2023 році свідчить про ефективне управління борговими зобов'язаннями. Це може бути результатом погашення боргів, що знижує ризики ліквідності.

Збільшення страхових премій на 152934 тис. грн у 2023 році показує позитивну динаміку продажів страхових продуктів, що може бути пов'язано з підвищенням попиту на страхові послуги в умовах підвищеної економічної нестабільності та ризиків.

Валовий прибуток зріс на 68029 тис. грн у 2023 році. Це вказує на стабільність прибутковості компанії та ефективність її операційної діяльності, зберігаючи позитивну динаміку попри економічні труднощі.

Адміністративні витрати зросли на 39991 тис. грн у 2023 році порівняно з 2022 роком, що може бути зумовлено збільшенням витрат на операційне управління в умовах воєнного часу, коли потреба в додаткових ресурсах може зростати. Незначне зростання витрат на збут на 13122 тис. грн свідчить про оптимізацію витрат на рекламу та маркетинг, що може бути результатом коригування стратегії збуту для зменшення фінансових ризиків.

Чистий прибуток компанії зріс на 11648 тис. грн у 2023 році порівняно з попереднім 2022 роком (рис. 2.3). Незважаючи на відносно невелике зростання, це є позитивним показником на тлі загальних економічних труднощів і свідчить про фінансову стабільність компанії та її здатність генерувати прибуток.

Результати дослідження засвідчують те, що досліджувана страхова компанія ПрАТ СК «ПЗУ України» демонструє загальне зростання активів та власного капіталу, що свідчить про фінансову стабільність і здатність компанії адаптуватися до економічних викликів. Підвищення довгострокових зобов'язань разом зі зменшенням короткострокових зобов'язань вказує на ефективне управління фінансовими ресурсами і мінімізацію

короткострокових ризиків.

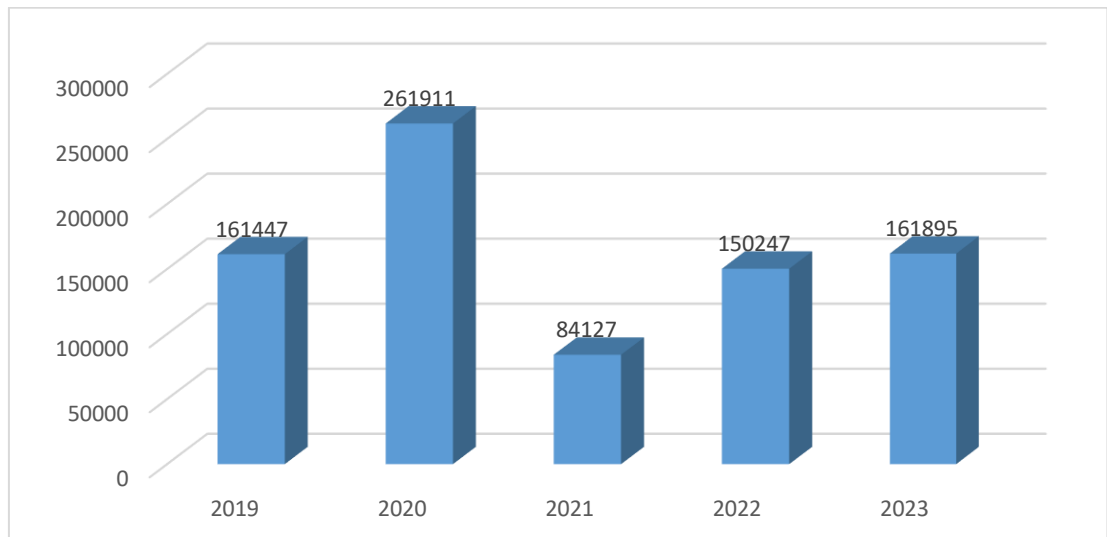


Рисунок 2.3. Динаміка чистого прибутку страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр.

Джерело : складено автором на основі фінансової звітності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» представленої в додатках В-К

Збільшення чистих зароблених страхових премій та валового прибутку в умовах воєнного часу свідчить про успішну стратегію розвитку компанії та збереження довіри клієнтів. Незважаючи на підвищення адміністративних витрат, збереження позитивної динаміки чистого прибутку підтверджує результативність заходів щодо оптимізації діяльності компанії.

2.2 Основні підходи реалізації фінансового управління у страховій компанії

Фінансове управління у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» спрямоване на забезпечення платоспроможності, фінансової стійкості та прибутковості. Основні підходи до фінансового управління включають управління ризиками, планування та контроль фінансових ресурсів, інвестиційну діяльність і оптимізацію капітальної структури.

Зазначені підходи допомагають компанії зберігати ліквідність і підтримувати конкурентоспроможність на ринку, забезпечуючи надійність

для клієнтів. В умовах нестабільності особливо важлива адаптивність фінансових стратегій, що дозволяє швидко реагувати на зміни економічного середовища.

Реалізацію фінансового управління в страховій компанії забезпечує заступник директора з фінансів, який контролює діяльність відділу інвестицій, відділу економічного аналізу, відділу бюджетування, відділу актуарних розрахунків та бухгалтерії. Кожен із відділів наділений функціональними обов'язками, які притаманні даному відділу та відображені у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Функціональні обов'язки працівників фінансового управління в
страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Відділи	Характеристика
Заступник директора з фінансів	Відповідає за загальне фінансове планування, розробку стратегії управління фінансовими ресурсами, контроль ефективності фінансових операцій і фінансової звітності компанії.
Відділ інвестицій	Розробляє та реалізує інвестиційну стратегію, проводить аналіз інвестиційних можливостей і ризиків, управління інвестиційним портфелем компанії для максимізації доходів.
Відділ економічного аналізу	Здійснює аналітику фінансових показників, оцінює економічну ефективність діяльності компанії, проводить аналіз витрат і доходів для оптимізації фінансових ресурсів.
Відділ бюджетування	Відповідає за планування бюджету, розподіл і контроль витрат, формує прогнози і фінансові плани для досягнення фінансових цілей компанії, звіряє фактичні показники з плановими.
Відділ актуарних розрахунків	Проводить актуарні розрахунки для оцінки страхових ризиків і встановлення страхових резервів, визначає тарифи та забезпечує фінансову стійкість страхових продуктів.
Бухгалтерія	Забезпечує ведення бухгалтерського обліку, підготовку фінансової звітності, контроль податкових зобов'язань та забезпечення відповідності фінансових операцій законодавчим нормам.

Джерело: складено автором на основі [42]

Дані відділи працюють у тісній взаємодії для ефективного управління фінансами страхової компанії, що включає планування, облік, аналіз та управління ризиками, з метою забезпечення стійкого фінансового становища досліджуваної страхової компанії.

Контекст реалізації управління фінансами обумовлює формування визначних принципів корпоративного управління, які поєднуються із

основними принципами управління фінансами страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України», що представлено на рис. 2.4.

Принципи управління фінансами страхової компанії	Принципи корпоративного управління ПрАТ СК «ПЗУ України»
Принцип платоспроможності – забезпечення достатніх фінансових резервів для покриття зобов'язань перед клієнтами і підтримання фінансової стабільності компанії.	Принцип прозорості – регулярне надання точної, доступної та своєчасної інформації про фінансову діяльність компанії для зацікавлених сторін.
Принцип рентабельності – спрямування діяльності на отримання прибутку шляхом оптимізації витрат, інвестиційних рішень та управління доходами.	Принцип відповідальності – виконання зобов'язань перед акціонерами, клієнтами та партнерами, що гарантує надійність компанії на ринку.
Принцип ліквідності – підтримання достатнього рівня ліквідних активів для забезпечення швидкого реагування на фінансові потреби.	Принцип підзвітності – забезпечення контролю з боку акціонерів та регулюючих органів для ефективного управління ресурсами та досягнення стратегічних цілей.
Принцип оптимізації капітальної структури – балансування власних і залучених коштів для досягнення фінансової стійкості та ефективності капіталу.	Принцип незалежності – залучення незалежних членів правління для ухвалення об'єктивних рішень, що враховують інтереси всіх зацікавлених сторін.
Принцип управління ризиками – системний підхід до виявлення, оцінки та мінімізації ризиків, пов'язаних зі страховою та інвестиційною діяльністю.	Принцип етичності – дотримання етичних норм і стандартів у взаємодії з клієнтами, партнерами та суспільством для підтримання репутації та довіри.
Принцип диверсифікації – розподіл інвестиційних та страхових портфелів для зменшення ризиків і максимізації надійності доходів.	Принцип захисту прав акціонерів – забезпечення дотримання прав і рівноправного ставлення до всіх акціонерів, незалежно від розміру їхніх інвестицій.

→ Формування системи управління фінансами страхової компанії ←

Рисунок 2.4. Принципи діяльності в контексті формування системи управління фінансами страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Джерело: складено автором на основі [42]

Методичний підхід до управління фінансами страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» включає в себе використання спеціальних методів та інструментів для оцінки результатів фінансової діяльності компанії та визначення ефективності її управління фінансовими ресурсами. Цей підхід передбачає ідентифікацію, вимірювання та оцінку показників ефективності,

що дозволяє встановити ступінь досягнення заздалегідь поставлених керівництвом компанії фінансових цілей та визначити проблемні аспекти. Система управління фінансами ПрАТ СК «ПЗУ України» подано на рис.2.5.



Рисунок 2.5. Система управління фінансами страхової компанії
ПрАТ СК «ПЗУ України»

Джерело: складено автором на основі [42]

В цілому, сформована система управління фінансами страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» дає досліджуваній страховій компанії ряд можливостей та переваг (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Основні переваги, що дає система управління фінансами страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Переваги	Сутність переваги
Забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності	Система управління фінансами дозволяє компанії ефективно управляти резервами, що гарантує надійність виплат страхових зобов'язань та фінансову стабільність в умовах ринкових коливань.
Оптимізація інвестиційного портфеля	Завдяки ефективному управлінню інвестиціями компанія має змогу збільшувати капітал і отримувати стабільні доходи з мінімальним рівнем ризику, що підвищує її конкурентоспроможність.
Підвищення ефективності управління ризиками	Розробка та впровадження процедур контролю дозволяють ідентифікувати, аналізувати та знижувати фінансові ризики, зменшуючи можливі втрати та підвищуючи фінансову безпеку компанії.
Забезпечення ліквідності та фінансової гнучкості	система управління дозволяє підтримувати достатній рівень ліквідних активів, що забезпечує здатність компанії швидко реагувати на непередбачувані фінансові потреби.
Поліпшення фінансового планування та бюджетування	За рахунок ефективного планування ресурсів компанія може точніше розраховувати бюджети та оптимізувати витрати, що сприяє максимізації прибутковості.
Зростання довіри клієнтів та партнерів	надійність і прозорість у фінансовому управлінні забезпечують високу репутацію компанії, що сприяє залученню нових клієнтів і зміцненню партнерських відносин.

Джерело: складено автором на основі [42]

Загалом, сформована система управління фінансами ПрАТ СК «ПЗУ України» сприяє підвищенню ефективності діяльності, стабільності та довгостроковому розвитку компанії на ринку страхових послуг. Фінансова діяльність страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» протягом досліджуваного період була орієнтована на формування страхових резервів, а також реалізацію поточного і довгострокового фінансового інвестування.

Аналізуючи страхові резерви сформовані даною страховою компанією, слід відзначити їх зростання за період 2019-2020 рр. (таблиця 2.4).

Аналізуючи показники страхових резервів ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019–2020 рр., можна помітити зростання резерву довгострокових зобов'язань на 27%, що свідчить про збільшення зобов'язань компанії за тривалими контрактами. Резерв незароблених премій, навпаки, зменшився з 657414 тис. грн у 2019 році до 587956 тис. грн у 2020 році, що може бути

наслідком скорочення обсягу нових страхових договорів. Резерв збитків або належних виплат також зазнав зниження, з 1005973 тис. грн до 820633 тис. грн, що вказує на зменшення заявлених та незавершених вимог.

Таблиця 2.4

Сформовані страхові резерви страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2020 рр.

Показник	Валова сума	Частка перестраховика	Чиста сума
на 31 грудня 2019 року			
Резерв довгострокових зобов'язань	737913	(2664)	735249
Резерв незароблених премій	657414	(275661)	381753
Резерв збитків або резерв належних виплат	1005973	(747754)	258219
Усього страхових резервів	2401300	(1026079)	1375221
на 31 грудня 2020 року			
Резерв довгострокових зобов'язань	937478	(3281)	934197
Резерв незароблених премій	587956	(245535)	342421
Резерв збитків або резерв належних виплат	820633	(588220)	232413
Усього страхових резервів	2346067	(837036)	1509031

Джерело: складено автором на основі даних консолідованого звіту страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Частка перестраховика знизилась на всі показники, особливо по резерву збитків, що може означати скорочення обсягів перестрахування для мінімізації витрат. У 2020 році чиста сума страхових резервів зросла на 9,7%, досягнувши 1509031 тис. грн, що говорить про посилення фінансової стійкості компанії. Зниження валової суми страхових резервів з 2401300 тис. грн до 2346067 тис. грн свідчить про оптимізацію управління фінансовими зобов'язаннями. Загалом, компанія показала здатність адаптуватися до змін, зберігаючи достатній рівень чистих резервів для покриття майбутніх зобов'язань.

Далі дослідимо особливості формування страхових резервів страхової

компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2021-2023 рр. (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5

Особливості формування страхових резервів страхової компанії ПрАТ
СК «ПЗУ України» за період 2021-2023 рр.

Показник	Валова сума	Частка перестраховика	Чиста сума
1	2	3	4
на 31 грудня 2021 року			
Резерв довгострокових зобов'язань	1125564	(4210)	1121354
Резерв незароблених премій	702717	(241073)	461644
Резерв збитків або резерв належних виплат	959849	(662089)	297760
Усього страхових резервів	2788130	(907372)	1880758
на 31 грудня 2022 року			
Резерв довгострокових зобов'язань	1323495	-	1323495
Резерв незароблених премій	527901	(3741)	524160
Резерв збитків або резерв належних виплат	772384	(381169)	391215
Усього страхових резервів	2623780	(384910)	2238870
на 31 грудня 2023 року			
Резерв довгострокових зобов'язань	1475620	-	1475620
Резерв незароблених премій	569804	-4890	564914
Резерв збитків або резерв належних виплат	807635	-417208	390427
Усього страхових резервів	2853059	-422098	2430961

Джерело: складено автором на основі даних консолідованого звіту страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Аналізуючи формування страхових резервів ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2021–2023 рр., спостерігається стабільне зростання резерву довгострокових зобов'язань, який збільшився з 1125564 тис. грн у 2021 році до 1475620 тис. грн у 2023 році. Дане зростання вказує на збільшення обсягу довгострокових зобов'язань компанії.

Резерв незароблених премій змінювався нерівномірно: після зростання

у 2021 році він зменшився у 2022 році, але знову зріс у 2023 році, досягнувши 569804 тис. грн, що свідчить про певні коливання у залученні нових страхових премій.

Резерв збитків також показав нестабільність: він зменшився у 2022 році, а у 2023 році зріс, вказуючи на динаміку виплат за збитками. Частка перестраховика у резерві збитків зменшувалася, що може свідчити про прагнення компанії зменшити витрати на перестраховування.

Загальна сума чистих страхових резервів зростає з 1880758 тис. грн у 2021 році до 2430961 тис. грн у 2023 році, демонструючи покращення фінансової стійкості компанії та її здатність забезпечувати свої зобов'язання.

Реалізуючи фінансову діяльність страхова компанія ПрАТ СК «ПЗУ України» реалізує поточні та довгострокові фінансові інвестиції, що представлено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Поточне та довгострокові фінансові інвестиції ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019–2023 рр.

Показник	Роки					Відхилення (+;-)	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023- 2022	2023- 2019
Поточні фінансові інвестиції							
Облігації внутрішньої державної позики (ОВДП)	345884	441834	380511	328656	282978	-45678	-62906
Резерв знецінення	-4135	-2493	-1860	-9638	-18669	-9031	-14534
Усього фінансових інвестицій за амортизованою вартістю	341749	439341	378651	319018	264309	-54709	-77440
Довгострокові фінансові інвестиції							
Облігації внутрішньої державної позики (ОВДП)	441957	464875	644179	461946	556172	94226	114215
Резерв знецінення	-7043	-4076	-6684	-46624	-71406	-24782	-64363
Усього довгострокових фінансових інвестицій	434914	460799	637495	415322	484766	69444	49852

Джерело: складено автором на основі даних консолідованого звіту страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Аналізуючи фінансові інвестиції ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019–2023 рр., помітно, що поточні фінансові інвестиції у вигляді облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) знизилися з 345884 тис. грн у 2019 році до 282978 тис. грн у 2023 році, що становить зменшення на 62906 тис. грн за п'ятирічний період.

При цьому резерв знецінення для поточних інвестицій значно збільшився до 18669 тис. грн у 2023 році, що свідчить про зростання ризиків знецінення цих активів. Сума фінансових інвестицій за амортизованою вартістю також зменшилася на 77440 тис. грн за період 2019–2023 рр., що може свідчити про перерозподіл інвестиційних активів компанії.

Щодо довгострокових інвестицій, спостерігається зростання обсягу ОВДП з 441957 тис. грн у 2019 році до 556172 тис. грн у 2023 році, що свідчить про збільшення інтересу до довгострокових інвестицій в державні облігації. Однак, резерв знецінення для довгострокових інвестицій також зріс до 71406 тис. грн у 2023 році, що може бути ознакою економічних ризиків, які впливають на їхню вартість. Загальна сума довгострокових фінансових інвестицій (рис.2.6) зросла на 49852 тис. грн за досліджуваний період, що вказує на прагнення компанії забезпечити стабільність фінансового портфеля в довгостроковій перспективі.

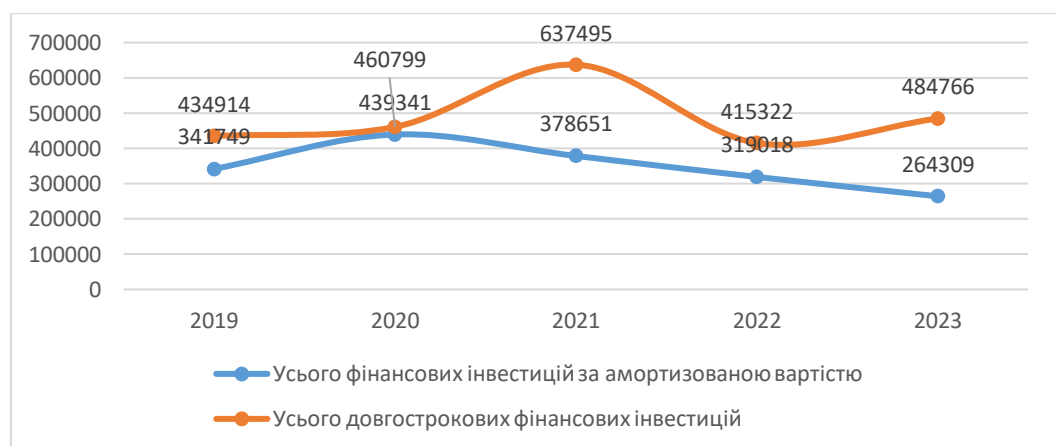


Рисунок 2.6. Динаміка довгострокових фінансових інвестицій страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр.

Джерело: складено автором на основі даних консолідованого звіту страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Таким чином, управління фінансовою діяльністю страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019–2023 рр. було орієнтовано на формування страхових резервів та інвестування коштів у фінансові інструменти (цінні папери), що дало змогу накопичити достатній обсяг капіталу для забезпечення фінансової стійкості компанії та здатності покривати страхові зобов'язання перед клієнтами.

Завдяки зваженій стратегії розподілу інвестиційного портфеля, компанія змогла знизити ризики та забезпечити стабільний дохід від операцій із цінними паперами. ПрАТ СК «ПЗУ України» також застосовувала політику диверсифікації, інвестуючи у різні види активів, що зменшувало можливі негативні наслідки від коливань на фінансових ринках. Такий підхід сприяв збереженню ліквідності та дозволив компанії своєчасно виконувати страхові виплати та покращити довіру клієнтів до її фінансової стабільності.

2.3 Аналіз ефективності реалізації фінансового управління страхової компанії

Аналіз динаміки фінансової результативності та фінансової стійкості є важливим етапом оцінки ефективності фінансової діяльності та фінансового управління страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України». Дослідження таких параметрів дозволяє оцінити здатність компанії своєчасно виконувати страхові зобов'язання перед клієнтами, зберігати стійкість на ринку та забезпечувати рентабельність своєї діяльності. В умовах мінливого фінансового середовища аналіз динаміки цих показників сприяє визначенню сильних та слабких сторін компанії, а також дає можливість вчасно коригувати стратегії управління для підтримки стабільного розвитку та конкурентоспроможності.

Інформаційною базою для подальшого аналізу є звітні статистичні дані фінансової звітності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України», які наведені у додатках В-К. В таблиці 2.7 представимо основні показники, які визначають специфіку діяльності страхової компанії за останні п'ять років.

Таблиця 2.7

Основні показники, які визначають ефективність фінансового управління страховою компанією ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр.

Показники	Рік					Відхилення, +/-	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023-2022	2023-2019
Страхові виплати, тис.грн.	338160	342090	443855	443840	458905	15065	120745
Страхові премії, тис.грн.	1464230	1374096	1604203	1504873	1657807	152934	193577
Кількість договорів страхування, шт.	325991	311904	339506	381542	401096	19554	75105
Страхові виплати на 1 страховий договір, грн. / шт.	1037,33	1096,78	1307,36	1163,28	1144,13	770,43	1607,68
Страхові премії на 1 страховий договір, грн. / шт.	4491,63	4405,51	4725,11	3944,19	4133,19	7821,11	2577,42
Чистий прибуток, тис.грн.	161447	261911	84127	150247	161895	11648	448
Прибутковість на 1 страховий договір, грн. / шт.	495,25	839,72	247,79	393,79	403,63	595,68	5,96

Джерело : складено автором на основі фінансової звітності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» представленої в додатках В-К

За період 2019–2023 рр. страхові виплати ПрАТ СК «ПЗУ України» зросли на 120745 тис. грн, що свідчить про стабільний приріст обсягу виплат. Найбільше зростання відбулося у 2021 році, коли сума виплат різко зросла порівняно з попередніми роками. Збільшення страхових виплат може свідчити як про розширення клієнтської бази, так і про зростання кількості страхових випадків. Загалом це вказує на підвищення рівня зобов'язань компанії перед клієнтами.

Обсяг страхових премій також зростав протягом аналізованого періоду, збільшившись на 193577 тис. грн, що підтверджує поступове розширення діяльності компанії та стабільний приплив нових клієнтів. Помітне зростання премій у 2021 та 2023 роках може бути пов'язане з підвищенням цін на страхові послуги або зі збільшенням кількості укладених договорів. Зростання

обсягу премій забезпечує фінансову стійкість компанії, адже це основне джерело коштів для виплати відшкодувань.

Кількість договорів страхування протягом 2019–2023 рр. зросла на 75105, що демонструє поступове зростання інтересу клієнтів до страхових послуг компанії. У 2022 і 2023 роках спостерігалось особливо активне укладення нових договорів, що може свідчити про ефективність маркетингової стратегії компанії або про підвищення попиту на послуги страхування. Зростання кількості договорів є важливим показником розширення клієнтської бази та підвищення рівня довіри до компанії.

Показник страхових виплат на один договір має тенденцію до коливань, досягнувши максимуму у 2021 році та незначно зменшившись у 2023 році до 1144,13 грн/шт. Коливання цього показника можуть бути пов'язані зі зміною частоти страхових випадків або коригуванням умов страхування. Відносна стабільність виплат на один договір свідчить про контрольоване зростання ризиків для компанії.

Страхові премії на один договір коливалися протягом досліджуваного періоду, збільшившись загалом на 2577,42 грн. Максимальні значення спостерігалися у 2021 році, після чого показник знизився в 2022-2023 рр., ймовірно, через зміни у структурі страхових договорів або попиту на певні види страхування. Високий рівень премій на один договір підкреслює здатність компанії зберігати привабливість продуктів для клієнтів.

Чистий прибуток демонстрував значні коливання, досягнувши максимуму у 2020 році на рівні 261911 тис. грн, після чого спостерігався спад, а у 2023 році прибуток зріс до 161 895 тис. грн. Такі зміни можуть бути пов'язані з впливом макроекономічних чинників або зі змінами у витратах компанії на обслуговування клієнтів. Загалом це свідчить про здатність компанії до адаптації в умовах змін на ринку.

Прибутковість на один договір знизилася протягом досліджуваного періоду, але зберегла відносну стабільність у 2022-2023 рр, при цьому дане зменшення може бути наслідком підвищення страхових виплат або зниження

середніх премій на один договір. Водночас стабільність прибутковості на договір вказує на оптимальну цінову політику, що дозволяє компанії підтримувати рентабельність. Динаміка ключових показників, які визначають фінансові результати страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр. подана на рис. 2.7.

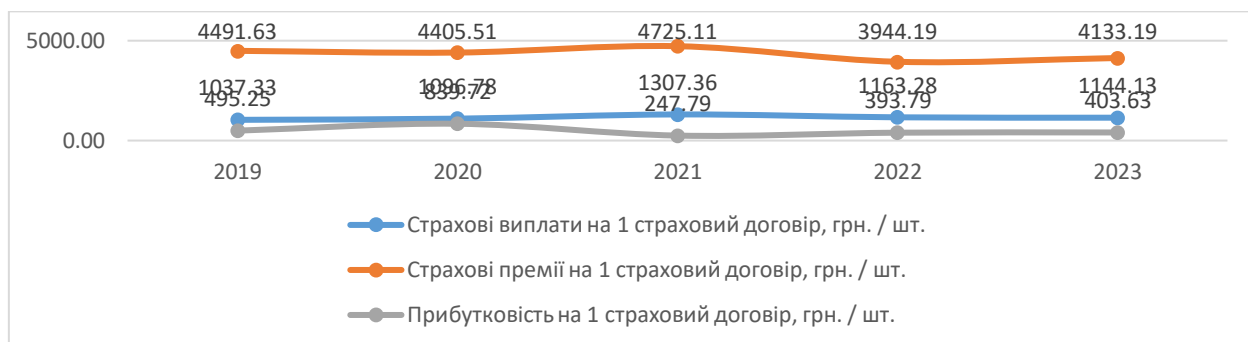


Рисунок 2.7. Динаміка ключових показників, які визначають фінансові результати страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр.

Джерело : складено автором на основі фінансової звітності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» представленої в додатках В-К

Загалом динаміка основних фінансових показників ПрАТ СК «ПЗУ України» свідчить про її здатність адаптуватися до ринкових умов та зберігати фінансову стійкість, незважаючи на певні коливання у фінансових результатах.

Важливе значення в діяльності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» відіграє фінансова стійкість, яка визначає на скільки ефективно була проведена робота із фінансового управління.

Фінансова стійкість є ключовою характеристикою діяльності будь-якої організації в умовах зовнішніх і внутрішніх змін. Від коректного визначення факторів, що впливають на фінансову стійкість, залежить точність як кількісних, так і якісних показників результативності страхових компаній.

З метою дослідження фінансової стійкості страхової компанії буде розраховано інтегральний показник – коефіцієнт фінансової надійності, який визначається за наступною формулою [12, с.69]:

$$K_{ф.н.} = \sqrt{K_{л} \times K_{пл} \times K_{р.}} \quad (2.1)$$

де $K_{л}$ - коефіцієнт ліквідності; $K_{п}$ - коефіцієнт платоспроможності; $K_{р}$ - коефіцієнт рентабельності.

Для проведення аналізу будуть обчислені всі зазначені показники, на основі яких буде визначено інтегральний показник фінансової надійності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8

Розрахунок інтегрального показника фінансової надійності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр.

Показник	Формула розрахунку	2019	2020	2021	2022	2023
Коефіцієнт ліквідності ($K_{л}$)	$K_{л} = \frac{OA}{З}$, де ОА- поточні активи страхової компанії З - зобов'язання страхової компанії.	0,909	0,818	0,821	0,980	0,952
Коефіцієнт платоспроможності ($K_{п}$)	$K_{п} = \frac{\Phi n}{H n}$, де Фп, Нп- відповідно фактичний і нормативний запас платоспроможності страхової компанії.	0,456	0,517	0,611	0,497	0,701
Коефіцієнт рентабельності ($K_{р}$)	$K_{р} = \frac{Пр}{Д}$, де Пр - річний прибуток страхової компанії; Д- сума річних доходів компанії(отримані страхові платежі).	0,110	0,191	0,052	0,100	0,098
Коефіцієнт фінансової надійності страхової компанії ($K_{н}$)	$K_{н} = \sqrt{K_{л} \times K_{п} \times K_{р}}$, де $K_{л}$ - коефіцієнт ліквідності; $K_{п}$ - коефіцієнт платоспроможності; $K_{р}$ - коефіцієнт рентабельності.	0,214	0,284	0,162	0,220	0,255

Джерело : складено автором на основі фінансової звітності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» представленої в додатках В-К

Аналізуючи дані таблиці 2.8., слід відзначити те, що коефіцієнт

ліквідності відображає здатність страхової компанії швидко перетворювати свої активи на грошові кошти для покриття зобов'язань.

У період 2019-2023 років цей показник варіював від 0,818 (у 2020 році) до 0,980 (у 2022 році). Зростання коефіцієнта у 2022 році свідчить про покращення здатності компанії виконувати свої зобов'язання, що, ймовірно, пов'язане зі збільшенням ліквідних активів.

Зниження цього показника до 0,952 у 2023 році може вказувати на певні труднощі в управлінні ліквідністю. Загалом, коефіцієнт залишається стабільним, що свідчить про контрольовану ліквідність.

Коефіцієнт платоспроможності - показник відображає достатність власних коштів страхової компанії для виконання своїх зобов'язань. У 2019 році він становив 0,456, зростаючи до 0,701 у 2023 році, при цьому найвищий рівень платоспроможності досягнуто саме в останній рік. Динаміка показника свідчить про поступове покращення фінансової стійкості та наявність достатнього запасу платоспроможності.

Це зростання може бути обумовлене збільшенням власного капіталу компанії та підвищенням фактичного запасу платоспроможності, що позитивно впливає на загальну стабільність компанії.

Коефіцієнт рентабельності демонструє прибутковість діяльності страхової компанії. Протягом досліджуваного періоду значення цього показника коливалося, знижуючись з 0,191 у 2020 році до 0,098 у 2023 році. Найнижче значення (0,052) спостерігалось у 2021 році, що свідчить про падіння рентабельності, ймовірно, через зниження прибутковості чи збільшення витрат. Незважаючи на деяке зростання у 2022 році, показник залишився на відносно низькому рівні, що може вказувати на необхідність підвищення ефективності операційної діяльності.

Інтегральний показник фінансової надійності об'єднує коефіцієнти ліквідності, платоспроможності та рентабельності для загальної оцінки фінансової стійкості.

Розрахунок інтегрального показника фінансової надійності страхової

компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр.:

$$K_{\phi.н.2019} = \sqrt{0,909 \times 0,456 \times 0,110} = 0,214$$

$$K_{\phi.н.2020} = \sqrt{0,818 \times 0,517 \times 0,191} = 0,284$$

$$K_{\phi.н.2021} = \sqrt{0,821 \times 0,611 \times 0,052} = 0,162$$

$$K_{\phi.н.2022} = \sqrt{0,98 \times 0,497 \times 0,1} = 0,22$$

$$K_{\phi.н.2023} = \sqrt{0,952 \times 0,701 \times 0,098} = 0,255$$

У період з 2019 по 2023 роки цей показник мав тенденцію до коливань, зростаючи з 0,214 у 2019 році до 0,255 у 2023 році. Найвищий показник (0,284) досягнуто у 2020 році, що можна пояснити позитивною динамікою платоспроможності й ліквідності в той період. Проте незначне зниження у 2021-2022 роках свідчить про зменшення рентабельності.

У підсумку, зростання показника фінансової надійності в 2023 році демонструє загальну стабільність компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр., хоча є потреба в оптимізації прибутковості для забезпечення довгострокової фінансової стійкості.

Найбільш якісними для аналізу ефективності та прибутковості управління фінансовими ресурсами страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» є показники рентабельності реалізації страхових продуктів, активів (майна) страхової компанії та власного капіталу. Рентабельність реалізації страхових продуктів дозволяє оцінити прибутковість компанії від основної діяльності, що безпосередньо відображає успішність її страхових операцій.

Показник рентабельності активів показує, наскільки ефективно компанія використовує своє майно для створення прибутку, дозволяючи судити про раціональність розподілу та управління активами. Рентабельність власного капіталу є ключовим індикатором віддачі на вкладений капітал, показуючи, чи ефективно компанія використовує власні кошти для збільшення прибутку.

Разом ці показники дають комплексне уявлення про фінансовий стан і здатність компанії підтримувати стабільний розвиток, а також виявляти резерви для підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами.

Результати дослідження даних показників представимо у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Показники рентабельності (прибутковості) управління фінансовими ресурсами страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»
за період 2019-2023 рр.

Показники	Рік					Відхилення, +/-	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023-2022	2023-2019
Рентабельність реалізації страхових продуктів	11,03%	19,06%	5,24%	9,98%	9,77%	-0,22%	-1,26%
Рентабельність активів	4,63%	7,18%	2,09%	3,78%	3,78%	0,00%	-0,85%
Рентабельність власного капіталу	24,04%	64,49%	11,13%	15,93%	12,75%	-3,19%	-11,29%
Рентабельність господарської діяльності	47,74%	76,56%	18,95%	33,85%	30,62%	-3,23%	-17,12%

Джерело : складено автором на основі фінансової звітності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» представленої в додатках В-К

Аналіз показників рентабельності ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 років свідчить про суттєву мінливість ефективності управління фінансовими ресурсами компанії.

Рентабельність реалізації страхових продуктів коливалася, знижуючись до 9,77% у 2023 році, що може вказувати на зростання витрат або зменшення обсягів прибутків від страхових операцій. Рентабельність активів також демонструє зниження, що свідчить про потребу в оптимізації активів для підвищення їх дохідності.

Найбільші коливання спостерігаються в рентабельності власного капіталу, яка різко зросла в 2020 році, але в подальші роки знижувалася, досягнувши 12,75% у 2023 році, що вказує на можливу нестабільність в управлінні власними ресурсами, що потребує детальнішого аналізу причин.

Рентабельність господарської діяльності компанії також суттєво знизилася порівняно з показниками 2019 року, що може свідчити про зменшення ефективності господарських процесів. Показники рентабельності (прибутковості) управління фінансовими ресурсами страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр. представимо на рис. 2.8.

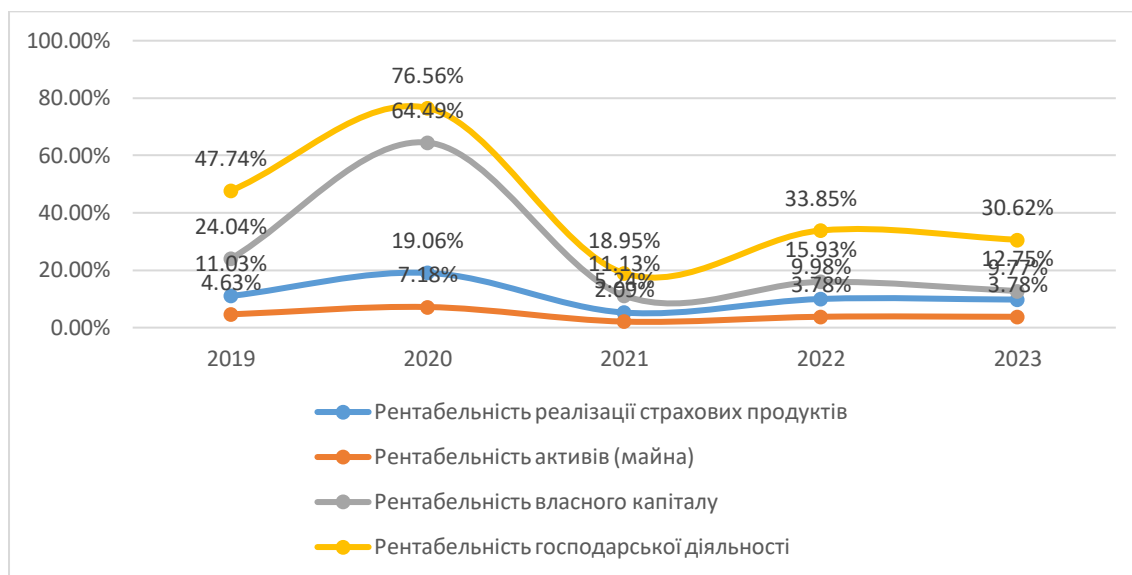


Рисунок 2.8. Динаміка показників рентабельності (прибутковості) управління фінансовими ресурсами страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр.

Джерело : складено автором на основі фінансової звітності страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» представленої в додатках В-К

Загалом, результати свідчать про необхідність вдосконалення фінансових стратегій і оптимізації ресурсів для стабілізації рентабельності й підвищення ефективності використання активів та власного капіталу.

Висновки до розділу 2

В другому розділі даної кваліфікаційної роботи розглянуто практичні аспекти фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану (на прикладі ПрАТ СК «ПЗУ України»). За результатами дослідження представлено наступні висновки до розділу:

1. Дослідження практичних аспектів фінансового управління страховими компаніями нами було здійснено на прикладі ПрАТ СК «ПЗУ України», яка є одним з провідних гравців ринку страхових послуг в Україні. Проведений аналіз основних показників фінансово-економічної та комерційної діяльності страховика засвідчить зростання активів, власного капіталу та чистого прибутку, що обумовлює ефективність реалізації діяльності страховика.

2. Фінансове управління у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» спрямоване на забезпечення платоспроможності, фінансової стійкості та прибутковості. Основні підходи до фінансового управління включають управління ризиками, планування та контроль фінансових ресурсів, інвестиційну діяльність і оптимізацію капітальної структури.

Реалізацію фінансового управління в страховій компанії забезпечує заступник директора з фінансів, який контролює діяльність відділу інвестицій, відділу економічного аналізу, відділу бюджетування, відділу актуарних розрахунків та бухгалтерії. Фінансова діяльність страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» протягом досліджуваного період була орієнтована на формування страхових резервів, а також реалізацію поточного і довгострокового фінансового інвестування.

3. Дослідивши ефективність управління фінансовою діяльністю страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» необхідно відзначити зростання показника фінансової надійності та показників рентабельності господарської діяльності.

Загалом динаміка основних фінансових показників страхової компанії свідчить про її здатність адаптуватися до ринкових умов та зберігати фінансову стійкість, незважаючи на коливання фінансових результатів.

РОЗДІЛ 3

МЕХАНІЗМИ ІНТЕГРУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРАТ СК «ПЗУ УКРАЇНИ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

3.1. Побудова математичної моделі формування збалансованого страхового портфеля ПрАТ СК «ПЗУ України» на основі операцій перестрахування

Однією з ключових умов для забезпечення фінансової стійкості страхової компанії є підтримання збалансованості страхового портфелю. Це дозволяє досягти адекватного рівня доходності та зменшити ризики, пов'язані з реалізацією страхових продуктів ПрАТ СК «ПЗУ України». Забалансованість страхового портфелю сприяє оптимізації розподілу активів між різними видами страхування, що, у свою чергу, знижує залежність компанії від ризиків, пов'язаних з окремими продуктами.

Оптимізуючи структуру страхового портфеля ПрАТ СК «ПЗУ України», необхідно враховувати два ключові аспекти. Перший аспект стосується використання таких параметрів, як мінімізація ризику збитковості, досягнення максимально допустимого рівня доходності, а також забезпечення цілісності елементів портфеля, що означає, що сума часток різних видів страхування повинна дорівнювати одиниці.

Другий аспект передбачає важливість ідентифікації параметрів, які відображають специфіку страхової діяльності: зокрема, досягнення середньої ймовірності настання страхових випадків на рівні не більше 0,5 за усім портфелем, забезпечення достатнього рівня платоспроможності та формування однорідного страхового портфеля [31, с.84].

Отже, система вказаних аспектів концептуальної постановки задачі диверсифікації структури страхового портфеля ПрАТ СК «ПЗУ України» вимагає розробки комплексу послідовних етапів для формування відповідного науково-методичного підходу, поданого на рис. 3.1.



Рисунок 3.1. Модель диверсифікація (оптимізації) страхового портфелю страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Джерело: складено автором на основі [31, с.92]

Перший етап реалізації передбачає визначення комплексу передумов, які зумовлюють необхідність оптимізації структури страхового портфеля досліджуваної страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України».

Математичне представлення цього обмеження можливо здійснити у формі наступних співвідношень [34, с.105]:

-для ризикових видів страхування.

$$R_{NL} < \frac{1}{2} \max_k \left[\min \left\{ A_k - N_{Ak} - Z_k - h_{11} \left(S_k - h_{12} \sum_{i=1}^k S_{pik} \right); A_k - N_{Ak} - Z_k - h_{21} \left(B_k - h_{22} \sum_{j=1}^l B_{pjk} \right) \right\} \right], \quad (3.1)$$

де R_{NL} - рівень платоспроможності для ризикового страхування; k - період складання страховою компанією фінансової звітності; A - загальна сума активів; N_{Ak} - сума нематеріальних активів; Z - сума зобов'язань; S - сума страхових премій за попередні 12 місяців (останній місяць буде складатися із кількості днів на дату розрахунку); $\sum_{i=1}^k S_{pik}$ - страхові премії, належні перестраховикам; B - сума страхових виплат за попередні 12 місяців; $\sum_{j=1}^l B_{pjk}$ - сума страхових виплат, що компенсуються перестраховиками згідно з укладеними договорами перестраховування; $h_{11}, h_{12}, h_{21}, h_{22}$ - параметри встановлення нормативного запасу платоспроможності страхової компанії для ризикових видів страхування.

- для лайфового страхування:

$$R_L < \frac{1}{2} \max_k [A_k - bN_{Ak} - cZ_k - qM_k], \quad (3.2)$$

де R_L - рівень платоспроможності для лайфового страхування; q - параметр встановлення нормативного запасу платоспроможності страхової компанії для страхування життя; M - математичний резерв (загальна величина резерву довгострокових зобов'язань).

Окрім зазначеної передумови, диверсифікація портфелю страхової компанії здійснюється за умови неоднорідності страхового портфеля, незалежно від виявленого рівня платоспроможності. Таким чином, це обмеження виступає достатньою умовою для оптимізації структури

страхового портфелю. Критерієм для визначення рівня однорідності портфелю ПрАТ СК «ПЗУ України» є коефіцієнт варіації, який рекомендовано обчислювати за наступною формулою 3.3:

$$V = \frac{\sigma_p}{\bar{p}} = \frac{\sqrt{\frac{\sum_i (p_i - \bar{p})^2 x_i + \sum_i (p_i - \bar{p})^2 y_i}{\sum_i x_i + \sum_i y_i}}}{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\sum_i (p_i - \bar{p})^2 x_i + \sum_i (p_i - \bar{p})^2 y_i}{\bar{p}^2 (\sum_i x_i + \sum_i y_i)^2}} \leq 0,33 \quad (3.3)$$

де V - коефіцієнт варіації; $i, i = 1 \div n$ - вид страхування; $\bar{p} = \frac{\sum_i p_i x_i + \sum_i p_i y_i}{\sum_i x_i + \sum_i y_i}$ - середня імовірність настання страхових випадків в цілому за страховим портфелем; σ_p - середнє квадратичне відхилення імовірності виникнення страхових випадків за договорами i -го виду від середнього рівня даного показника в межах досліджуваного страхового портфелю; p_i - імовірність настання страхових випадків за i -м видом страхування; $x, i = 1 \div n$ ($x_i = S_p$) - частина страхових премій, переданих у перестраховування, за i -м видом страхування (грн.); $y_i, i = 1 \div n$ - частка i -х видів страхування, які необхідно додатково залучити за допомогою пасивного (вхідного) перестраховування.

Другим етапом розглянутого науково-методичного підходу є реалізація диверсифікації страхового портфеля шляхом застосування економіко-математичної моделі оптимізації його структури, зокрема за рахунок операцій перестраховування.

На третьому етапі проводиться розрахунок вартості договору перестраховування i -го виду, використовуючи опціонний підхід. Відповідно, вартість договору перестраховування, у разі передачі ризику cedentu (пасивне перестраховування) в рамках облігаторного перестраховування, має наступну форму:

$$Z_p = (p_B(H_1) \times (B_p + T) - p_t \times (S_p + V_{br})) \times e^{-rt} \quad (3.4)$$

де Z_p - вартість договору при пасивному перестраховуванні; p_t - імовірність того, що в t -й період часу буде прийняте рішення про укладанні договору перестраховування; B_p - сума страхових виплат, що компенсуються перестраховиками згідно з укладеними договорами перестраховування; T - тентьяме (грн.); $p_B(H_1)$ - імовірність того, що уклавши договір перестраховування

страхова компанія сформує збалансований страховий портфель і відповідно отримає прибуток, що характеризується вектором B ; S_p - страхові премії, належні перестраховикам; V_{br} - комісія сплачена брокерам за надання послуг щодо укладання договору перестрахування; e - число, яке є основою натурального логарифму (приблизне значення 2,71828); r - безризикова ставка дохідності; t - період часу прийняття рішення про укладання договору перестрахування.

Оскільки оптимізація страхового портфеля може здійснюватися також шляхом прийняття певних видів ризиків, вартість договору перестрахування слід розглядати в контексті активного перестрахування.

Враховуючи те, що фінансові потоки при активному перестрахуванні мають протилежний характер у порівнянні з пасивним, формула для розрахунку вартості договору в умовах облігаторного типу перестрахування виглядає наступним чином:

$$Z_a = (p_B(H_1) \times I_p - p_t \times (I_e + T + V_{br})) \times e^{-rt} \quad (3.5)$$

де Z_a - вартість договору при пасивному перестрахуванні; I_p - страхові премії, отримані в перестрахування; I_e - страхові виплати за укладеними перестраховими договорами.

На наступному етапі проводиться оцінка рівня доходності операційної діяльності страхової компанії, яка слугує граничним показником для оптимізації структури страхового портфеля. Запровадження цього обмеження зумовлене тим, що основною метою діяльності страховика є мінімізація ризику збитковості страхових операцій. Отже, в контексті доходності операційної діяльності необхідно визначити максимальний рівень її досягнення за формулою 3.6[12]:

$$D = \sum_i (x_i - Z_{im})^{K_i} \times \sum_i (x_i - Z_{im} - v_i)^{1-K_i} \leq MD \quad (3.6)$$

де D - рівень доходності портфеля страхової компанії; x_i , $i = 1 \div n$ ($x_i = S_p$) - частина страхових премій, переданих у перестрахування, за i -м видом страхування (грн.); $m = p, a$ - вид операцій перестрахування (p - пасивне, a -

активне); $Z_{im}, i = 1 \div n$ - частина вартості договору перестраховування в розрізі i -го виду страхування (грн.); $\sum_i (x_i - Z_{im})^{K_i}$ - дохідність страхової компанії (від проведення перестрахових операцій), якщо страховий випадок не відбувся; $\sum_i (x_i - Z_{im} - v_i)^{1-K_i}$ - дохідність страхової компанії (від проведення перестрахових операцій), якщо страховий випадок відбувся; v_i - частка страхових виплат, яку страхова компанія виплачує самостійно в розрізі власного утримання (%).

$K_i (i = 1 \div n) = \begin{cases} 1, \text{ якщо страховий випадок не відбувся} \\ 0, \text{ якщо страховий випадок відбувся} \end{cases}$ - індикатор настання страхового випадку.

Для формалізації цільової функції економіко-математичної моделі оптимізації структури страхового портфеля страховика, що передбачає мінімізацію ризику збитковості, пропонується використовувати наступний математичний вираз:

$$\sigma^2 = \frac{\sum_i (Z_{mi} - \bar{Z})^2 x_i + \sum_i (Z_{mi} - \bar{Z})^2 y_i}{\sum_i x_i + \sum_i y_i} \rightarrow \min \quad (3.7)$$

де σ^2 - рівень ризику диверсифікації перестраховування (загальна дисперсія); n - загальна кількість видів страхування, за якими страховою компанією укладені договори; $\bar{Z}$ - середня вартість договору перестраховування. Додатково до мінімального ризику збитковості в якості обмеження економіко-математичної моделі оптимізації структури страхового портфелю компанії пропонується введення умови досягнення p (середня імовірність настання страхових випадків в цілому за страховим портфелем) рівня не більше 0,5.

Останнім, шостим етапом у процесі розробки математичної моделі диверсифікації портфеля страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» є визначення оптимальної частки для кожного виду страхування, що відповідає заданому рівню імовірності настання страхового випадку. Практична реалізація цього етапу передбачає створення восьми економіко-математичних моделей оптимізації структури страхового портфеля, які враховують специфіку певної інформаційної ситуації, включаючи форму та методи перестраховування, а також вид страхування, що підлягає перестраховуванню.

З урахуванням вищезазначених аспектів, математична постановка задачі диверсифікації портфеля страхової компанії може бути сформульована наступним чином:

$$\sigma^2 = \frac{\sum_i (Z_{mi} - \bar{Z})^2 x_i + \sum_i (Z_{mi} - \bar{Z})^2 y_i}{\sum_i x_i + \sum_i y_i} \rightarrow \min$$

$$\alpha_1 < \frac{1}{2} \max_k \left[\min \left\{ A_k - N_{Ak} - Z_k - h_{11} \left(S_k - h_{12} \sum_{i=1}^k S_{pik} \right); A_k - N_{Ak} - Z_k - h_{21} \left(B_k - h_{22} \sum_{j=1}^l B_{pjk} \right) \right\} \right] > 0,$$

$$\beta_1 = \sqrt{\frac{\sum_i (p_i - \bar{p})^2 x_i + \sum_i (p_i - \bar{p})^2 y_i}{\bar{p}^2 (\sum_i x_i + \sum_i y_i)^2}} \leq 0,33$$

$$\gamma_1 = \sum_i x_i + \sum_i y_i = 1$$

$$\varepsilon_1 = \bar{p} = \frac{\sum_i p_i x_i + \sum_i p_i y_i}{\sum_i x_i + \sum_i y_i} \leq 0,5 \theta_1 = (p_B(H_1) \times (B_p + T) - p_t \times S_t) \times e^{-rt} \leq MZ$$

$$p_1 = \sum_i (x_i - z_i)^{K_i} \times \sum_i (x_i - z_i - v_i)^{1-K_i} \leq MD$$

Таким чином, наведена формулювання задачі у вигляді математичних співвідношень дозволяє не лише більш точно визначити послідовність розрахунку оптимальних часток для кожного з і-х видів страхування, але й виявити пріоритетні напрямки загальної стратегії страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України», що сприяють стабілізації її фінансової діяльності. Формування операційних та стратегічних цілей у сфері страхування на основі цієї моделі здійснюється завдяки можливості досягнення балансу між платоспроможністю страховика, однорідністю його портфеля та дохідністю компанії.

3.2. Прогнозування показників ефективності реалізації страхових операцій та оптимізації портфелю страхових продуктів ПрАТ СК «ПЗУ України»

Використання запропонованої в параграфі 3.1. моделі стимулюватиме пошук оптимальних управлінських рішень її використання для оптимізації страхового портфелю, як у звітному році так і у перспективі.

Для аналізу були обрані поточні статистичні дані ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2023 - 6 міс.2024 рр. (вихідні дані наведено в табл. 3.1 і 3.2).

Таблиця 3.1

Чисті надходження страхових платежів по видам страхування ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2023 - 6 міс.2024 рр., тис. грн

№	Вид страхування	2023	6 міс. 2024
1	Зелена карта	91521	115681
2	ОСАГО	68092	128923
3	КАСКО	48992	64570
4	Страхування майна	28542	37271
5	ДМС	19052	24822
6	Інші види страхування	28692	86980
	Всього	284891	458107

Джерело: складено автором на основі даних консолідованого звіту страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Таблиця 3.2

Чисті страхові виплати по окремим видам страхування ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2023 - 6 міс.2024 рр., тис. грн.

№	Вид страхування	2023	6 міс. 2024
1	Зелена карта	19084	46431
2	ОСАГО	43506	56302
3	КАСКО	27742	41512
4	Страхування майна	1652	2793
5	ДМС	8542	16783
6	Інші види страхування	5054	6182
	Всього	105580	170003

Джерело: складено автором на основі даних консолідованого звіту страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Розрахунки прибутковості різновидів страхування здійснюване страховою компанією ПрАТ СК «ПЗУ України» проведені за формулою (3.8), а отримані результати представлені в таблиці 3.3.

$$P_{pi} = 1 - \frac{ЧС_{Ві}}{ЧС_{Пі}} \quad (3.8)$$

де P_{pi} - прибутковість і-го виду страхування; $ЧС_{Ві}$ - чисті страхові виплати за і-м видом страхуваннями.; $ЧС_{Пі}$ - чисті надходження страхових платежів за і-м видом страхуваннями.

Показники прибутковості видів страхування ПрАТ СК «ПЗУ України»
за період 2023 - 6 міс.2024 рр.

№	Вид страхування	2023	6 міс. 2024
1	Зелена карта	0,7915	0,5986
2	ОСАГО	0,3611	0,5633
3	КАСКО	0,4337	0,3571
4	Страхування майна	0,9421	0,9251
5	ДМС	0,5516	0,3239
6	Інші види страхування	0,8239	0,9289
7	Всього	0,6294	0,6289

Джерело: розраховано автором на основі даних консолідованого звіту страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Показники прибутковості видів страхування були використані в моделі формалізований вигляд якої представлений формулою 3.9.

$$\left\{ \begin{array}{l} \sum_{i=1}^N w_i r_i \rightarrow \max; \\ \sqrt{\sum_{a=1}^N \sum_{b=1}^N (w_a w_b \text{cov}_{ab})} \leq \sigma_{req} \\ 0 \leq w_i \leq 1 \\ \sum w_i = 1. \end{array} \right. \quad (3.9)$$

де w_i - частка i -го виду страхування у відсотках в портфелі страхових послуг; r_i - прибутковість i -го виду страхування; N - кількість видів страхування; cov_{ab} - коефіцієнт коваріації між парами конкретних видів страхування; σ_{req} - максимально припустимий ризик портфелю страхових послуг.

Для кожного окремого різновиду страхування були обчислені ключові показники, необхідні для використання формалізованої економетричної моделі, а саме: середнє значення прибутковості, дисперсія та середньоквадратичне відхилення, яке, по суті, відображає норму ризику для кожного виду страхування (див. таблицю 3.4). Представлені розрахунки виконано на основі даних про прибутковість конкретного виду страхування за період з 2023 року до червня 2024 року, які наведені у таблиці 3.3.

Таблиця 3.4

Розрахункові показники середньої прибутковості і ризику
(середньоквадратичне відхилення) по видах страхових послуг

ПрАТ СК «ПЗУ України»

№	Вид страхування	Середнє значення прибутковості	Дисперсія	Середнє квадратичне відхилення
1	Зелена карта	0,6951	0,0017	0,0416
2	ОСАГО	0,4622	0,1556	0,3945
3	КАСКО	0,3954	0,7141	0,8450
4	Страхування майна	0,9336	0,0428	0,2069
5	ДМС	0,4378	0,0399	0,1997
6	Інші види страхування	0,8764	0,0046	0,0677
7	Всього	0,6292	0,0127	0,1126

Джерело: розраховано автором на основі даних консолідованого звіту страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Для фінального застосування економетричної моделі було необхідно обчислити попарні коефіцієнти коваріації для всіх видів страхових послуг, що виконано за допомогою стандартних функцій MS Excel 2013. Отримані результати представлені у формі матриці (таблиця 3.5), в якій види страхування, відповідно до таблиці 3.4, умовно позначені числами від 1 до 9.

Таблиця 3.5

Коваріаційна матриця портфелю страхових послуг

ПрАТ СК «ПЗУ України»

	1	2	3	4	5	6	7
1	0,0017	0,0145	0,0284	0,0069	0,0001	0,0018	-0,0033
2	0,0145	0,1556	0,2686	0,0441	0,0170	0,0058	-0,0177
3	0,0284	0,2686	0,7141	0,0537	-0,0681	0,0270	-0,0153
4	0,0069	0,0441	0,0537	0,0428	0,0121	0,0097	-0,0230
5	0,0001	0,0170	-0,0681	0,0121	0,0399	-0,0065	-0,0070
6	0,0018	0,0058	0,0270	0,0097	-0,0065	0,0046	-0,0052
7	-0,0033	-0,0177	-0,0153	-0,0230	-0,0070	-0,0052	0,0127

Джерело: розраховано автором на основі даних консолідованого звіту страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Пошук оптимального портфелю страхових послуг здійснено із

застосуванням функції MS Excel 2013 «Пошук рішення» із пакету «Аналіз» (рис. 3.2- 3.3).

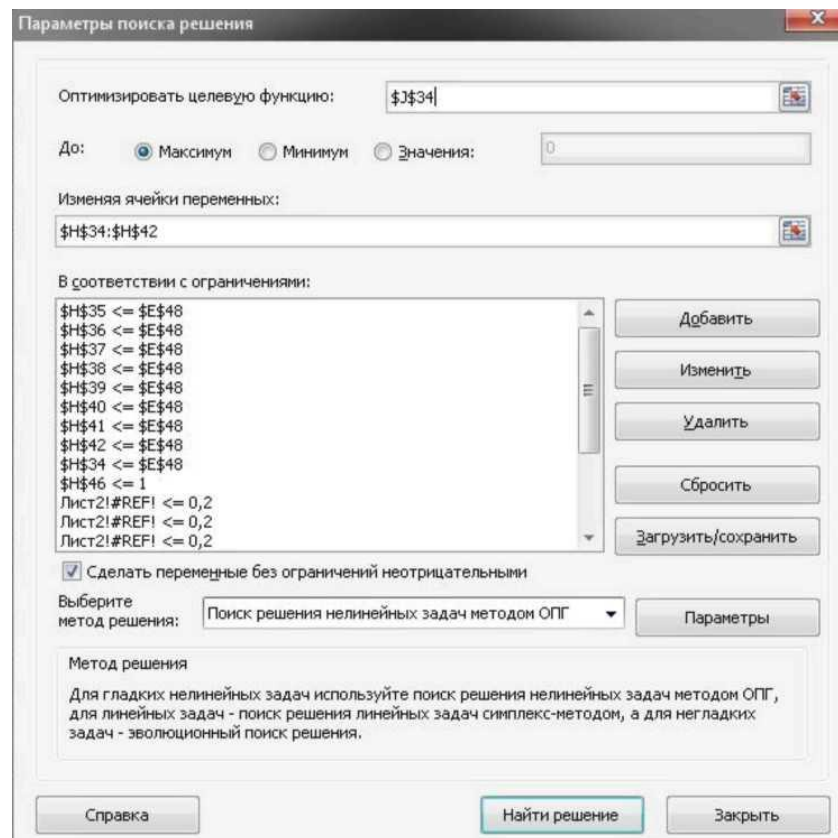


Рисунок 3.2. Параметры «пошуку рішення» у програмі MS Excel 2013

Джерело: розраховано автором із використанням програми MS Excel 2013

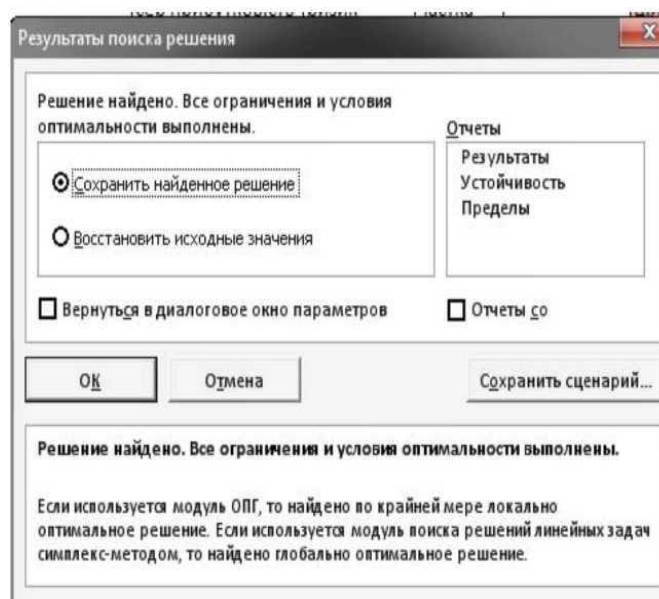


Рисунок 3.3. Результаты «пошуку рішення» у програмі MS Excel 2013

Джерело: розраховано автором із використанням програми MS Excel 2013

В рамках проведеного дослідження були впроваджені обмеження відповідно до моделі (формула 3.2), зокрема, встановлено, що питомий вага конкретного виду страхування не перевищує 20%. На нашу думку, це дозволить включити якомога більше обраних страхових послуг у фінальний портфель. Пошук оптимального рішення здійснювався для класу нелінійних задач за допомогою методу узагальненого зведеного градієнта (УЗГ).

Важливою особливістю використаної моделі є необхідність визначення конкретного рівня ризику, для якого буде формуватися оптимальний портфель страхових послуг. Оскільки схильність до ризику може суттєво варіюватися між різними особами, кожен варіант оптимального портфеля буде індивідуальним. У нашому випадку розрахунок був проведений для ризику, встановленого на рівні 5%. Отримані результати дослідження наведені в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Оптимальний портфель страхових послуг ПрАТ СК «ПЗУ України» видів страхування при 5%-му рівні ризику і встановлених максимальних обмеженнях частки одного виду страхування на рівні 20%.

№	Вид страхування	Середнє значення прибутковості	Ризик	Ефективна структура портфелю
1	Зелена карта	69,51%	4,16%	20,00%
2	ОСАГО	46,22%	39,45%	12,29%
3	КАСКО	39,54%	84,50%	10,83%
4	Страхування майна	93,36%	20,69%	16,88%
5	ДМС	43,78%	19,97%	20,00%
6	Інші види страхування	87,64%	6,77%	20,00%
	Разом			100,00%
	Загальний ризик портфелю страхових послуг (фіксована величина)			5%
	Оптимальна дохідність сформованого портфелю страхових послуг			67,23%

Джерело: розраховано автором на основі даних консолідованого звіту страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Таблиця демонструє оптимальний портфель страхових послуг ПрАТ СК «ПЗУ України» за умов 5%-го рівня ризику та обмеження частки одного виду страхування на рівні 20%. Найбільший внесок у структуру портфеля повинні мати такі види страхування, як «Зелена карта», «ДМС» та «Інші види

страхування», кожен з яких займає 20% від загального обсягу. Оптимальна дохідність сформованого портфеля становить 67,23%, що свідчить про його збалансованість між ризиком і прибутковістю. Середньозважений ризик портфеля обмежений до рівня 5%, що забезпечує стабільність прибутковості в межах допустимого ризику. Отримані результати, можуть бути застосовані керівництвом ПрАТ СК «ПЗУ України» для розробки стратегії впровадження та розвитку страхових продуктів компанії.

3.3. Активізація інноваційних рішень в системі фінансового управління страховою компанією

Для підвищення ефективності фінансового управління страховою компанією необхідно впроваджувати інноваційні підходи, які дозволяють оперативно реагувати на зміни ринку та вдосконалювати процеси прийняття рішень [13, с.92]. Це особливо важливо для підтримки фінансової стабільності і забезпечення оптимального співвідношення витрат та доходів. В даному контексті, визначимо представимо економетричну модель, котра описує залежність між чистими понесеними витратами на страхові виплати (незалежна змінна x) та чистим прибутком або збитком (залежна змінна y) (табл. 3.7)., що дасть можливість їх співставити та проаналізувати вплив виплат на результати діяльності страховика.

Таблиця 3.7

Вхідні дані для побудови економетричної моделі залежності між чистими понесеними витратами за страховими виплатами і чистим прибутком (збитком) у ПрАТ СК «ПЗУ України» за 2019-2023 роки

Рік	Чисті понесені збитки за страховими виплатами, тис.грн.(x)	Чистий прибуток, тис.грн.(y)	Үроз	Коефіцієнт еластичності
2019	338160	161447	209548	-1,42
2020	342090	261911	206880	-0,89
2021	443855	84127	137802	-3,58
2022	443840	150247	137812	-2,01
2023	458905	161895	127586	-1,92

Джерело: розраховано автором на основі даних консолідованого звіту страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Використовуючи графічні інструменти електронних таблиць Excel, визначимо оптимальний тип функції, яка найбільш точно описує статистичні дані. Побудуємо трендові лінії таких видів: лінійна, логарифмічна, поліноміальна другого ступеня, степенева та експоненціальна (рис. 3.1–3.4).

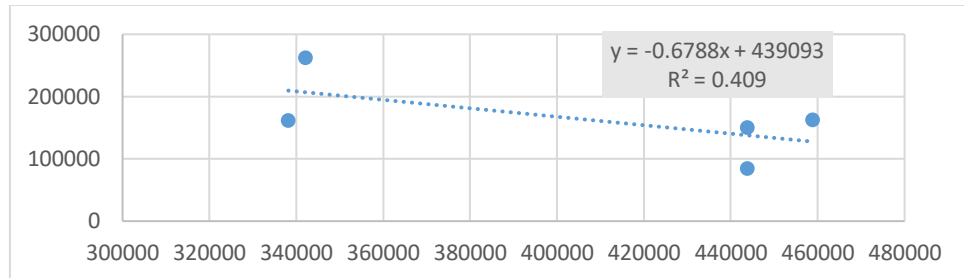


Рисунок 3.4. Поле кореляції та лінія тренду лінійна

Джерело: розраховано автором із використанням програми MS Excel 2013

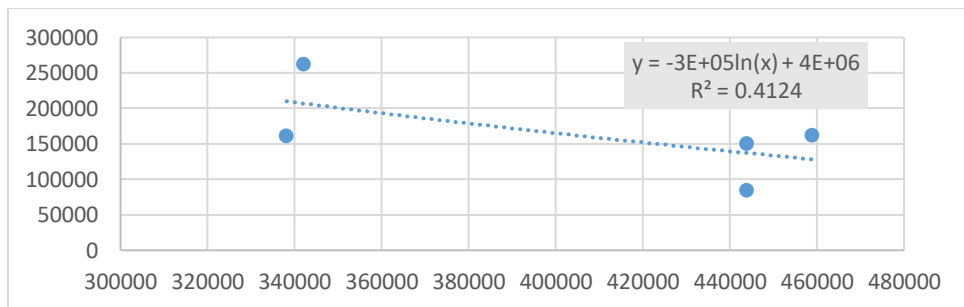


Рисунок 3.5. Поле кореляції та лінія тренду логарифмічна

Джерело: розраховано автором із використанням програми MS Excel 2013

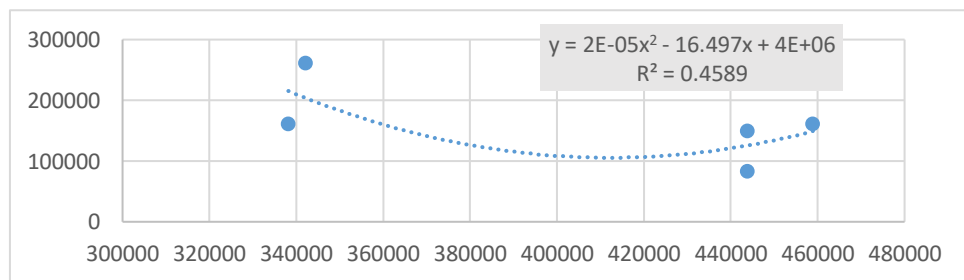


Рисунок 3.6. Поле кореляції та лінія тренду поліноміальна 2 степеню

Джерело: розраховано автором із використанням програми MS Excel 2013

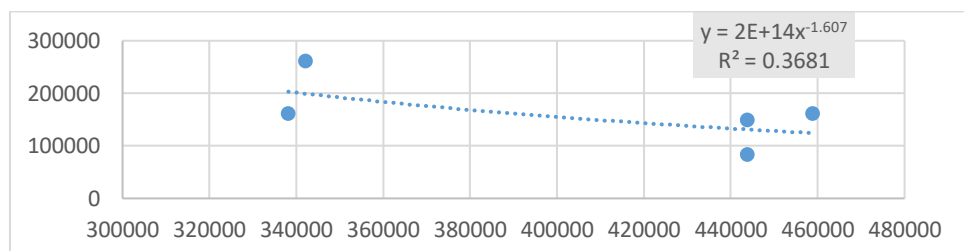


Рисунок 3.7. Поле кореляції та лінія тренду степенева

Джерело: розраховано автором із використанням програми MS Excel 2013

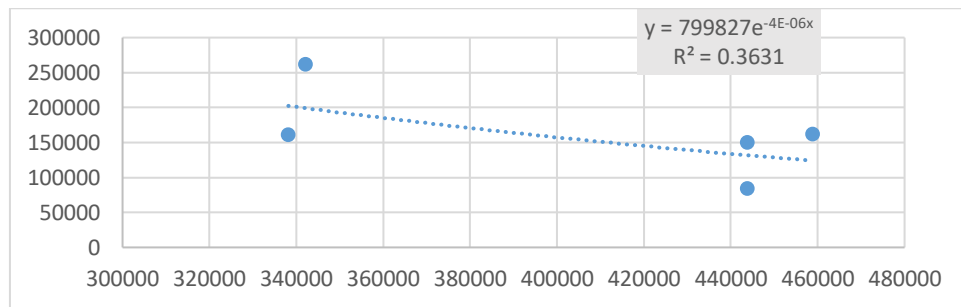


Рисунок 3.8. Поле кореляції та лінія тренду експоненціальна

Джерело: розраховано автором із використанням програми MS Excel 2013

Отже, найбільш оптимальна форма залежності для ПрАТ СК «ПЗУ України» – це лінія тренду поліноміальна другого ступеня, яка найточніше описує статистичні дані (рис. 3.6), оскільки коефіцієнт детермінації набуває найбільшого значення ($R^2 = 0,4589$). За показниками $Y_{роз.}$ та коефіцієнтів еластичності можна зробити такі висновки:

1. Прогнозоване значення чистого прибутку $Y_{роз.}$ показує, що за розрахунковою моделлю, очікуваний чистий прибуток є вищим за фактичний у 2019 і 2020 роках, що може вказувати на потенціал для підвищення прибутковості, якщо витрати будуть оптимізовані.

2. Від'ємні значення коефіцієнта еластичності у всі роки (від -1,42 до -3,58) свідчать про обернену залежність між витратами на страхові виплати та чистим прибутком, тобто збільшення витрат на страхові виплати негативно впливає на чистий прибуток.

3. Значення коефіцієнта еластичності вказує на різну ступінь впливу: у 2021 році коефіцієнт найбільший за абсолютним значенням (-3,58), що означає найсильніший негативний вплив витрат на прибуток, що свідчить про особливо чутливу залежність прибутку від витрат на страхові виплати у цей рік.

4. Тенденція до зниження прогнозованого чистого прибутку $Y_{роз.}$ з 2021 по 2023 рік також може свідчити про необхідність управління витратами на страхові виплати для покращення фінансових показників у майбутньому.

У рамках вирішення питань, пов'язаних зі зниженням прибутковості та підвищенням ефективності фінансового управління у зазначеній страховій

компанії, особливо важливо реалізовувати інноваційні механізми фінансового управління у ПрАТ СК «ПЗУ України», які можливо представити у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Інноваційні механізми фінансового управління у ПрАТ СК «ПЗУ України»

Механізм	Характеристика	Очікуваний результат
Впровадження web-програми надання страхових послуг	Система, що дозволяє клієнтам отримувати страхові послуги онлайн, спрощуючи процес укладання договорів.	Збільшення кількості укладених договорів, зниження витрат на обслуговування.
Чат-бот	Автоматизований помічник для відповіді на запити клієнтів у реальному часі, що працює на базі штучного інтелекту.	Підвищення рівня задоволеності клієнтів, зменшення навантаження на службу підтримки.
Створення інформаційного відділу	Відділ, що займається збором, аналізом та обробкою інформації для підтримки фінансових рішень.	Підвищення якості управлінських рішень, оперативне реагування на зміни в середовищі.
Регламентація інформаційного забезпечення	Встановлення чітких правил та стандартів для обробки інформації, що надходить до компанії.	Поліпшення контролю за інформаційними потоками, зменшення помилок в обробці даних.
Удосконалення інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку	Впровадження нових технологій і програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку.	Збільшення точності фінансової звітності, зменшення часу на підготовку звітів.
Вдосконалення єдиного сховища даних	Створення інтегрованої системи для зберігання та обробки всіх фінансових і страхових даних.	Зменшення ризиків втрати даних, підвищення ефективності доступу до інформації.
Підготовка детальних інструкцій по використанню налагодженої ERP системи	Розробка покрокових інструкцій для користувачів нової ERP системи.	Підвищення рівня компетентності співробітників, оптимізація використання ERP-системи.

Джерело: самостійна розробка автора

Результати дослідження інноваційних механізмів фінансового управління у ПрАТ СК «ПЗУ України» демонструють значний потенціал для підвищення ефективності діяльності компанії. Впровадження web-програми

для надання страхових послуг створює можливості для спрощення процесу укладання договорів, що може суттєво збільшити їх кількість.

Реалізація web-програм у сфері страхування дозволить забезпечити дистанційне обслуговування клієнтів, зменшити адміністративні витрати страховика та скоротити час на укладання страхових договорів. Впровадження інтерфейсних програм у ринку страхування життя надасть клієнтам можливість віддаленого доступу до своїх накопичувальних рахунків та дозволить відслідковувати стан їх рахунків. Асистанс-програми передбачають надання консультацій та додаткових послуг клієнтам у випадку настання страхових подій. Ефективність цих інноваційних програм значною мірою залежить від досконалого правового регулювання та нормативно-правової бази.

Пропонується також створення мобільного додатку, в якому кожен клієнт матиме персональний кабінет для моніторингу своєї історії страхування, новин та акцій компанії. У разі закінчення терміну дії страхового полісу, клієнт отримає автоматичне нагадування на телефон, що дозволить страховій компанії зменшити витрати на SMS-повідомлення та телефонні дзвінки. У випадку настання страхового випадку, клієнт зможе відслідковувати стадію розгляду своєї справи.

Крім того, доцільно впровадити чат-бота, який забезпечуватиме швидку комунікацію з потенційними клієнтами. Чат-боти, спеціально розроблені для бізнес-середовища, слугують для залучення клієнтів до діалогу та виконання різних маркетингових і продажних завдань. Застосування чат-бота в обслуговуванні клієнтів не лише підвищує рівень задоволеності, а й дозволяє зменшити навантаження на службу підтримки. Формування спеціалізованого інформаційного відділу сприятиме покращенню аналітики та своєчасному реагуванню на зміни у ринку.

Такі системи автоматизують процеси спілкування з клієнтами і виконують аналітичні функції. Основна мета чат-ботів полягає в прискоренні взаємодії між клієнтами та компанією, а також у наданні швидких відповідей

на поширені запитання.

Регламентация інформаційного забезпечення та удосконалення бухгалтерського обліку забезпечать зменшення помилок у даних і підвищення точності фінансової звітності. Інтеграція єдиного сховища даних зменшує ризики втрати інформації та забезпечує більш ефективний доступ до необхідних даних. Нарешті, підготовка детальних інструкцій щодо використання ERP-системи є важливим кроком для підвищення компетентності співробітників, що в свою чергу сприятиме оптимізації бізнес-процесів компанії.

Впровадження таких інновацій в інформаційному забезпеченні ПрАТ СК «ПЗУ України» сприятиме притоку нових клієнтів, що, у свою чергу, призведе до зростання продажів страхових продуктів, підвищення прибутковості та рентабельності. Це позитивно вплине на фінансову стабільність і привабливість компанії на ринку як для страхувальників, так і для інвесторів. Переваги впровадження інновацій в інформаційному забезпеченні для страхової компанії можна узагальнити в таблиці 3.9.

Таблиця 3.9

Основні переваги використання інноваційних механізмів фінансового управління у ПрАТ СК «ПЗУ України»

Перевага	Змістовна наповненість переваги
1	2
1. Дистанційне обслуговування клієнтів	Запровадження web-інтерфейсів дозволяє клієнтам отримувати послуги без необхідності фізично відвідувати офіс, що зручно та швидко.
2. Зниження адміністративних витрат	Використання нових інформаційних програмних засобів сприяє автоматизації процесів, що зменшує потребу в ручному введенні даних та скорочує витрати на адміністративні функції.
3. Швидкість укладання договорів	Інноваційні IT-рішення прискорюють процес укладання страхових договорів, зменшуючи час, необхідний для обробки документів.
4. Доступ до особистих рахунків	Запровадження мобільних додатків дає можливість клієнтам відслідковувати стан своїх накопичувальних рахунків у режимі реального часу.
5. Оперативні нагадування	Система автоматизованих нагадувань дозволяє зменшити витрати на SMS-повідомлення та дзвінки, одночасно підвищуючи рівень обслуговування клієнтів, що своєчасно інформує їх про закінчення терміну дії полісу.

1	2
6. Поліпшення комунікації з потенційними клієнтами	Впровадження чат-ботів забезпечує швидку та ефективну комунікацію, що дозволяє відповісти на запитання клієнтів миттєво, підвищуючи ймовірність залучення нових клієнтів.
7. Зростання прибутковості та фінансової стабільності	Інновації у фінансовому управлінні сприяють притоку нових клієнтів, збільшенню обсягу продажів та підвищенню прибутковості, що в свою чергу покращує фінансову надійність та конкурентоспроможність компанії на ринку.

Джерело: самостійна розробка автора

Впровадження інноваційних механізмів фінансового управління у ПрАТ СК «ПЗУ України» відкриває нові можливості для покращення обслуговування клієнтів і підвищення ефективності бізнес-процесів. Застосування web-програм та мобільних додатків дозволяє здійснювати дистанційне обслуговування, що зменшує адміністративні витрати і скорочує час укладання договорів.

Інтеграція чат-ботів у комунікаційні процеси підвищує швидкість та якість відповідей на запити клієнтів, що сприяє залученню нових клієнтів. Зростання прибутковості та фінансової стабільності компанії підтверджує ефективність застосування новітніх ІТ-рішень у фінансовому управлінні. Отже, інновації в цій сфері не лише поліпшують фінансові показники, а й зміцнюють позиції ПрАТ СК «ПЗУ України» на страховому ринку.

Висновки до розділу 3

В третьому розділі даної кваліфікаційної роботи запропоновано механізми інтегрування інноваційних рішень управління страховою компанією ПрАТ СК «ПЗУ України» в умовах воєнного стану. За результатами дослідження представлено наступні висновки до розділу:

1. Однією з умов забезпечення фінансової стійкості та ефективного фінансового управління страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» є збалансованість страхового портфеля, що дозволяє досягти достатнього рівня дохідності та зменшити ризик реалізації страхових продуктів.

Наведена у роботі математична модель передбачає постановку задачі у вигляді математичних співвідношень надасть можливість не лише більш чітко ідентифікувати послідовність розрахунку оптимальних часток кожного з i -х видів страхування, а й визначити пріоритетні напрямки загальної стратегії страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України», спрямовані на стабілізацію власної фінансової діяльності.

Формування операційних та стратегічних цілей страхової діяльності на основі даної моделі досягається за рахунок можливості балансування між платоспроможністю страховика, однорідністю його портфеля та дохідністю страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України». Збалансований страховий портфель сприяє оптимальному розподілу активів між різними видами страхування, що знижує залежність компанії від ризику окремих продуктів і забезпечує фінансову стабільність.

2. За результатами представленої математичної моделі та використовуючи інструментарій прогнозування дало можливість сформуванню оптимальний (збалансований) страховий портфель, який включає найменш ризикові страхові продукти – «Зелена карта», «ДМС», «Інші види страхування» котрі склали 20% страхового портфелю; «Страхування майна» - 16,88%; ОСАГО та КАСКО відповідно 12,29% та 10,83%. Отримані результати, можуть бути застосовані керівництвом ПрАТ СК «ПЗУ України» для розробки стратегії впровадження та розвитку страхових продуктів компанії.

3. Для підвищення ефективності фінансового управління страховою компанією необхідне впровадження інноваційних підходів, що дають змогу швидко адаптуватися до ринкових змін та оптимізувати процеси прийняття управлінських рішень. Зокрема, у компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» баланс між витратами і доходами є ключовим аспектом для збереження фінансової стабільності та зростання прибутковості. У даному контексті можна застосувати економетричну модель, яка вивчає взаємозалежність між витратами на страхові виплати (незалежна змінна (x)) і чистим прибутком або

збитком (залежна змінна (y)). Такий підхід дає змогу оцінити вплив витрат на виплати на фінансові результати компанії та виявити напрями для їх оптимізації.

При цьому, для підвищення ефективності витрат на операційні рішення пропонується впровадження інноваційних механізмів фінансового управління у ПрАТ СК «ПЗУ України» відкриває нові можливості для покращення обслуговування клієнтів і підвищення ефективності бізнес-процесів.

Застосування web-програм та мобільних додатків дозволяє здійснювати дистанційне обслуговування, що зменшує адміністративні витрати і скорочує час укладання договорів. Інтеграція чат-ботів у комунікаційні процеси підвищує швидкість та якість відповідей на запити клієнтів, що сприяє залученню нових клієнтів. Зростання прибутковості та фінансової стабільності компанії підтверджує ефективність застосування новітніх ІТ-рішень у фінансовому управлінні.

Впровадження таких інновацій в інформаційному забезпеченні ПрАТ СК «ПЗУ України» сприятиме притоку нових клієнтів, що, у свою чергу, призведе до зростання продажів страхових продуктів, підвищення прибутковості та рентабельності. Це позитивно вплине на фінансову стабільність і привабливість компанії на ринку як для страхувальників, так і для інвесторів.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ У СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ ПРАТ СК «ПЗУ УКРАЇНИ»

4.1. Охорона праці у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»

Управління охороною праці у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» складається з підготовки, прийняття і реалізації рішень по розробці і виконанню організаційних, технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів, направлених на забезпечення безпеки, збереження здоров'я і працездатності працюючих в процесі роботи. Метою управління охороною праці у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» є постійне зниження: професійних захворювань, аварій, на основі приближення якісних і кількісних значень факторів умов праці до рівня вимог Закону України «Про охорону праці», нормативних актів з охорони праці, санітарно-гігієнічних нормативів, міжгалузевих і галузевих правил по охороні праці.

Управління охороною праці у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» забезпечується реалізацією наступних питань [28, с.110]:

1. Організація та координація робіт по охороні праці між службами, посадовими особами та технічними працівниками.
2. Одержання якісної і кількісної інформації про фактичний стан охорони праці в структурних підрозділах і у страховій компанії в цілому.
3. Планування заходів по підвищенню рівня охорони праці в структурних підрозділах.
4. Реалізація заходів, направлених на покращення умов праці та підвищення її безпеки.
5. Використання засобів матеріального покарання за незадовільні результати роботи по охороні праці та морального і матеріального стимулювання за кращі показники роботи по охороні праці.

Досліджуючи фінансування заходів охорони праці у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» необхідно відмітити, що спрямовується 0,5% від

фонду оплати праці компанії (таблиця 4.1)

Таблиця 4.1

Фінансування заходів охорони праці у страховій компанії

ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр.

Показник	Роки					Відхилення (+; -)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2020-2019	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2021
ФОП, тис.грн.	194066	200066	236964	236788	261871	6000	36898	-176	25083	67805
Сума фінансування 0,5% від ФОП, тис.грн.	970,33	1000,33	1184,82	1183,94	1309,35	30	184,49	-0,88	125,415	339,02

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ СК «ПЗУ України» за період 2019-2023 рр. представленої у додатках В-К

Досліджуючи обсяги фінансування заходів з охорони праці у страховій компанії необхідно відмітити динаміку до зростання загального обсягу фінансування, зокрема якщо у базовому періоді показник становив 970,33 тис.грн., то у звітному складає 1309,35 тис.грн., відповідний показник зростає за весь аналізований період становить 339,02 тис.грн.

Аналіз шкідливих та небезпечних виробничих факторів у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» проводять згідно з ГОСТ 12.1.003-74.

Згідно з класифікацією ГОСТ 12.1.003-74 до числа небезпечних та шкідливих факторів, що виникають при проведенні дослідження слід віднести: нервово-психічні перевантаження (розумове перевантаження, монотонність праці, емоційні перевантаження); фізичне перевантаження; невідповідність параметрів мікроклімату робочої зони санітарним нормам; недостатня або надмірна освітленість робочої зони; несприятливе забарвлення стін та підлоги, віддзеркалення; робота з комп'ютером.

Психофізіологічні небезпечні і шкідливі виробничі чинники викликають перевантаження, що по характері дії підрозділяються на фізичні і нервово-психічні. Фізичні перевантаження підрозділяються на статичні, гіподинамічні, динамічні. Причинами нервово-психічних перевантажень можуть бути розумова перенапруга, перенапруга аналізаторів, монотонність праці,

емоційні перевантаження [36, с.96].

Шкідливі фактори в першу чергу це: комп'ютери, оргтехніка, кондиціонери, випромінювання. По-друге, це багата кількість офісних співробітників, які дуже часто відволікають. Оскільки офісне приміщення відкритого типу, розділене перегородкою на секції. Економічний механізм управління охороною праці у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» повинен передбачати систему заохочень для тих працівників, які сумлінно дотримуються вимог охорони праці, не допускають порушень правил та норм особистої та колективної безпеки, беруть активну творчу участь у здійсненні заходів щодо підвищення рівня охорони праці у страховій компанії.

4.2. Страхування ризиків надзвичайних ситуацій у воєнний час

Страхування ризиків надзвичайних ситуацій у воєнний час є важливим інструментом зменшення економічних втрат для держави, бізнесу та громадян. Особливістю такого страхування є врахування специфічних ризиків, пов'язаних із бойовими діями, руйнуванням інфраструктури, втратами майна та житла, а також ризиками для життя і здоров'я людей.

В умовах війни страхові компанії, в тому числі і досліджувана ПрАТ СК «ПЗУ України» стикаються з підвищеною складністю оцінки ризиків через непередбачуваність ситуації. Один із підходів до організації страхування – це створення спеціалізованих програм, що включають покриття воєнних ризиків. Такі програми можуть бути державними, приватними або публічно-приватними[36, с.112].

Державне страхування зазвичай спрямоване на підтримку критичної інфраструктури, оскільки вона є основою функціонування країни в умовах надзвичайних ситуацій. Таке страхування включає захист об'єктів енергетики, транспорту, водопостачання, медичних закладів та інших стратегічно важливих установ. Це дозволяє забезпечити їх оперативне відновлення після руйнувань, спричинених бойовими діями або іншими надзвичайними подіями, такими як природні катастрофи. Крім того, держава може запроваджувати

програми страхування для соціально незахищених верств населення, які не мають фінансової можливості самостійно придбати страхові поліси. Такі програми допомагають забезпечити базовий рівень захисту житла, майна та здоров'я для найбільш вразливих категорій громадян.

Приватні страхові компанії, зі свого боку, фокусуються на наданні послуг для бізнесу та окремих громадян. Для підприємств це можуть бути програми страхування комерційного майна, виробничих потужностей, транспорту або відповідальності перед третіми особами. Однак ризики, пов'язані з бойовими діями, часто виключаються із покриття, оскільки вони вважаються надто значними та непередбачуваними. Це створює необхідність у пошуку додаткових механізмів захисту, таких як перестрахування або спеціалізовані воєнні страхові поліси [48, с.103].

Для громадян приватні компанії пропонують страхування житла, автомобілів, життя та здоров'я. Проте в умовах війни ці послуги часто обмежуються територіально або супроводжуються суттєвим збільшенням страхових премій. Наприклад, у регіонах, де ведуться активні бойові дії, компанії можуть відмовлятися укладати нові договори або пропонувати лише обмежені послуги.

Таким чином, державне та приватне страхування мають свої особливості та обмеження в умовах війни, але їх синергія та взаємодія можуть забезпечити більш широкий захист для населення і бізнесу. Використання змішаних моделей, таких як державні субсидії на страхові поліси або спільні фонди, дозволяє зменшити фінансовий тягар для громадян і підприємств та забезпечити стабільність у складних умовах [53, с.82].

Важливим аспектом є співпраця із міжнародними страховими та перестраховальними компаніями, які мають досвід роботи в умовах воєнних конфліктів. Для зменшення ризиків компанії використовують перестрахування, розподіляючи відповідальність між кількома учасниками ринку. Іншим підходом є створення резервних фондів, які забезпечують фінансову стабільність у разі великих збитків.

Особливість страхування у воєнний час полягає також у використанні спрощених процедур оцінки збитків і прискорених виплат страхових сум для постраждалих. Це дозволяє швидше відновлювати майно та підтримувати населення в кризових ситуаціях. Додатково впроваджуються цифрові технології для віддаленої оцінки збитків та подання заявок. Умови страхових договорів в умовах війни часто змінюються залежно від ситуації в регіоні. Наприклад, в районах активних бойових дій страхування може тимчасово припинятися. Попит на страхові поліси в таких умовах зростає, але вартість премій значно підвищується через високий рівень ризиків [28, с.91].

Таким чином, страхування ризиків надзвичайних ситуацій у воєнний час є комплексним процесом, який вимагає адаптивного підходу, співпраці між державою та приватним сектором, а також інноваційних рішень для швидкої реакції на потреби постраждалих.

Висновки до розділу 4

Отже, узагальнюючи результати дослідження представлені в розділі 4 необхідно відмітити наступне:

1. Організація охорони праці у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» здійснює служба охорони праці. Служба охорони праці даної страхової компанії опрацьовує ефективну цілісну систему управління охорони праці підприємства; сприяє удосконаленню діяльності кожного структурного підрозділу і кожної посадової особи; проводить оперативно-методичне керівництво роботою з охорони праці.

2. Економічний механізм управління охороною праці у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» повинен передбачати систему заохочень для тих працівників, які сумлінно дотримуються вимог охорони праці, не допускають порушень правил та норм особистої та колективної безпеки, беруть активну творчу участь у здійсненні заходів щодо підвищення рівня охорони праці у страховій компанії.

3. Страхування ризиків надзвичайних ситуацій у воєнний час є ключовим

інструментом мінімізації економічних втрат, захисту критичної інфраструктури, бізнесу та населення. В умовах війни страхові компанії, в тому числі і досліджувана ПрАТ СК «ПЗУ України» стикаються з підвищеною складністю оцінки ризиків через непередбачуваність ситуації. Один із підходів до організації страхування – це створення спеціалізованих програм, що включають покриття воєнних ризиків. Такі програми можуть бути державними, приватними або публічно-приватними.

Ефективність такого страхування залежить від синергії державних і приватних програм, міжнародного співробітництва та впровадження інноваційних підходів. Адаптивність, швидкість реакції та гнучкість умов страхування є визначальними факторами для забезпечення стабільності в кризових умовах.

ВИСНОВКИ

В даній кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні підходи та практичні аспекти інтеграції інноваційних рішень фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану. За результатами дослідження представимо наступні висновки:

1. У науковій літературі поняття «фінансова діяльність страхових компаній» визначається як цілеспрямований план заходів, що здійснюється для досягнення стратегічних завдань розвитку, збільшення фінансових ресурсів, управління ними та виконання зобов'язань. Фінансова діяльність страховиків також включає специфічні фінансові відносини, що виникають між страховими компаніями та різними учасниками, зокрема засновниками, страхувальниками, агентами, перестраховиками, відокремленими підрозділами.

2. Фінансова діяльність є важливою складовою роботи страхових організацій, яка включає випуск і викуп акцій, виплату дивідендів акціонерам, залучення позикових коштів, погашення боргів, та управління грошовими потоками. Основні надходження від фінансової діяльності складаються з продажу акцій та прийняття боргових зобов'язань, а витрати пов'язані з виплатами боргів, податків, викупом акцій та виплатою дивідендів.

Фінансова надійність є одним із ключових показників успішної діяльності страхових компаній. Вона включає фактори, такі як платоспроможність, здатність виконувати зобов'язання перед клієнтами, та збалансований страховий портфель. Страхові компанії підтримують власну платоспроможність за рахунок створення статутного капіталу, резервів та нерозподіленого прибутку.

3. Управління фінансовими ресурсами в страхових компаніях відіграє важливу роль, оскільки чимало страхових установ орієнтовані на забезпечення прибуткового органічного зростання, проведення стратегічних придбань, досягнення операційної ефективності та вдосконалення управління капіталом.

Страхові компанії, які впроваджують сучасні методи фінансового менеджменту та здійснюють фінансову трансформацію відповідно до цих підходів, можуть отримати суттєві переваги в зазначених сферах. Ці переваги, залежно від завдань компанії, можуть включати посилений контроль, підвищення операційної продуктивності, поліпшення управління компетенціями персоналу та внесення значнішого вкладу у бізнес-стратегію завдяки використанню аналітики для створення ефективних інсайтів.

4. Дослідження практичних аспектів фінансового управління страховими компаніями нами було здійснено на прикладі приватного акціонерного товариства страхової компанії «ПЗУ України» (скорочена назва – ПрАТ СК «ПЗУ України»), яка є одним з провідних гравців ринку страхових послуг в Україні. Проведений аналіз основних показників фінансово-економічної та комерційної діяльності ПрАТ СК «ПЗУ України» за 2022-2023 рр. засвідчив зростання ряду фінансово-економічних показників її діяльності: активів, власного капіталу, чистого прибутку, при цьому компанія забезпечує виплати за страховими зобов'язаннями у повному обсязі, що свідчить про фінансову її надійність.

5. Фінансове управління у страховій компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» спрямоване на забезпечення платоспроможності, фінансової стійкості та прибутковості. Основні підходи до фінансового управління включають управління ризиками, планування та контроль фінансових ресурсів, інвестиційну діяльність і оптимізацію капітальної структури. Реалізацію фінансового управління в страховій компанії забезпечує заступник директора з фінансів, який контролює діяльність відділу інвестицій, відділу економічного аналізу, відділу бюджетування, відділу актуарних розрахунків та бухгалтерії.

Фінансова діяльність страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» протягом досліджуваного період була орієнтована на формування страхових резервів, а також реалізацію поточного і довгострокового фінансового інвестування. Загальна сума чистих страхових резервів зросла з 1880758 тис.

грн у 2021 році до 2430961 тис. грн у 2023 році, демонструючи покращення фінансової стійкості компанії та її здатність забезпечувати свої зобов'язання. Ідентично спостерігається зростання розміру фінансового інвестування, що обумовлено ефективністю фінансових рішень у сфері реалізації інвестицій.

6. Дослідивши ефективність управління фінансовою діяльністю страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» необхідно відзначити зростання показника фінансової надійності в 2023 році демонструє загальну стабільність компанії. Також, спостерігається зростання показників рентабельності господарської діяльності страховика, що обумовлює приріст ефективності рішень у сфері управління фінансами.

7. Однією з умов забезпечення фінансової стійкості та ефективного фінансового управління страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» є збалансованість страхового портфеля, що дозволяє досягти достатнього рівня дохідності та зменшити ризик реалізації страхових продуктів. Наведена у роботі математична модель передбачає постановку задачі у вигляді математичних співвідношень надасть можливість не лише більш чітко ідентифікувати послідовність розрахунку оптимальних часток кожного з i -х видів страхування, а й визначити пріоритетні напрямки загальної стратегії страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України», спрямовані на стабілізацію власної фінансової діяльності.

8. За результатами представленої математичної моделі та використовуючи інструментарій прогнозування дало можливість сформулювати оптимальний (збалансований) страховий портфель, який включає найменш ризикові страхові продукти – «Зелена карта», «ДМС», «Інші види страхування» котрі склали 20% страхового портфелю; «Страхування майна» - 16,88%; ОСАГО та КАСКО відповідно 12,29% та 10,83%.

9. Для підвищення ефективності фінансового управління страховою компанією необхідне впровадження інноваційних підходів, що дають змогу швидко адаптуватися до ринкових змін та оптимізувати процеси прийняття управлінських рішень. Зокрема, у компанії ПрАТ СК «ПЗУ України» баланс

між витратами і доходами є ключовим аспектом для збереження фінансової стабільності та зростання прибутковості. У даному контексті можна застосувати економетричну модель, яка вивчає взаємозалежність між витратами на страхові виплати (незалежна змінна (x)) і чистим прибутком або збитком (залежна змінна (y)). Такий підхід дає змогу оцінити вплив витрат на виплати на фінансові результати компанії та виявити напрями для їх оптимізації.

При цьому, для підвищення ефективності витрат на операційні рішення пропонується впровадження інноваційних механізмів фінансового управління у ПрАТ СК «ПЗУ України» відкриває нові можливості для покращення обслуговування клієнтів і підвищення ефективності бізнес-процесів.

Застосування web-програм та мобільних додатків дозволяє здійснювати дистанційне обслуговування, що зменшує адміністративні витрати і скорочує час укладання договорів. Інтеграція чат-ботів у комунікаційні процеси підвищує швидкість та якість відповідей на запити клієнтів, що сприяє залученню нових клієнтів. Зростання прибутковості та фінансової стабільності компанії підтверджує ефективність застосування новітніх ІТ-рішень у фінансовому управлінні.

Впровадження таких інновацій в інформаційному забезпеченні ПрАТ СК «ПЗУ України» сприятиме притоку нових клієнтів, що, у свою чергу, призведе до зростання продажів страхових продуктів, підвищення прибутковості та рентабельності. Це позитивно вплине на фінансову стабільність і привабливість компанії на ринку як для страхувальників, так і для інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабенко А.С., Андрущенко Д.І. Попит на страхові послуги юридичних осіб: виклики воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-162> (дата звернення до ресурсу 15.09.2024 року)
2. Богріновцева Л.М., Ключка О.В., Заїчко І.В. Розвиток та впровадження інноваційних підходів до фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-57> (дата звернення до ресурсу 11.10.2024 року)
3. Братюк В., Меденці М. Особливості менеджменту страхової компанії. *Фінансове регулювання зрушень у економіці України : збірник тез доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Мукачєво, 23 березня 2023 р.)*. Мукачєво : Вид-во МДУ, 2023. С. 136–138.
4. Братюк В.П., Гудачок Я.Ю. Дослідження управління фінансовою надійністю страховика на прикладі страхових компаній України. *Ефективна економіка*. 2023. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3509>.
5. Виговська Н. Г., Доманчук А. І. Формування напрямків гармонізації інтересів основних суб'єктів страхування. *Вісник Житомирського державного технологічного університету Серія: Економічні науки*. 2018. № 1 (83) С. 104- 110.
6. Віленчук О. М. Інноваційні стратегії управління діяльністю страхових компаній: міжнародний та національний контексти. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2021. №. 41. С. 65–70.
7. Внукова Н. М. Оцінка фінансового потенціалу страхових компаній. *Страховий ринок України у світлі євроінтеграції: новітні виклики та тренди : збірник матеріалів VI Міжнар. наук.-пр. конф. (м. Київ, 23 березня 2023 р.)*. Київ : КНЕУ, 2023. С. 13–14.

8. Волосович С., Фоміна О. Технологічні інновації на страховому ринку. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2018. № 5. С. 124–137.

9. Галушак В.В. Перестраховання як необхідна умова забезпечення фінансової стійкості та нормальної діяльності страховика. *Економіка і суспільство*. 2016. № 2. С. 513-517.

10. Гладчук О.М. Фінансова безпека українських страхових компаній у сучасних реаліях. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-40> (дата звернення: 11.09.2024).

11. Глухова В.І., Крот Л.М. Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті фінансової безпеки. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-81> (дата звернення: 12.09.2024).

12. Говорушко Т.А. Роль власного капіталу у забезпеченні фінансової стійкості страхової компанії. *Агросвіт*. 2017. № 7. С. 68-71.

13. Гнатюк Л., Тимошик Н. Інноваційні механізми фінансового управління у страхових компаніях. *Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 25 листопада 2024 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2024. С.91-93.*

14. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436 – IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 15.10.2024).

15. Гудзь О.Є. Концептуальні засади формування системи управління фінансовими ресурсами підприємств. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2020. № 32. С. 330-340.

16. Гузела І.А. Теоретико-методичні підходи до аналізу фінансових результатів діяльності страховиків України. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2018. № 11. С. 115-121.

17. Давиденко Д.О., Шорох В.Д. Діяльність страхових компаній в

умовах воєнного стану. *Наукові дослідження молоді з проблем європейської інтеграції: зб. тез доп. XII Міжнар. наук.-практ. конф. мол. учен. та студ. (6 квітня 2023 року, м. Харків, Україна)*. Харків, 2023. С. 101–103.

18. Деркач О.М. Фактори впливу на стан фінансової безпеки страхового ринку. *Бізнес-Інформ*. 2012. Вип. 6. С. 187–190.

19. Доманчук А. І. Методичний підхід до прийняття управлінських рішень страховими компаніями в умовах невизначеності. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. № 1. 83–92.

20. Доманчук А. І. Страховий інтерес як детермінанта управління фінансами страхових компаній. *Підприємництво та інновації. Науковий журнал з питань економіки та бізнесу*. 2020. № 11. Ч.2. С. 83-90.

21. Доманчук А. І. Управління фінансами страхових компаній в Україні: прикладні аспекти. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2019. № 2. С. 152-161.

22. Доманчук А. І. Формування системи управління фінансами страхових компаній. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 30. С. 60-67.

23. Дранус В., Дранус Л., Трушкіна Н. Інноваційні підходи до управління платоспроможністю страхової компанії в Україні. *Вісник Львівського національного екологічного університету. Серія «Економіка АПК»*. 2023. № 30. С. 151–156.

24. Дропа Я.Б., Терешко О.М. Формування фінансових ресурсів підприємств в сучасних умовах розвитку фінансової системи. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/01/60-1.pdf>.

25. Журавка О.С. Страхування : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.

26. Загородній А. Г., Вознюк Л. Г. Фінансово-економічний словник: довідник. Київ: Знання, 2017. 1072 с.

27. Землячова О.А. Оцінка фінансового стану страховика та шляхи його поліпшення. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2014. № 2. С. 54-66.

28. Зеркалов Д. В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці : навчальний посібник. Міжнародний університет фінансів. Київ: Основа, 2016. 267 с.

29. Кисільова І.Ю., Гаркуша О.В. Фактори формування та методи оцінювання фінансової стійкості страхових компаній України. Глобальні та національні проблеми економіки. *Вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. 2018. Вип. 21. С. 591-595.

30. Клапків Л.М., Клапків Ю.М., Свірський В.С. Клапків Л.М. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління : монографія. Івано-Франківськ. 2020. 171 с.

31. Клепікова О.А., Поліщук С.О., Сарамков О.А., Нечай Д.В. Аналіз головних показників фінансової стійкості страхових компаній з використанням імітаційного моделювання. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна»*. 2019. № 96. С. 80-94.

32. Кнейслер О.В. Формування системи управління фінансовими потоками страхових компаній. *Схід*. 2015. № 5. С. 55-59.

33. Ковальчук Н.О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університету ім. Ю.Федьковича, 2019. 334 с.

34. Криленко В.І., Рудь І.Ю. Страховий менеджмент: опорний конспект. МНУ ім. В.О. Сухомлинського. 2020. 127 с.

35. Кулина Г. М. Інноваційні підходи до розвитку страхової діяльності в Україні та світі. *Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку : матеріали міжнар. наук.-пр. конф. (м. Херсон, 25–26 квіт. 2019 р.)*. Херсон, 2019. С. 639–641.

36. Леськів Г.З., Верескля М. Р. Безпека життєдіяльності та охорона праці: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 262 с.

37. Марина А.С., Пеценко М.В. Страховий ринок України в умовах війни. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. 5(05). С. 44–51.

38. Марценюк-Розарьєнова О.В., Бондар А.В. Аналіз фінансового потенціалу страхової компанії та механізму його формування. *Інвестиції*:

практика та досвід. № 22/2018. С. 61-65.

39. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник для ст-ів ВНЗ. К. : Центр учбової літератури, 2019. 504 с.

40. Омелянович Л.О., Чайковська О.В., Долматова Г.Є. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: підручник. Вид. 2-ге, переробл. і доповн. Київ: Знання, 2021. 231 с.

41. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України: Регулювання ринку небанківських фінансових послуг. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/regulation-nonbank-fs-market> (дата звернення: 18.09.2024).

42. Офіційний сайт ПрАТ СК «ПЗУ України». URL: <https://www.pzu.com.ua/about/docs.html> (дата звернення 12.10.2024).

43. Петрук О. М. та ін. Планування в системі фінансового менеджменту страхових компаній в умовах воєнного стану. *Економічна наука.* 2023. № 1. С. 5–8.

44. Петрук О. М. та ін. Антикризове фінансове управління страховими компаніями. *Ефективна економіка.* 2023. № 4. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/37225> (дата звернення: 11.09.2024).

45. Поліщук О. А., Лейміч Д. С. Організація управління фінансами страхових компаній в Україні. *Матеріали V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Якість економічного розвитку: глобальні і локальні аспекти»* 2013. 17 червня. С. 5-8.

46. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. Дата оновлення: 01.01.2024. DOI: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 17.09.2024).

47. Пузирьова П., Покальчук О. Інноваційні стратегії формування та розвитку конкурентоспроможної діяльності страхових компаній у сфері міжнародного та національного контексту. *Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації : матеріали V Міжнар. наук.-пр. конф. (м. Київ, 6 жовтня 2023 р.).* Київ : КНУТД, 2023. С. 54–55.

48. Сакун М.М., Москалюк І.В., Нагорнюк В.Ф. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: Навчально-методичний комплекс для підготовки спеціалістів ступеня «бакалавр» III-IV рівнів акредитації для всіх напрямків підготовки. за редакцією Сакуна М.М. Одеса: Видавництво , 2017. 400 с.

49. Ситник Н., Михайлюк М. Загрози та ризики фінансової безпеки страхового ринку України в умовах війни. *Молодий вчений*. 2023. № 5 (117). С. 169–173.

50. Сичікова Я.О. Основи охорони праці : навч. посіб. Бердянськ: БДПУ, 2016. 292 с.

51. Скрипник Г.О., Якименко В.П. Діяльність страхових компаній України в умовах воєнного стану. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. №2 (11). С.151-156.

52. Сосновська О. О., Сіренька І. І. Тенденції інноваційного розвитку страхових компаній в Україні. *Європейський науковий журнал Економічних та фінансових інновацій*. 2021. Т. 2. № 8. С. 20–30.

53. Стручок В.С. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Методичний посібник для здобувачів освітнього ступеня «магістр» всіх спеціальностей денної та заочної (дистанційної) форм навчання. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2022. 156 с.

54. Тимошик Н. С. Впровадження європейських стандартів у страховий менеджмент України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»: Серія: «Економічні науки»*. 2024. №6. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-6-10061>

55. Тимошик Н.С. Загальний стан та пріоритетні напрями розвитку фінансового ринку в умовах війни. *Modern science: challenges of today: Collective monograph. Bratislava, Slovakia*, 2023. pp. 89 – 124.

56. Тимошик Н.С. Страховий ринок України в контексті демографічних змін. *Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 03 листопада 2023 р.* Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2023. С.

130 – 132.

57. Тимошик Н.С., Гнатюк Л. Інтеграція банківського та страхового ринку України. *Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»*: зб. тез доповідей, 03 листопада 2023 р. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2023. С. 128 – 130.

58. Тимчак М., Чізмар Т. Виклики функціонування страхового ринку України в умовах воєнного часу. *Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти* : збірник матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Ужгород, 1 грудня 2023 р.). Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2023. С. 257–258.

59. Федорович І.М. Вдосконалення каналів реалізації страхових послуг в епоху цифрових інновацій. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-95> (дата звернення: 17.10.2024).

60. Чуницька І. І., Богріновцева Л. М. Особливості діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України в умовах воєнного стану. *Інфраструктура ринку*. 2023. Вип. 71. С. 251–258.

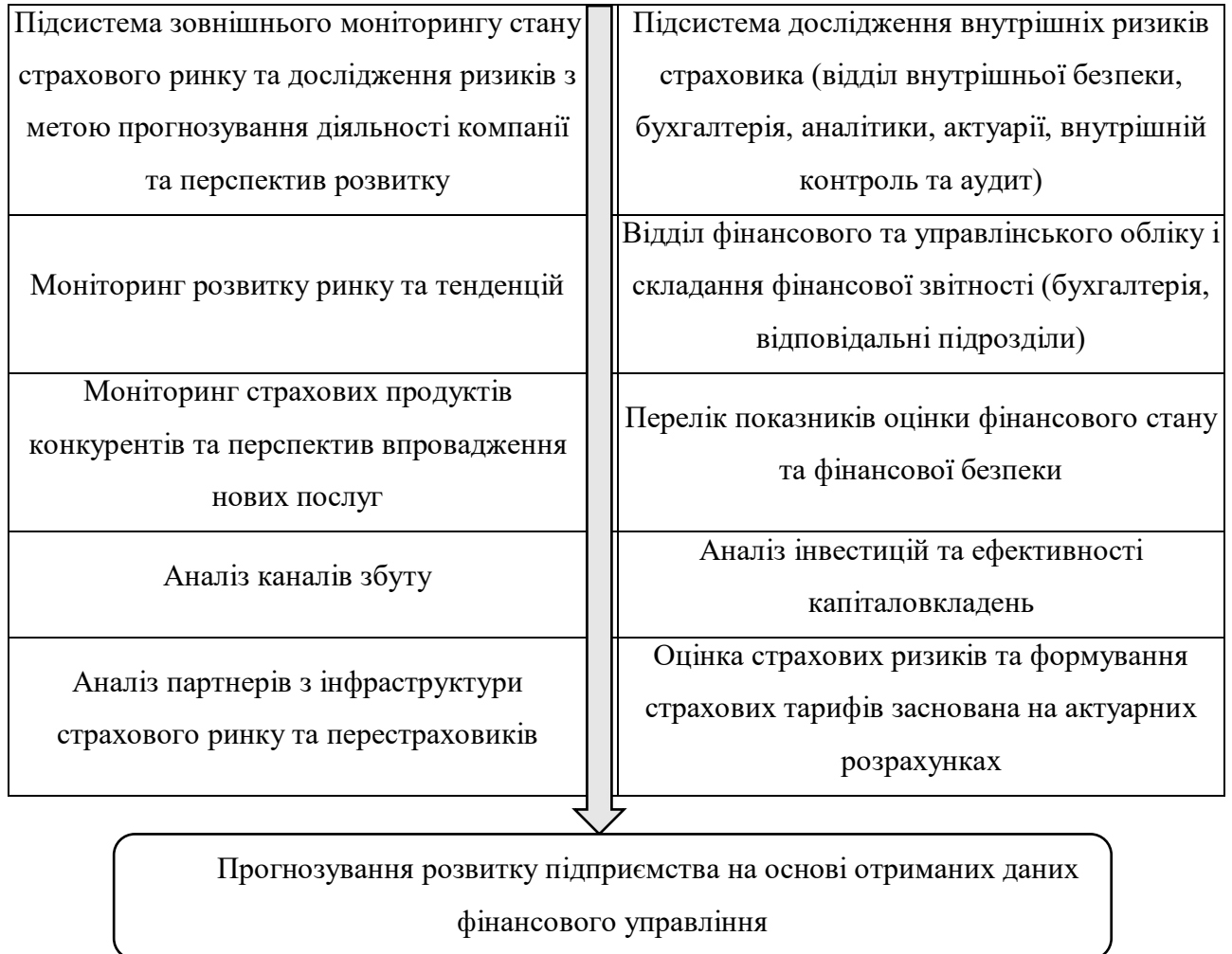
61. Юрчик І.Б. Перспективи розвитку корпоративної соціальної відповідальності страхового бізнесу в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-53> (дата звернення: 12.10.2024).

62. Tymoshyk N. S., Grebeniuk N. V., Riznyk N., Zhurylo V. V., Dobizha N. V. Interaction of banks and insurance companies in the context of the sale of insurance products. *Journal of the Balkan Tribological Association*. 2023. Vol. 27, Issue 4, pp. 697–710.

ДОДАТКИ

Додаток А

Система фінансового управління в страхових компаніях



Джерело: складено автором на основі [20, с.85]

Ключові напрями та шляхи для реалізації оптимізації управління
фінансами в страхових компаніях

Напрямок	Шляхи реалізації
Оцінка ефективності фінансового управління	Проведення комплексної оцінки фінансового управління компанією.
Визначення основних напрямків удосконалення фінансового управління на засадах ризик- менеджменту	Визначення пріоритетних напрямків для оптимізації фінансового управління з урахуванням ризиків.
Теоретичні засади фінансового управління	Вивчення і впровадження сучасних теоретичних підходів та методів фінансового управління.
Організаційно-методичні аспекти управління	Розробка та впровадження внутрішніх процедур та методики управління фінансами.
Розробка науково-практичних рекомендацій підвищення ефективності фінансового управління в страховій сфері	Розробка конкретних рекомендацій для підвищення ефективності фінансового управління.
Оптимізація портфеля страхових продуктів	Аналіз та адаптація портфеля страхових послуг до змін на ринку та потреб споживачів, що дозволяє збільшити прибутковість та знизити ризики.
Ефективне управління ризиками	Розвинення системи ризик-менеджменту для зменшення фінансових ризиків та забезпечення стабільності.
Підвищення ефективності інвестиційної діяльності	Розроблення стратегій інвестування, які дозволяють отримувати високий дохід від інвестиційних активів.
Ефективна фінансова аналітика	Впровадження сучасних інструментів аналізу фінансової діяльності для прийняття обґрунтованих фінансових рішень.
Ефективна дебіторська практика	Оптимізація процесів взаємодії з клієнтами та контроль над заборгованістю.
Покращення керування ліквідністю	Забезпечення належного рівня ліквідності для вчасного виконання фінансових зобов'язань.
Фінансова освіта персоналу	Підвищення фінансової грамотності та компетентності співробітників у сфері фінансів та страхування.
Стратегічне планування	Розроблення довгострокових стратегій та планів для досягнення фінансових цілей та забезпечення стійкого розвитку.
Аудит та контроль	Посилення фінансового контролю та проведення регулярних аудиторських перевірок.
Використання інноваційних технологій, діджиталізація галузі	Запровадження сучасних ІТ-рішень для оптимізації фінансових процесів та покращення обслуговування клієнтів.

Джерело: складено автором на основі [32, с.58]

Фінансова звітність страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»
за 2023 рік

Небанківська фінансова група «ПЗУ Україна»
Консолідована фінансова звітність станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2023 р.

Назва групи	Небанківська фінансова група «ПЗУ Україна»	
Тип групи за розміром	велика	
Повне найменування відповідальної особи НБФГ*	ПрАТ СК «ПЗУ Україна»	
Код ЄДРПОУ відповідальної особи НБФГ	20782312	
Тип звіту		Консолідований
		Субконсолідований
Рівень округлення, використаний у звітності:	тис. грн.	
Період звітності (станом на):	31.12.2023	

Консолідований звіт про фінансовий стан, у порядку ліквідності				
		Код рядка	На кінець звітного періоду**	На початок звітного періоду**
		1	2	3
1	Активи			
2	Основні засоби	1000	49,997	49,762
3	Інвестиційна нерухомість	1010	21,672	21,404
4	Гудвіл	1020	-	-
5	Нематеріальні активи за винятком гудвілу	1030	56,358	38,841
6	Інші фінансові активи	1040	2,422,393	1,842,142
7	Інші нефінансові активи	1050	23,404	15,837
8	Випущені страхові контракти, що належать до активів	1060	-	-
9	Утримувані контракти перестрахування, що належать до активів	1070	329,020	390,926
10	Інвестиції, облік яких ведеться за методом участі в	1080	-	-
11	Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства,	1090	-	-
12	Біологічні активи	1100	-	-
13	Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам	1110	-	-
14	Запаси, в т. ч.	1120	2,637	2,752
15	товари	1121	2,637	2,752
16	інші запаси	1122	-	-
17	Поточні податкові активи	1130	-	-
18	Відстрочені податкові активи	1140	-	57,834
19	Торговельна та інша дебіторська заборгованість, в т. ч.	1150	645,522	416,676
20	поточна торговельна дебіторська заборгованість	1151	-	-
21	непоточна торговельна дебіторська заборгованість	1152	-	-
22	поточна інша дебіторська заборгованість	1153	86,193	74,267
23	непоточна інша дебіторська заборгованість	1154	559,329	342,409
24	поточна дебіторська заборгованість перед пов'язаними	1155	-	-
25	непоточна дебіторська заборгованість перед пов'язаними	1156	-	-
26	Грошові кошти та їх еквіваленти, в т. ч.	1160	732,276	742,771
27	готівка	1161	94	157
28	рахунки в банках	1162	732,182	742,614
29	Витрати майбутніх періодів	1170	-	18
30	Негрошові активи, передані у заставу, які одержувач має право, за договором або за звичаєм, продати чи перезаставити	1180	-	-
31	Загальна сума активів	1200	4,283,279	3,578,963

32	Власний капітал та зобов'язання			
33	Власний капітал			
34	Статутний капітал	1300	70,053	35,062
35	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1310	539,761	421,821
36	Емісійний дохід	1320	512,162	512,162
37	Власні викуплені акції	1330	-	-
38	Інша частка участі в капіталі	1340	-	-
39	Інші резерви	1350	148,264	(170,467)
40	Загальна сума власного капіталу, що відноситься до	1360	1,270,240	798,578
41	Частки участі, що не забезпечують контролю	1370	-	-
42	Загальна сума власного капіталу	1400	1,270,240	798,578
43	Зобов'язання			
44	Зобов'язання за кредитами, в т. ч.	1500	-	-
45	кредити банків	1501	-	-
46	інші кредити	1502	-	-
47	Інші залучені кошти	1510	-	-
48	Субординований борг	1520	-	-
49	Торговельна та інша кредиторська заборгованість, в т. ч.	1530	26,387	21,784
50	поточна торговельна кредиторська заборгованість	1531	981	1,301
51	непоточна торговельна кредиторська заборгованість	1532	-	-
52	поточна інша кредиторська заборгованість	1533	24,328	19,705
53	непоточна інша кредиторська заборгованість	1534	1,078	778
54	поточна кредиторська заборгованість перед пов'язаними	1535	-	-
55	непоточна кредиторська заборгованість перед	1536	-	-
56	Забезпечення, в т. ч.	1540	60,684	43,847
57	забезпечення винагород працівникам	1541	40,846	29,617
58	інше забезпечення	1542	19,838	14,230
59	Інші фінансові зобов'язання	1550	-	-
60	Інші нефінансові зобов'язання	1560	15,367	8,713
61	Випущені страхові контракти, що належать до	1570	2,860,196	2,633,617
62	Утримувані контракти перестрахування, що належать до зобов'язань	1580	33,935	61,805
63	Поточні податкові зобов'язання	1590	10,352	10,619
64	Відстрочені податкові зобов'язання	1600	6,118	-
65	Зобов'язання, включені до груп вибуття, класифікованих як утримувані для продажу	1610	-	-
66	Загальна сума зобов'язань	1700	3,013,039	2,780,385
67	Загальна сума власного капіталу та зобов'язань	1800	4,283,279	3,578,963

Голова Правління

Яцек Матуся

Головний бухгалтер

Наталія Ячник

Небанківська фінансова група «ПЗУ Україна»
Консолідована фінансова звітність станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2023 р.

Назва групи		Небанківська фінансова група «ПЗУ Україна»		
Тип групи за розміром		велика		
Повне найменування відповідальної особи НБФГ*		ПрАТ СК «ПЗУ Україна»		
Код ЄДРПОУ відповідальної особи НБФГ		20782312		
Тип звіту			Консолідований	
			Субконсолідований	
Рівень округлення, використаний у звітності:		тис. грн.		
Період звітності (станом на):		31.12.2023		
Консолідований звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток, за характером витрат				
Таблиця А - Прибуток (збиток)		Код рядка	Поточний звітний період**	Порівняльний звітний період**
		1	2	3
1	Дохід від звичайної діяльності, в т. ч.:	2000	1,852,239	1,782,990
2	процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективної	2001	-	-
3	інші процентні доходи	2002	-	-
4	дохід від продажу товарів	2003	-	-
5	дохід від надання послуг	2004	-	-
6	доходи від дивідендів	2005	-	-
7	дохід від страхування	2006	1,852,239	1,782,990
8	інший дохід від звичайної діяльності	2007	-	-
9	Інші операційні доходи	2010	(14,105)	17,995
10	Інші доходи	2020	-	-
11	Збільшення (зменшення) запасів готової продукції та незавершеного	2030	-	-
12	Інша робота, виконана суб'єктом господарювання та капіталізована	2040	-	-
13	Сировина та витратні матеріали використані	2050	-	-
14	Витрати на виплати працівникам	2060	-	-
15	Амортизаційні витрати	2070	-	-
16	Сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визнаного у прибутку чи збитку	2080	-	-
17	Доходи (витрати) від операцій з іноземною валютою	2090	-	-
18	Інші операційні витрати	2100	(9,290)	(6,937)
19	Інші витрати	2110	-	-
20	Інші прибутки (збитки)	2120	2,259	345
21	Витрати на страхові послуги за випущеними страховими контрактами	2130	(1,813,997)	(1,275,656)
22	Дохід (витрати) від утримуваних контрактів перестрахування за	2140	(75,945)	(315,152)
23	Збиток (прибуток) від операційної діяльності	2150	(58,839)	203,585
24	Різниця між балансовою вартістю дивідендів до сплати та балансовою вартістю розподілених грошових активів	2160	-	-
25	Прибутки (збитки) від чистої монетарної позиції	2170	-	-
26	Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою	2180	-	-
27	Фінансові доходи	2190	424,974	278,921
28	Фінансові витрати	2200	-	-
29	Збиток від зменшення корисності (прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	2210	(1,636)	(172,303)
30	Фінансові доходи (витрати) за страхуванням від випущених страхових контрактів, які визнано в прибутку або збитку	2220	(189,255)	(191,271)
31	Фінансовий дохід (витрати) від утримуваних контрактів перестрахування, які визнано в прибутку або збитку	2230	23,900	31,310
32	Частка прибутку (збитку) асоційованих підприємств та спільних підприємств, облік яких ведеться за методом участі в капіталі	2240	-	-
33	Інші доходи (витрати) від дочірніх підприємств, спільно контрольованих суб'єктів господарювання та асоційованих підприємств	2250	-	-
34	Прибутки (збитки), що виникають від різниці між попередньою амортизованою собівартістю та справедливою вартістю фінансових активів, перекласифікованих з категорії за амортизованою собівартістю в категорію оцінених за справедливою вартістю через прибуток або збиток	2260	-	-

35	Накопичений прибуток (збиток) раніше визнаний в іншому сукупному доході в результаті перекласифікації фінансових активів з категорії оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід до категорії оцінених за справедливою вартістю через прибуток або збиток	2270	-	-
36	Прибутки (збитки) від хеджування для хеджування групи об'єктів з позиціями ризику, що згортаються	2280	-	-
37	Прибуток (збиток) до оподаткування	2290	199,144	150,242
38	Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	2300	(37,249)	(26,233)
39	Прибуток (збиток) від діяльності, що триває	2310	161,895	124,009
40	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності	2320	-	-
41	Прибуток (збиток)	2330	161,895	124,009
Таблиця В - Розподіл прибутків або збитків		Код рядка	Поточний	Порівняльний
		1	2	3
42	Прибуток (збиток), що відноситься до власників материнського	2340	-	-
43	Прибуток (збиток), що відноситься до часток участі, що не забезпечують	2350	-	-
Таблиця С - Прибуток на акцію (для звичайних акцій)		Код рядка	Поточний	Порівняльний
		1	2	3
44	Базовий прибуток на акцію	2360	-	-
45	Базовий прибуток (збиток) на акцію від діяльності, що триває	2370	781,76	29,53
46	Базовий прибуток (збиток) на акцію від припиненої діяльності	2380	-	-
47	Загальна сума базового прибутку (збитку) на акцію	2390	781,76	29,53
48	Розбавлений прибуток на акцію	2400	-	-
49	Розбавлений прибуток (збиток) на акцію від діяльності, що триває	2410	-	-
50	Розбавлений прибуток (збиток) на акцію від припиненої діяльності	2420	-	-
51	Загальна сума розбавленого прибутку (збитку) на акцію	2430	-	-

Голова Правління

Яцек Матусяк

Головний бухгалтер

Наталія Ячник

Фінансова звітність страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»
за 2022 рік

Консолідований Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Активи	Код рядка	Примітка	31 грудня 2022 р.	31 грудня 2021 р.
1	2	3	4	5
<i>(у тисячах гривень)</i>				
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	6	38,841	29,918
первісна вартість	1001	6	71,836	67,047
накопичена амортизація	1002	6	32,995	37,129
Незавершені капітальні інвестиції	1005		-	-
Основні засоби	1010	5	49,724	50,138
первісна вартість	1011	5	111,869	103,984
знос	1012	5	62,145	53,846
Інвестиційна нерухомість	1015		21,404	19,555
Довгострокові біологічні активи	1020		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035	7	415,322	745,694
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	10	86	4,074
Відстрочені податкові активи	1045		35,614	-
Відстрочені аквізиційні витрати ¹	1060	8	100,748	150,506
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	9	342,409	341,080
Інші необоротні активи	1090		38	18
Усього за розділом I¹	1095		1,004,186	1,340,983
II. Оборотні активи				
Запаси	1100		2,751	2,614
Поточні біологічні активи	1110		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	10	85,058	126,073
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	10	9,220	7,955
з бюджетом	1135		12,902	11,279
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	10	215,765	95,237
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10	56,245	14,611
Поточні фінансові інвестиції	1160	12	1,426,820	1,237,750
Гроші та їх еквіваленти	1165	13	742,771	246,930
готівка	1166		157	24
рахунки в банках	1167		742,614	246,906
Витрати майбутніх періодів	1170		-	-
Частка перестраховика у страхових резервах ¹	1180		384,910	907,372
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181		-	4,210
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	15	381,169	662,089
резервах незароблених премій	1183	15	3,741	241,073
інших страхових резервах	1184		-	-
Інші оборотні активи	1190	11	30,883	27,574
Усього за розділом II (крім відстрочених аквізиційних витрат)¹ та довгострокової частки перестраховика у страхових резервах¹	1195		2,967,325	2,677,395
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		-	-
Баланс	1300		3,971,511	4,018,378

Пасив	Код рядка	Примітка	31 грудня 2022 р.	31 грудня 2021 р.
1	2	3	4	5
<i>(у тисячах гривень)</i>				
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	14	35,062	33,555
Капітал у дооцінках	1405	14	28,181	26,811
Додатковий капітал	1410		512,162	476,858
Емісійний дохід	1411		512,162	476,858
Резервний капітал	1415		41,626	37,560
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		273,756	131,586
Неоплачений капітал	1425		-	-
Вилучений капітал	1430		-	-
Інші резерви	1435	14	52,109	49,224
Усього за розділом I	1495		942,896	755,594
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	18	-	455
Довгострокові кредити банків	1510		-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515		10,463	9,314
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		-	-
Довгострокові забезпечення	1520		-	-
Цільове фінансування	1525		-	-
Страхові резерви ²	1530		2,623,780	2,788,130
у тому числі:				
резервів довгострокових зобов'язань	1531		1,323,495	1,125,564
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	15	772,384	959,849
резерв незароблених премій	1533	15	527,901	702,717
інші страхові резерви	1534		-	-
Усього за розділом II	1595		2,634,243	2,797,899
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	17	37	19
товари, роботи, послуги	1615	17	236,947	251,384
розрахунками з бюджетом	1620		23,955	14,080
у тому числі з податку на прибуток	1621		23,309	12,832
Розрахунками зі страхування	1625	17	72	252
Розрахунками з оплати праці	1630	17	1,792	1,419
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	17	52,601	63,631
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	17	430	437
Поточні забезпечення	1660	16	64,798	40,298
Доходи майбутніх періодів	1665		-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		155	81,517
Інші поточні зобов'язання	1690	17	13,585	11,848
Усього за розділом III (крім страхових резервів²)	1695		394,372	464,885
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-	-
Баланс	1900		3,971,511	4,018,378

² Страхові резерви, подані у рядку 1530, на 31 грудня 2022 р. включають довгострокову частину в розмірі 994,147 тисяч гривень і короткострокову частину в розмірі 1,629,633 тисячі гривень (2021: довгострокова частина в розмірі 1,037,675 тисяч гривень та короткострокова частина в розмірі 1,750,455 тисяч гривень).
Відповідно, на 31 грудня 2022 р. довгострокові зобов'язання Групи складають 1,004,610 тисяч гривень (2021: 1,047,444 тисяч гривень), а її поточні зобов'язання складають 2,024,005 тисяч гривень (2021: 2,215,340 тисяч гривень).
Див. також примітку 2(е), де розкрита інформація про подання частки перестраховика у страхових резервах.

Голова Правління

Яцек Матусяк

Головний бухгалтер

Наталія Ячник

**Консолідований Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2022 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	19	1,504,873	1,604,203
Премії підписані, валова сума	2011	19	1,676,145	2,387,506
Премії, передані у перестрахування	2012	19	(108,756)	(664,080)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	19	174,816	(114,761)
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	19	(237,332)	(4,462)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		-	-
Чисті понесені збитки за страховими виплатами ³	2070	20	(443,840)	(443,855)
Валовий:				
Прибуток	2090		1,061,033	1,160,348
Збиток	2095		-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	15	(202,141)	(187,157)
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	15	(93,455)	(65,347)
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	15	185,031	(138,823)
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	15	(278,486)	73,476
Інші операційні доходи	2120	24	163,674	197,883
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		2,408	1,623
Адміністративні витрати	2130	21	(262,580)	(274,803)
Витрати на збут	2150	22	(498,673)	(789,446)
Інші операційні витрати ⁴	2180	25	(286,321)	(149,403)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	25	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
Прибуток	2190			-
Збиток	2195		(118,463)	(107,925)
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи ⁵	2220	23	278,593	217,329
Інші доходи	2240		28,067	-
Фінансові витрати	2250		(1,021)	(215)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	-
Інші витрати	2270		(8)	(2,992)

³ Чисті страхові виплати включають в себе чисту суму виплат і частку перестраховика у страхових виплатах.

⁴ Інші операційні витрати включають в себе суму очікуваних кредитних збитків, розрахованих за МСФЗ 9, в сумі 179,271 тисяча гривень (2021: 16,059 тисяч гривень).

Див. також примітку 2(е), де розкрита інформація про подання певних статей у Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

⁶ Інші фінансові доходи в сумі 274,609 тисяч гривень (2021: 211,124 тисячі гривень) представлені процентним доходом, обчисленим з використанням методу ставки ефективного відсотка.

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
<i>(у тисячах гривень)</i>				
Фінансовий результат до оподаткування:				
Прибуток	2290		187,168	106,197
Збиток	2295		-	-
Дохід (витрати) з податку на прибуток	2300	18	(36,921)	(22,070)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350		150,247	84,127
збиток	2355		-	-
II. СУКУПНИЙ ДОХІД				
<i>(у тисячах гривень)</i>				
Дооцінка (уцінка) необоротних активів*	2400		2,261	745
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів**	2405		-	-
Накопичені курсові різниці	2410		-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		-	-
Інший сукупний дохід	2445		-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		2,261	745
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	18	(407)	(979)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		1,854	(234)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		152,101	83,893
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ				
Матеріальні затрати	2500		9,812	13,082
Витрати на оплату праці	2505		236,788	236,964
Відрахування на соціальні заходи	2510		44,629	45,518
Амортизація	2515		24,838	26,514
Інші операційні витрати	2520		1,470,943	1,587,933
Разом***	2550		1,787,010	1,910,011
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ				
Середньорічна кількість простих акцій	2600	4 (п)	не застосовно	не застосовно
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	4 (п)	не застосовно	не застосовно
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію, у гривнях	2610	4 (п)	не застосовно	не застосовно
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію, у гривнях	2615	4 (п)	не застосовно	не застосовно
Дивіденди на одну просту акцію, у гривнях	2650		-	-

* - пункти, що ніколи не будуть рекласифіковані до прибутку або збитку

** - включає в себе пункти, що є або можуть бути рекласифіковані до прибутку або збитку;

*** - Загальна сума операційних витрат у рядку 2550 включає в себе витрати, представлені у рядках 2070 «Чисті понесені збитки за страховими виплатами», 2130 «Адміністративні витрати», 2150 «Витрати на збут», 2180 «Інші операційні витрати», а також 2110 «Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів» та 2105 «Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань» лише у випадку, якщо дані у цих рядках представлені витратами.

Голова Правління

Яцек Матусяк

Головний бухгалтер

Наталія Ячник

Фінансова звітність страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»
за 2021 рік

Консолідований Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Активи	Код рядка	Примітка	31 грудня 2021 р.	31 грудня 2020 р.
1	2	3	4	5
<i>(у тисячах гривень)</i>				
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	6	29,918	21,056
первісна вартість	1001	6	67,047	49,050
накопичена амортизація	1002	6	37,129	27,994
Незавершені капітальні інвестиції	1005		-	-
Основні засоби	1010	5	50,138	46,685
первісна вартість	1011	5	103,984	99,524
Знос	1012	5	53,846	52,839
Інвестиційна нерухомість	1015		19,555	19,575
Довгострокові біологічні активи	1020		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035	7	745,694	460,799
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	10	4,074	-
Відстрочені податкові активи	1045		-	265
Відстрочені аквізиційні витрати ¹	1060	8	150,506	130,143
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	9	341,080	315,634
Інші необоротні активи	1090		18	281
Усього за розділом I¹	1095		1,340,983	994,438
II. Оборотні активи				
Запаси	1100		2,614	5,266
Поточні біологічні активи	1110		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	10	126,073	118,461
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	10	7,955	10,663
з бюджетом	1135		11,279	9,485
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	10	95,237	240,634
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10	14,611	13,912
Поточні фінансові інвестиції	1160	12	1,237,750	1,252,395

Активи	Код рядка	Примітка	31 грудня 2021 р.	31 грудня 2020 р.
1	2	3	4	5
<i>(у тисячах гривень)</i>				
Гроші та їх еквіваленти	1165	13	246,930	140,041
Готівка	1166		24	55
Рахунки в банках	1167		246,906	139,986
Витрати майбутніх періодів	1170		-	-
Частка перестраховика у страхових резервах ¹	1180		907,372	837,036
у тому числі в:	1181		4,210	3,281
резервах довгострокових зобов'язань				
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	15	662,089	588,220
резервах незароблених премій	1183	15	241,073	245,535
інших страхових резервах	1184		-	-
Інші оборотні активи	1190	11	27,574	24,775
Усього за розділом II	1195		2,677,395	2,652,668
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		-	-
Баланс	1300		4,018,378	3,647,106
¹ Відстрочені аквізиційні витрати представлені в рядку 1060 є оборотними активами. Частка перестраховика у страхових резервах, відображена у рядку 1180, на 31 грудня 2021 р. включає довгострокову частину в розмірі 33,470 тисяч гривень і короткострокову частину в розмірі 873,902 тисячі гривень (2020: короткострокова частина в розмірі 751,525 тисяч гривень та довгострокова частина в розмірі 85,521 тисяч гривень). Відповідно, станом на 31 грудня 2021 р. необоротні активи Групи складають 1,223,947 тисяч гривень (2020: 949,816 тисяч гривень), а її оборотні активи складають 2,794,431 тисяч гривень (2020: 2,697,290 тисяч гривень). Див. також примітку 2(е) де розкрито інформація про подання відстрочених аквізиційних витрат та частки перестраховика у страхових резервах.				

Пасив	Код рядка	Примітка	31 грудня 2021 р.	31 грудня 2020 р.
1	2	3	4	5
<i>(у тисячах гривень)</i>				
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	14	33,555	33,555
Капітал у дооцінках	1405	14	26,811	27,370
Додатковий капітал	1410		476,858	476,858
Емісійний дохід	1411		476,858	476,858
Резервний капітал	1415		37,560	24,647
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		131,586	74,923
Неоплачений капітал	1425		-	-
Вилучений капітал	1430		-	-
Інші резерви	1435	14	49,224	34,348
Усього за розділом I	1495		755,594	671,701
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	18	455	-

Пасив	Код рядка	Примітка	31 грудня 2021 р.	31 грудня 2020 р.
1	2	3	4	5
<i>(у тисячах гривень)</i>				
Довгострокові кредити банків	1510		-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515		9,314	6,051
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		-	-
Довгострокові забезпечення	1520		-	-
Цільове фінансування	1525		-	-
Страхові резерви ²	1530		2,788,130	2,346,067
у тому числі:	1531		1,125,564	937,478
резервів довгострокових зобов'язань				
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	15	959,849	820,633
резерв незароблених премій	1533	15	702,717	587,956
інші страхові резерви	1534		-	-
Усього за розділом II	1595		2,797,899	2,352,118
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	17	19	218
товари, роботи, послуги	1615	17	251,384	411,003
розрахунками з бюджетом	1620		14,080	18,936
у тому числі з податку на прибуток	1621		12,832	18,533
Розрахунками зі страхування	1625	17	252	-
Розрахунками з оплати праці	1630	17	1,419	1,240
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	17	63,631	58,373
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	17	437	3,153
Поточні забезпечення	1660	16	40,298	36,558
Доходи майбутніх періодів	1665		-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		81,517	79,028
Інші поточні зобов'язання	1690	17	11,848	14,778
Усього за розділом III	1695		464,885	623,287
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-	-
Баланс	1900		4,018,378	3,647,106
² Страхові резерви, подані у рядку 1530, на 31 грудня 2021 р. включають довгострокову частину в розмірі 1,037,675 тисяч гривень і короткострокову частину в розмірі 1,750,455 тисяч гривень (2020: довгострокова частина в розмірі 899,016 тисяч гривень та короткострокова частина в розмірі 1,447,051 тисяч гривень). Відповідно, на 31 грудня 2021 р. довгострокові зобов'язання Групи складають 1,047,444 тисячі гривень (2020: 905,067 тисяч гривень), а її поточні зобов'язання складають 2,215,340 тисяч гривень (2020: 2,070,338 тисяч гривень). Див. також примітку 2(е), де розкрита інформація про подання частки перестраховика у страхових резервах.				

В.о. Голови Правління

Василь Зубач

Головний бухгалтер

Олена Зінакова

**Консолідований Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	19	1,604,203	1,374,096
Премії підписані, валова сума	2011	19	2,387,506	2,022,503
Премії, передані у перестрахування	2012	19	(664,080)	(687,739)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	19	(114,761)	69,458
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	19	(4,462)	(30,126)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		-	-
Чисті понесені збитки за страховими виплатами ³	2070	20	(443,855)	(342,090)
Валовий:				
Прибуток	2090		1,160,348	1,032,006
Збиток	2095		-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	15	(187,157)	(198,948)
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	15	(65,347)	25,806
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	15	(138,823)	184,901
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	15	73,476	(159,095)
Інші операційні доходи ⁴	2120	24	197,883	267,460
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		1,623	2,294
Адміністративні витрати	2130	21	(274,803)	(234,610)
Витрати на збут	2150	22	(789,446)	(701,833)
Інші операційні витрати ⁵	2180	25	(149,403)	(110,396)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	25	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
Прибуток	2190		-	79,485
Збиток	2195		(107,925)	-
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи ⁶	2220	23	217,329	226,479
Інші доходи	2240		-	13,313
Фінансові витрати	2250		(215)	(148)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	-
Інші витрати	2270		(2,992)	(238)

³ Чисті страхові виплати включають в себе чисту суму виплат і частку перестраховика у страхових виплатах.

⁴ Інші операційні доходи за 2020 р. включають в себе суму зменшення очікуваних кредитних збитків, розрахованих за МСФЗ 9: 12,551 тис. грн.

⁵ Інші операційні витрати включають в себе суму очікуваних кредитних збитків, розрахованих за МСФЗ 9: 2021 –14,352 тис. грн.

Див. також примітку 2(е), де розкрита інформація про подання певних статей у Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

⁶ Інші фінансові доходи в сумі 211,124 тис. грн (2020: 218,690 тис. грн) представлені процентним доходом, обчисленим з використанням методу ставки ефективної відсотка.

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
(у тисячах гривень)				
Фінансовий результат до оподаткування:				
Прибуток	2290		106,197	318,891
Збиток	2295		-	-
Дохід (витрати) з податку на прибуток	2300	18	(22,070)	(56,980)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
Прибуток	2350		84,127	261,911
Збиток	2355		-	-
II. СУКУПНИЙ ДОХІД				
(у тисячах гривень)				
Дооцінка (уцінка) необоротних активів*	2400		745	4,689
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів**	2405		-	(309)
Накопичені курсові різниці	2410		-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415			
Інший сукупний дохід	2445		-	(727)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		745	3,653
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	18	(979)	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		(234)	3,653
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		83,893	265,564
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ				
Матеріальні затрати	2500		13,082	9,817
Витрати на оплату праці	2505		236,964	200,066
Відрахування на соціальні заходи	2510		45,518	38,231
Амортизація	2515		26,514	22,146
Інші операційні витрати	2520		1,587,933	1,317,617
Разом***	2550		1,910,011	1,587,877

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	14	1,715,338	1,715,338
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	14	1,715,338	1,715,338
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію, у гривнях	2610		49.04	152.69
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію, у гривнях	2615		49.04	152.69
Дивіденди на одну просту акцію, у гривнях	2650		-	-

* - пункти, що ніколи не будуть рекласифіковані до прибутку або збитку

** - включає в себе пункти, що є або можуть бути рекласифіковані до прибутку або збитку;

*** - Загальна сума операційних витрат у рядку 2550 включає в себе витрати, представлені у рядках 2070 «Чисті понесені збитки за страховими виплатами», 2130 «Адміністративні витрати», 2150 «Витрати на збут», 2180 «Інші операційні витрати», а також 2110 «Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів» та 2105 «Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань» лише у випадку, якщо дані у цих рядках представлені витратами.

В.о. Голови Правління

Василь Зубач

Головний бухгалтер

Олена Зінакова

Фінансова звітність страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ України»
за 2020 рік

Консолідований Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Активи	Код рядка	При- мітка	31 грудня 2020 р.	01 січня 2020 р.
1	2	3	4	5
<i>(у тисячах гривень)</i>				
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	6	21,056	16,573
первісна вартість	1001	6	49,050	41,531
накопичена амортизація	1002	6	27,994	24,958
Незавершені капітальні інвестиції	1005		-	-
Основні засоби	1010	5	46,685	40,578
первісна вартість	1011	5	99,524	83,713
знос	1012	5	52,839	43,135
Інвестиційна нерухомість	1015		19,575	16,258
Довгострокові біологічні активи	1020		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035	7	460,799	434,914
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	10	-	-
Відстрочені податкові активи	1045		265	1,811
Відстрочені аквізиційні витрати ¹	1060	8	130,143	139,581
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	9	315,634	278,885
Інші необоротні активи	1090		281	869
Усього за розділом I¹	1095		994,438	929,469
II. Оборотні активи				
Запаси	1100		5,266	3,944
Поточні біологічні активи	1110		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	10	118,461	106,659
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	10	10,663	9,235
з бюджетом	1135		9,485	5,914
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	10	240,634	193,475
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10	13,912	11,463
Поточні фінансові інвестиції	1160	12	1,252,395	918,026

Консолідований Баланс (Звіт про фінансовий стан) слід читати разом із примітками, викладеними на сторінках 15-102, які є складовою частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

(Продовження)

Активи	Код рядка	При- мітка	31 грудня 2020 р.	01 січня 2020 р.
1	2	3	4	5
(у тисячах гривень)				
Гроші та їх еквіваленти	1165	13	140,041	255,889
Готівка	1166		55	38
Рахунки в банках	1167		139,986	255,851
Витрати майбутніх періодів	1170		-	-
Частка перестраховика у страхових резервах ¹	1180		837,036	1,026,079
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181		3,281	2,664
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	15	588,220	747,754
резервах незароблених премій	1183	15	245,535	275,661
інших страхових резервах	1184		-	-
Інші оборотні активи	1190	11	24,775	30,198
Усього за розділом II (крім відстрочених аквізиційних витрат)¹ та довгострокової частки перестраховика у страхових резервах¹	1195		2,652,668	2,560,882
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		-	-
Баланс	1300		3,647,106	3,490,351
¹ Відстрочені аквізиційні витрати представлені в рядку 1060 є оборотними активами. Частка перестраховика у страхових резервах, відображена у рядку 1180, на 31 грудня 2020 р. включає довгострокову частину в розмірі 85,521 тисячу гривень і короткострокову частину в розмірі 751,525 тисячі гривень (2019: короткострокова частина в розмірі 997,204 тисяча гривень та довгострокова частина в розмірі 28,875 тисяч гривень). Відповідно, станом на 31 грудня 2020 р. необоротні активи Групи складають 949,816 тисячі гривень (2019: 818,763 тисячі гривень), а її оборотні активи складають 2,697,290 тисяч гривень (2019: 2,671,588 тисяч гривень). Див. також примітку 2(е) де розкрита інформація про подання відстрочених аквізиційних витрат та частки перестраховика у страхових резервах.				

Пасив	Код рядка	При- мітка	31 грудня 2020 р.	01 січня 2020 р.
1	2	3	4	5
(у тисячах гривень)				
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	14	33,555	33,555
Капітал у дооцінках	1405	14	27,370	24,086
Додатковий капітал	1410		476,858	476,858
Емісійний дохід	1411		476,858	476,858
Резервний капітал	1415		24,647	16,532
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		74,923	(149,602)
Неоплачений капітал	1425		-	-
Вилучений капітал	1430		-	-
Інші резерви	1435	14	34,348	4,708
Усього за розділом I	1495		671,701	406,137
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	18	-	-

(Продовження)

Пасив	Код рядка	Примітка	31 грудня 2020 р.	01 січня 2020 р.
1	2	3	4	5
(у тисячах гривень)				
Довгострокові кредити банків	1510		-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515		6,051	4,378
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		-	-
Довгострокові забезпечення	1520		-	-
Цільове фінансування	1525		-	-
Страхові резерви ²	1530		2,346,067	2,401,300
у тому числі:				
резервов довгострокових зобов'язань	1531		937,478	737,913
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	15	820,633	1,005,973
резерв незароблених премій	1533	15	587,956	657,414
інші страхові резерви	1534		-	-
Усього за розділом II	1595		2,352,118	2,405,678
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610		218	583
товари, роботи, послуги	1615	17	411,003	462,454
розрахунками з бюджетом	1620		18,936	13,699
у тому числі з податку на прибуток	1621		18,533	13,338
розрахунками зі страхування	1625	17	-	755
розрахунками з оплати праці	1630	17	1,240	7,018
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	17	58,373	54,416
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	17	3,153	6,747
Поточні забезпечення	1660	16	36,558	38,227
Доходи майбутніх періодів	1665		-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		79,028	79,804
Інші поточні зобов'язання	1690	17	14,778	14,833
Усього за розділом III (крім страхових резервів²)	1695		623,287	678,536
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-	-
Баланс	1900		3,647,106	3,490,351

² Страхові резерви, подані у рядку 1530, на 31 грудня 2020 р. включають довгострокову частину в розмірі 899,016 тисяч гривень і короткострокову частину в розмірі 1,447,051 тисяч гривень (2019: довгострокова частина в розмірі 697,130 тисяч гривень та короткострокова частина в розмірі 1,704,170 тисяч гривень).
Відповідно, на 31 грудня 2020 р. довгострокові зобов'язання Групи складають 905,067 тисяч гривень (2019: 701,508 тисяч гривень), а її поточні зобов'язання складають 2,070,338 тисяч гривень (2019: 2,382,706 тисяч гривень).
Див. також примітку 2(е), де розкрито інформація про подання частки перестраховика у страхових резервах.

Виконавчий директор



Головний бухгалтер

Наталія Маркова

Олена Зінакова

Консолідований Баланс (Звіт про фінансовий стан) слід читати разом із примітками, викладеними на сторінках 15-102, які є складовою частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

**Консолідований Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	При- мітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
<i>(у тисячах гривень)</i>				
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	19	1,374,096	1,464,230
Премії підписані, валова сума	2011	19	2,022,503	2,231,951
Премії, передані у перестрахування	2012	19	(687,739)	(704,217)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	19	69,458	(39,475)
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	19	(30,126)	(24,029)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		-	-
Чисті понесені збитки за страховими виплатами ³	2070	20	(342,090)	(338,160)
Валовий:				
Прибуток	2090		1,032,006	1,126,070
Збиток	2095		-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	15	(198,948)	(143,346)
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	15	25,806	(49,238)
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	15	184,901	(304,131)
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	15	(159,095)	254,893
Інші операційні доходи ⁴	2120	24	267,460	151,659
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		2,294	697
Адміністративні витрати	2130	21	(234,610)	(208,908)
Витрати на збут	2150	22	(701,833)	(782,704)
Інші операційні витрати ⁵	2180	25	(110,396)	(135,415)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	25	-	(1,937)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
Прибуток	2190		79,485	-
Збиток	2195		-	(41,882)
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220	22	226,479	251,841
Інші доходи	2240		13,313	-
Фінансові витрати	2250		(148)	(1,088)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	-
Інші витрати	2270		(238)	(13,716)

³ Чисті страхові виплати включають в себе чисту суму виплат і частку перестраховика у страхових виплатах.

⁴ Інші операційні доходи за 2020 р. включають в себе суму зменшення очікуваних кредитних збитків, розрахованих за МСФЗ 9: 12,551 тис. грн.

⁵ Інші операційні витрати включають в себе суму очікуваних кредитних збитків, розрахованих за МСФЗ 9: 2019 – 6,162 тис. грн.

Див. також примітку 2(е), де розкрито інформація про подання певних статей у Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

⁶ Інші фінансові доходи в сумі 218,690 тис. грн (2019: 241,385 тис. грн) представлені процентним доходом, обчисленим з використанням методу ставки ефективного відсотка.

(Продовження)

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
(у тисячах гривень)				
Фінансовий результат до оподаткування:				
Прибуток	2290		318,891	195,155
Збиток	2295		-	-
Дохід (витрати) з податку на прибуток	2300	18	(56,980)	(33,708)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350		261,911	161,447
збиток	2355		-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
(у тисячах гривень)				
Дооцінка (уцінка) необоротних активів*	2400		4,689	(830)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів**	2405		(309)	539
Накопичені курсові різниці	2410			
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415			
Інший сукупний дохід	2445		(727)	
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		3,653	(291)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	18	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		3,653	(291)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		265,564	161,156

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500		9,817	11,299
Витрати на оплату праці	2505		200,066	194,066
Відрахування на соціальні заходи	2510		38,231	37,821
Амортизація	2515		22,146	15,945
Інші операційні витрати	2520		1,317,617	1,398,640
Разом***	2550		1,587,877	1,657,771

(Продовження)

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	14	1,715,338	1,715,338
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	14	1,715,338	1,715,338
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію, у гривнях	2610		152.69	94.12
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію, у гривнях	2615		152.69	94.12
Дивіденди на одну просту акцію, у гривнях	2650		-	-

* - пункти, що ніколи не будуть рекласифіковані до прибутку або збитку

** - включає в себе пункти, що є або можуть бути рекласифіковані до прибутку або збитку: (2020: (126) тис. грн, що відносяться до зменшення справедливої вартості, та (183) тис. грн, що відносяться до збільшення ECL/OK3 щодо облігацій внутрішньої державної позики, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід; 2019: 846 тис. грн, що відносяться до збільшення справедливої вартості, та (307) тис. грн, що відносяться до збільшення ECL/OK3 щодо облігацій внутрішньої державної позики, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід;

*** - Загальна сума операційних витрат у рядку 2550 включає в себе витрати, представлені у рядках 2070 «Чисті понесені збитки за страховими виплатами», 2130 «Адміністративні витрати», 2150 «Витрати на збут», 2180 «Інші операційні витрати», а також 2110 «Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів» та 2105 «Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань» лише у випадку, якщо дані у цих рядках представлені витратами.

Виконавчий директор



[Handwritten signature]

Наталія Маркова

Головний бухгалтер

Олена Зінакова